

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

v. 2084/92

Στο σχέδιο Νόμου "Αναμόρφωση της Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις"

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Σκοπός του υπό κρίση νομοσχεδίου είναι η αναμόρφωση του συστήματος της Κοινωνικής Ασφάλισης στη χώρα μας για την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς του στο μέλλον.

Η μακροπρόθεσμη προσέγγιση είναι ο μόνος ρεαλιστικός τρόπος αντιμετώπισης ενός προβλήματος που η αντιμετώπισή του αφορά όλους τους Έλληνες.

Η αναμόρφωση αυτή αποτελεί ύμνητη ανάγκη γιατί το ασφαλιστικό μας σύστημα ακολουθεί φυσική πορεία προς την κατάρρευσή του.

Το αδιέξοδο αυτό αποτελεί κοινή διαπίστωση της Κυβέρνησης και των πολιτικών κομμάτων και των συνδικαλιστικών φορέων, επισημαίνεται από Ειδικούς Εμπειρογνώμονες των Διεθνών Οργανισμών (ΟΟΣΑ, ΕΟΚ, Δ.Ν.Τ.) αλλά και τα πορίσματα των Ειδικών Επιτροπών που έχουν συσταθεί κατά καιρούς.

Ειδικότερα :

Η Επιτροπή του Καθηγητού Αγγελόπουλου, η οποία είχε συσταθεί κατά την περίοδο της Οικουμενικής διακυβέρνησης της χώρας, είχε προτείνει ριζοσπαστικά μέτρα για τη σωτηρία του θεσμού. Επίσης το πρόσφατο πόρισμα της Επιστημονικής Επιτροπής υπό την Προεδρία του Καθηγητού Φακιολά, η οποία συνεστήθη από μέλη που υπέδειξαν όλες οι παραγωγικές ομάδες, κάνει τις ίδιες διαπιστώσεις.

Ακόμη είναι τα αφορών την κοινωνική ασφάλιση τμήμα του πορίσματος της Επιτροπής Παυλόπουλου και η από 17.7.92 Έκθεση Εμπειρογνομώνων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

Σε παρεμφερείς διαπιστώσεις καταλήγει και το πόρισμα των τριών εκπροσώπων της Γ.Σ.Ε.Ε., οι οποίοι αποχώρησαν από την Επιστημονική Επιτροπή στα μέσα των εργασιών της και υπέβαλαν χωριστό πόρισμα.

Με το ν.1902/90 όπως συμπληρώθηκε με το ν.1976/91 και για πρώτη φορά ετέθησαν ενιαίες αρχές τόσο στα ασφαλιστικά θέματα των Δημοσίων Υπαλλήλων, όσο και των υψιστέρων Ασφαλιστικών Οργανισμών, θεσπίστηκε μία πρώτη δέσμη μέτρων των οποίων η μακροοικονομική θετική επίπτωση έχει ήδη αρχίσει να διαγράφεται.

Με το παρόν νομοσχέδιο επιχειρείται η δεύτερη και τελική φάση της εξυγίανσης του συστήματος, όπως άλλωστε είχε συμφωνηθεί κατά τη ψήφιση του Ν.1902/90, και στα πλαίσια αυτά είχε συσταθεί και η Επιτροπή υπό τον Καθηγητή Φακιολά για να μελετήσει το Ασφαλιστικό σύστημα.

Τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής κοινωνικής ασφάλισης αναλύονται στα ανωτέρω μνημονευθέντα πορίσματα και εκθέσεις από ειδικότερη οπτική γωνία κατά περίπτωση.

Μπορούν να διακριθούν ως ενδογενή και εξωγενή με την παρακάτω ιεράρχηση.

Α. Ενδογενή αίτια

1. Η αντικοινωνική και αντιορθολογική χρηματοδότηση είναι ασφαλώς το σοβαρότερο διαρθρωτικό πρόβλημα και αναλύεται ως εξής :

α. Αδικη κατανομή των κοινωνικών πόρων. Η συμμετοχή της Κρατικής Επιχορήγησης στο ΙΚΑ αντιστοιχεί σε ασφάλιστρο 8%, ενώ η επιχορήγηση των εργοδοτών στα Ειδικά Ταμεία αντιστοιχεί σε ασφάλιστρο 15-30%.

β. Ανομοιόμορφη σχέση εργατικής - εργοδοτικής εισφοράς αναφορικά προς το ΙΚΑ και τα άλλα Ταμεία που

ασφαλίζουν μισθωτούς υψηλής σχετικά εισοδηματικής στάθμης.

Ετσι ενώ η σχέση αυτή προκειμένου περί ασφαλίσεως κυρίας σύνταξης στο ΙΚΑ είναι 1 προς 2, σε ορισμένα Ταμεία (ιδίως προ της ισχύος του ν.1902/90) είναι 1 προς 8 ή ακόμα και μεγαλύτερη.

Συνεπώς, με την κατάσταση αυτή ο αναδιανεμητικός χαρακτήρας της κοινωνικής ασφάλισης στρεβλώνεται από την αφετηρία του (δηλ. τη χρηματοδότηση), αφού αντί να μεταφέρει πόρους από το σύνολο στους οικονομικά ασθενέστερους, τους μεταφέρει στους οικονομικά ισχυρότερους.

2. Σοβαρό διαρθρωτικό πρόβλημα είναι η πολυδιάσπαση του συστήματος σε πρωτοφανή για ευρωπαϊκή χώρα αριθμό φορέων, πράγμα που έχει ως συνακόλουθο την έλλειψη ενιαίας θεσμικής βάσης, την πολυνομία, την αδιαφάνεια δικαίου, την κατάτμηση της κρατικής εποπτείας σε 5 Υπουργεία, αδικαιολόγητα υψηλό διοικητικό κόστος και αδυναμία ενιαίου προγραμματισμού.

Η παράλληλη εξάλλου ασφάλιση σε πολλούς ασφαλιστικούς φορείς καμιά φορά και για την ίδια εργασία προκαλεί το φαινόμενο των πολυσυνταξιούχων, που αποτελεί παγκόσμια μοναδικότητα.

3. Η συνταξιοδότηση χωρίς όρια ηλικίας, πρόωρα για ορισμένες ομάδες εργαζομένων, είναι τυπικό παράδειγμα αντικοινωνικής και αντιοικονομικής νοοτροπίας με βαθύτατες παρενέργειες.

Τα όρια ηλικίας που συνταξιοδοτούνται σήμερα οι διάφορες ομάδες εργαζομένων, είναι εκτός πραγματικότητας σε σχέση με τη βαρύτητα της προσφερομένης εργασίας. Ετσι στο Δημόσιο, στις Τράπεζες και τους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας, ν.π.δ.δ., ΟΤΑ, η συνταξιοδότηση για όσους έχουν διορισθεί μέχρι 31.12.1982 και αποχωρούν μέχρι 31.12.1997 γίνεται στο 55ο έτος για τους άνδρες, και στο 42ο για τις μητέρες με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά, το 53ο έτος για τις λοιπές άγαμες γυναίκες ενώ στις περισσότερες χώρες της ΕΟΚ το όριο είναι το 65ο έτος. Δηλαδή από τα σχετικά στοιχεία προκύπτει ότι ενώ τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των κοινών ασφαλισμένων του ΙΚΑ που απασχολούνται σε βαρύτερες εργασίες είναι εναρμονισμένα σχεδόν με τα όρια ηλικίας που ισχύουν στις άλλες χώρες της ΕΟΚ, τα όρια ηλικίας για συνταξιοδότηση των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων των ΔΕΚΟ, Τραπεζών, ν.π.δ.δ., ΟΤΑ κ.λ.π. είναι πολύ μειωμένα, και αυτό είναι μία κοινωνική αδικία. Αλλά πέραν αυτού απαιτεί συνεχείς πόρους για τη χρηματοδότηση των παροχών για πολύ μεγάλα χρονικά διαστήματα.

4. Η στρεβλωτική εφαρμογή του θεσμού της ασφάλισης αναπηρίας είναι μια άλλη αδυναμία του ασφαλιστικού μας συστήματος. Η μεγάλη αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων αναπηρίας τα τελευταία χρόνια λόγω των μειωμένων προϋποθέσεων που ίσχυαν, των παρεμβάσεων και της ανεπικότητας των υγειονομικών επιτροπών, μας οδηγούν στο να έχουμε τους περισσότερους (26%) συνταξιούχους αναπηρίας σε όλη την Κοινότητα.

5. Ποσοστό αναπήρωσης

Ενα άλλο σημαντικό μειονέκτημα της Ελληνικής Κοινωνικής Ασφάλισης είναι ότι υπάρχουν πολλοί συνταξιούχοι με συντάξεις σημαντικά μεγαλύτερες από τους μισθούς που έπαιρναν όταν δούλευαν.

Το ύψος της παρεχομένης ασφαλιστικής προστασίας είναι επίσης αντιστρόφως ανάλογο προς την επιβάρυνση των εργαζομένων. Αντί η Κοινωνική Ασφάλιση να αναπληρώνει, μέχρις ενός ορισμένου ποσοστού το εισόδημα που χάνει ο εργαζόμενος από την εργασία του, πολλές φορές το υπερκαλύπτει. Υπάρχουν ομάδες εργαζομένων που παίρνουν περισσότερες από δύο συντάξεις, χωρίς να εισφέρουν

τις ανάλογες εισφορές, γιατί τα έσοδα των Οργανισμών τους προέρχονται κυρίως από κοινωνικούς πόρους ή επιχορήγηση του Κράτους ή του εργοδότη.

Ετσι η συνταξιοδοτική κάλυψη υπερβαίνει συνήθως το 100% των αποδοχών (σε ορισμένες δε περιπτώσεις και το 200%) γεγονός που έχει προκαλέσει τις δυσμενείς εντυπώσεις και ειρωνικές επικρίσεις των Εμπειρογνομητών των Διεθνών Οργανισμών, όταν το ποσοστό αναπλήρωσης στις χώρες αυτές κυμαίνεται μεταξύ 40% και 80%. Στο ΙΚΑ το ποσοστό αναπλήρωσης από την κύρια σύνταξη κυμαίνεται μεταξύ 70-80% και όταν υπάρχουν μέλη οικογένειας φθάνει μέχρι 100%. Αν στο ποσοστό αυτό προστεθεί και η επικουρική σύνταξη, τότε το ποσοστό αναπλήρωσης υπερβαίνει το 100%.

Για τις άλλες ομάδες εργαζομένων που συνταξιοδοτούνται από τα Ειδικά Ταμεία (υπάλληλοι ΔΕΚΟ, Τραπεζών κ.λ.π.), το ποσοστό αναπλήρωσης του εισοδήματος υπερβαίνει σε κάθε περίπτωση το 100%, ενώ υπάρχουν και ομάδες εργαζομένων που λόγω πολλαπλής ασφάλισης έχουν ποσά συντάξεων που φθάνουν το 200% ή και επιπλέον των εν ενεργεία αποδοχών.

6. Ο θεσμός των κατώτατων ορίων στο ΙΚΑ έτσι όπως διαμορφωθεί κατέληξε στην κατάργηση της αρχής της αναποδοκτικότητα, στην εξαφάνιση των κινήτρων για ασφάλιση και εδραίωσε την εισφοροδιαφυγή.

Σήμερα το 70% των συνταξιούχων του ΙΚΑ λαμβάνουν το ίδιο ποσό σύνταξης (κατώτατα όρια), ανεξάρτητα από το χρόνο ασφάλισης και το ύψος των αποδοχών επί των οποίων έχουν καταβληθεί εισφορές.

Η ισοπέδωση αυτή λειτουργεί ως αντικίνητρο στην ασφάλιση, επειδή οι εργαζόμενοι εφόσον δεν έχουν καμιά ωφέλεια, αποφεύγουν να δηλώσουν τον πραγματικό χρόνο απασχόλησής τους και το πραγματικό ύψος των αποδοχών τους.

7. Στον κατάλογο των μειονεκτημάτων και προβλημάτων του ασφαλιστικού μας συστήματος εξαιρετική θέση έχει το πρόβλημα των τεραστίων συσσωρευμένων χρεών (ελλειμμάτων) από το παρελθόν. Το συσσωρευμένο χρέος του ΙΚΑ, του ΝΑΤ, του ΤΑΤ και άλλων Ασφαλιστικών Οργανισμών από τα δάνεια που συνήψαν τα προηγούμενα χρόνια, αποτελούν ένα σημαντικό πρόβλημα για την Κοινωνική Ασφάλιση. Η Κυβέρνηση στην προσπάθεια απαλλαγής του ΚΑ από τα δάνεια του παρελθόντος και παρά τα δύσκολα δημοσιονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα, στις 5/11/91 έπαιξε το 1991 ποσό 181,4 δισ. και το 1992 άλλα 240,8 δισ. πέραν των ετήσιων επιχορηγήσεων, για την αντιμετώπιση των τρεχουσών υποχρεώσεων.

Παρά το σημαντικό αυτό ποσό της διαγραφής, το υπόλοιπο του χρέους του ΙΚΑ ανέρχεται σε 455 δισ. στο οποίο πρέπει να προστεθεί και το ποσό των 300 δισ. δρχ. από τον εσωτερικό δανεισμό που έκανε το ΙΚΑ, από το ΚΑ-TEAM και κλάδο ασθένειας και οι τοκοχρεωλυτικές υποχρεώσεις για το 1992 σε 218 δισ., ποσό το οποίο είναι ιδύνατο να καταβάλει το ΙΚΑ και έτσι θα αναγκασθεί το κράτος να προβεί σε νέα διαγραφή χρέους με επιβάρυνση του κοινωνικού συνόλου και του Κρατικού Προϋπολογισμού. Ανάλογες διαγραφές χρεών έγιναν για το ΝΑΤ και άλλους ασφαλιστικούς Οργανισμούς ύψους 99 δισ. το έτος 1991 και 62,60 δισ. το έτος 1992.

Β. Εξωγενή αίτια

1. Η Οικονομική στασιμότητα της δεκαετίας του 1980. Η στασιμότητα της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, από το 1980 μέχρι σήμερα και η πτώση της οικονομικής δραστηριότητας ήταν αισθητή. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ανέρχεται σε 1,3%, έναντι 6% της προηγούμενης 30ετίας (1950-1980). Ο αριθμός των ανέρ-

γων το 1980 ανήρχετο στο 4% των απασχολούμενων, το 1985 στο 7,8% και το 1991 στο 8,8%.

Αυτό έχει δυσμενή επίδραση στο Ασφαλιστικό Σύστημα κατά δύο τρόπους. Αφ' ενός μειώνονται τα έσοδα, αφ' ετέρου αυξάνουν οι δαπάνες λόγω της αυξημένης ζήτησης παροχών και επιδομάτων ανεργίας.

2. Η γήρανση του πληθυσμού και η υπογεννητικότητα αποτελεί άλλον έναν σοβαρό παράγοντα της κρίσης. Η δυσμενής δημογραφική εξέλιξη και η γήρανση του πληθυσμού με τη μειούμενη γεννητικότητα, δημιουργούν πρόσθετα βάρη στην Κοινωνική Ασφάλιση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι κατά την 5ετία 1986-1990 οι ασφαλισμένοι του ΙΚΑ παρέμειναν σχεδόν σταθεροί και από 1.710.000 που ήταν το 1986, ανήλθαν σε 1.765.000 το 1990 (αύξηση μόλις 3%), ενώ αντίστοιχα οι συνταξιούχοι από 510.000 ανήλθαν σε 637.000 (αύξηση 25%). Τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών υπερδιπλασιάστηκαν από το 1951 μέχρι σήμερα και προβλέπεται να είναι υπερτριπλάσια το 2000.

Τέλος παρατηρείται μία συνεχής μείωση της γεννητικότητας, ιδίως από το 1981 και μετά.

Μέχρι το 1980 ο συντελεστής γονιμότητας ήταν περίπου σταθερός και ανήρχετο σε 2,3 παιδιά ανά γυναίκα, ενώ σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία για τη διατήρηση μόνο των γενεών πρέπει ο συντελεστής γονιμότητας να είναι τουλάχιστον 2,1.

Συνέπεια της μείωσης της γεννητικότητας είναι ότι η μέση ετήσια αύξηση του πληθυσμού της χώρας έχει μειωθεί σε 0,4% παρά την αύξηση του μέσου όρου βιωσιμότητας.

3. Ένα άλλο συναφές πρόβλημα δημιουργείται από το γεγονός ότι οι εργαζόμενες γυναίκες γίνονται όλο και περισσότερες. Αυτό επιδρά στην ασφάλιση διπλά. Οι γυναίκες ζουν περισσότερο από τους άνδρες και συνταξιοδοτούνται νωρίτερα. Η αύξηση συνεχώς του αριθμού των απασχολούμενων γυναικών σε συνδυασμό με τις ευνοϊκότερες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και το αυξημένο όριο βιωσιμότητας προσθέτουν νέα βάρη στην κοινωνική ασφάλιση. Ως γνωστόν, οι γυναίκες συνταξιοδοτούνται κατά 5 έτη νωρίτερα, ο δε μέσος όρος ζωής των γυναικών είναι μεγαλύτερος. Ετσι επέρχεται ένα βάρος του ασφαλιστικού συστήματος κατά 9 έτη. Και αυτό αφορά τον ιδιωτικό τομέα.

Στο δημόσιο, στα ν.π.δ.δ. και στα Ταμεία Τραπεζών, ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.λ.π. είχαμε συνταξιοδοτήσεις γυναικών από ηλικίας 35 ετών.

4. Άλλος δυσμενής εξωγενής παράγοντας είναι η καθυστέρηση ή και πλήρης αδυναμία εξόφλησης των ασφαλιστικών εισφορών που προκαλείται από την οικονομική κρίση. Η οικονομική δυσπραγία των επιχειρήσεων εμποδίζει την εξόφληση των καθυστερούμενων ασφαλιστικών εισφορών. Το ίδιο συμβαίνει και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, λόγω των ελλειμμάτων πολλών δημοσίων επιχειρήσεων και Οργανισμών.

Μόνο στο ΙΚΑ, για το οποίο υπάρχουν ακριβή στοιχεία, προκύπτει ότι οι καθυστερούμενες εισφορές ανέρχονται σε 160 δισ., χωρίς να υπολογίζονται οι προσαυξήσεις λόγω καθυστέρησης στην πληρωμή, εκ των οποίων 115 δισ. οφείλουν οι ιδιώτες και 45 δισ. δρχ. ο ευρύτερος δημόσιος τομέας. Παράλληλα με την καθυστέρηση απόδοσης εισφορών υπάρχει και η εισφοροδιαφυγή. Το μεγάλο ποσοστό της εισφοροδιαφυγής, το οποίο είναι ανάλογο της φοροδιαφυγής, έχει αρνητικές επιπτώσεις στη χρηματοδότηση των Ασφαλιστικών Οργανισμών.

5. Άλλο ένα σοβαρό μειονέκτημα του Ασφαλιστικού μας Συστήματος είναι η μεγάλη αύξηση των κοινωνικών και ιατρικών δαπανών, χωρίς οικονομικό αντίκρουσμα.

Η συνεχής αύξηση των δαπανών της κοινωνικής προστασίας σε σχέση με το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

έχει διαμορφώσει το ποσοστό σε 27,41% το έτος 1990, έναντι 12,83% του έτους 1971.

Η μεγάλη αύξηση των δαπανών της ιατρικής, νοσοκομειακής και φαρμακευτικής περίθαλψης, παρά τη διατήρηση των νοσηλείων σε χαμηλά επίπεδα και την ενίσχυση των νοσοκομείων μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού ανεβάζουν με ταχύ ρυθμό το συντελεστή. Σε σταθερές τιμές όλες οι δαπάνες περίθαλψης, υπερδιπλασιάστηκαν κατά το χρονικό διάστημα 1980-1990.

Στις δαπάνες της κοινωνικής προστασίας περιλαμβάνονται το σύνολο των δαπανών των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και του Κρατικού Προϋπολογισμού για συντάξεις, υγεία και πρόνοια.

6. Η κακή αξιοποίηση των αποθεματικών προστίθεται στον μακρύ κατάλογο των αδυναμιών και προβλημάτων. Η πλημμελής αξιοποίηση των αποθεματικών των Ασφαλιστικών Οργανισμών κατά τα πρώτα κυρίως χρόνια λειτουργίας τους, στέρησε τους φορείς από σημαντικά έσοδα. Τα διαθέσιμα των Οργανισμών κατατίθενται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος με επιτόκια, μέχρι το 1985, μικρότερα του πληθωρισμού και των καταθέσεων Ταμειυτηρίου. Με τους v.1902/1990 και v. 1976/91 τέθηκαν οι βάσεις για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της περιουσίας των Ασφαλιστικών Οργανισμών.

7. Στους εξωγενείς παράγοντες πρέπει να προστεθούν και οι αλόγιστες ασφαλιστικές παροχές. Η συνεχής μείωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης και των ορίων ηλικίας, λόγω πολιτικών και κομματικών σκοπιμοτήτων στο παρελθόν, χωρίς καμιά αναλογιστική μελέτη και παρά τη συνεχή αύξηση του μέσου ορίου ζωής επιβάρυναν αφάνταστα το ασφαλιστικό σύστημα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι την περίοδο 1981 - 1982 σε διάστημα ενός έτους, οι συντάξεις του ΙΚΑ αυξήθηκαν υπέρμετρα και τα κατώτατα όρια υπερδιπλασιάστηκαν χωρίς την ανάλογη ενίσχυση του ΙΚΑ με πόρους.

8. Στους επιβαρυντικούς παράγοντες τέλος συγκαταλέγονται η άσκηση, μέσω του ασφαλιστικού συστήματος, κοινωνικής, οικονομικής και εθνικής πολιτικής των Κυβερνήσεων, με τη συνταξιοδότηση χιλιάδων ομογενών και αγωνιστών εθνικής αντίστασης, μείωση των ασφαλιστικών εισφορών των επιχειρήσεων των παραμεθορίων περιοχών κ.τ.π. την αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης, χωρίς καταβολή των αναλογουσών εισφορών, την αλόγιστη επέκταση του θεσμού των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών (BAE) που είχε σαν συνέπεια το 38% του συνόλου των ασφαλισμένων του ΙΚΑ να υπαχθεί στα BAE και τη συνταξιοδότηση κατά πέντε (5) έτη ενωρίτερα χωρίς την καταβολή του πρόσθετου ασφαλιστρού για όλο το χρόνο απασχόλησης πριν από την ένταξη.

Γ. Η κατάσταση στον ευρωπαϊκό χώρο

Η κρίση της κοινωνικής ασφάλισης δεν είναι μόνο ελληνικό πρόβλημα. Το ένα κράτος μετά το άλλο επισημαίνουν την κρισιμότητα και αναζητούν επειγόντως λύση.

Παρά το γεγονός ότι τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης των περισσότερων κοινοτικών χώρων που λειτουργούν σε απείρως περισσότερο ορθολογική βάση, επιχειρήθηκαν τολμηρές μεταβολές προς εναρμόνισή τους με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικοοικονομικές και δημογραφικές συνθήκες.

Χαρακτηριστικά ιδίως είναι τα παραδείγματα της Γερμανίας, Ηνωμένου Βασιλείου, Γαλλίας και Ισπανίας.

Τις ημέρες αυτές επιχειρήθηκε ριζική αναδιοργάνωση του Ιταλικού συστήματος.

Δ. Κατευθύνσεις του Νομοσχεδίου

Με το παρόν νομοσχέδιο επιχειρείται η εκλογίκευση του όλου κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος και η εναρμόνιση

του με τις κοινωνικοοικονομικές και δημογραφικές εξελίξεις όχι αποσπασματικά αλλά με σφαιρική αντιμετώπιση με μακροπρόθεσμη προοπτική.

Η μακροπρόθεσμη προοπτική είναι αναγκαία προϋπόθεση για την ασφαλή αναστροφή των τάσεων που έχουν καταστήσει το όλο σύστημα απελπιστικά χωρίς σχεδόν διέξοδο.

Η μεταρρύθμιση του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος που έχει μετεξελιχθεί σε υπ.αρ.1 διαρθρωτικό πρόβλημα της εθνικής οικονομίας, αποβλέπει στην κοινωνική δικαιοσύνη και την αποτροπή της περιθωριοποίησης της χώρας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η οποία περιθωριοποίηση θα είναι αναπότρεπτη αν αδρανήσουμε.

Η ραγδαία επιδείνωση της σχέσης ασφαλισμένων συνταξιούχων, το τρομακτικό συνολικό έλλειμμα που είναι το μεγαλύτερο της Ευρώπης και αντιπροσωπεύει το τρίτο του συνολικού δημοσιονομικού ελλείμματος, είναι μεγέθη που δεν επιτρέπουν πλέον ολιγωρία.

Με βάση όλα αυτά που προεκτέθηκαν, τις προτάσεις που έγιναν και τον κοινωνικό διάλογο που ακολούθησε, καταρτίστηκε το υπό κρίση νομοσχέδιο με το οποίο επιχειρούνται δύο βασικές τομές. Πρώτον, η δημιουργία ενός νέου ασφαλιστικού συστήματος για τους νεοασφαλιζόμενους με τη θέσπιση γενικών αρχών καθολικής εφαρμογής και δεύτερον, τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων για την εκλογίκευση του υπάρχοντος συστήματος.

Βασικοί άξονες των μακροπρόθεσμων επιδιώξεων του Νομοσχεδίου είναι :

1. Ριζική αναμόρφωση του συστήματος χρηματοδότησης, για όσους θα ασφαλισθούν για πρώτη φορά από 1.1.1993, ώστε να επανακτήσει τον κοινωνικό ανταποδοτικό της χαρακτήρα.

Ειδικότερα για την κύρια ασφάλιση συντάξεων και την ασφάλιση ασθένειας θεσπίζεται για πρώτη φορά τριμερής χρηματοδότηση της ασφάλισης(εργοδότης-ασφαλισμένος-Κράτος) σε σχέση 4/9, 2/9, 3/9.

Για την ασφάλιση επικουρικής σύνταξης θεσπίζεται διμερής χρηματοδότηση (εργοδότης - ασφαλισμένος) σε σχέση 1 προς 1.

Για τα εφάπαξ βοηθήματα θεσπίζεται χρηματοδότηση αποκλειστικά από τους ασφαλισμένους. Επέρχεται αισθητή αύξηση της εισφοράς για την ασφάλιση κύριας σύνταξης εργοδότη - ασφαλισμένου.

Ιδρύεται ειδικός λογαριασμός για την ενίσχυση των ελλειμματικών Ταμείων.

Οι κοινωνικοί πόροι " παγώνουν " στο επίπεδο του 1992 και κατά το υπερβάλλον μεταφέρονται στον ειδικό λογαριασμό, ο οποίος τροφοδοτείται και από άλλα έσοδα. Επέρχεται αισθητή αύξηση της εισφοράς για την ασφάλιση κύριας σύνταξης εργοδότη - ασφαλισμένου.

2. Εκλογικεύονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της δημογραφικής δομής, χωρίς όμως παραβίαση των διακρατικών δεσμεύσεων της χώρας.

Ως γενικός κανόνας τίθεται το 65ο έτος της ηλικίας (για άνδρες και γυναίκες) και 4.500 ημέρες εργασίας (ή 15ετής ασφάλιση).

Αναγνωρίζονται όμως και δικαιώματα πρόωρης πλήρους ή πρόωρης μειωμένης συνταξιοδότησης για διάφορα πρόσωπα (βαριά και ανθυγιεινή εργασία, απασχόληση σε υπερβαρέα επαγγέλματα, μητέρες ανηλίκων, πολύτεκνες).

Θεσπίζονται αντικίνητρα για την πολλαπλή συνταξιοδότηση.

3. Προωθείται η κατάργηση των διακρίσεων φύλου στην κοινωνική ασφάλιση όσον αφορά την ηλικία εξόδου και τις συντάξεις επιζώντων, με ειδική μέριμνα για τη θέσπιση δημογραφικών κινήτρων.

4. Εκλογικεύεται η σχέση εισφορών - παροχών

- Με τη θέσπιση ευθείας αναλογικής συσχέτισης χρόνου ασφάλισης προς τη συνταξιοδοτική παροχή (1,714% του συντάξιμου μισθού ανά 300 ημέρες εργασίας για την κύρια σύνταξη).

- Με την καταπολέμηση της πολυασφάλισης και υπερασφάλισης.

5. Διευκολύνεται η βαθμιαία εναρμόνιση των δομών λειτουργίας των πολυαριθμών ασφαλιστικών συστημάτων της χώρας, χωρίς να θίγεται η διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια.

Δημιουργούνται έτσι, μακροπρόθεσμα οι προϋποθέσεις εγκαθίδρυσης ενός Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης που θα είναι απλό, διαφανές και θα διέπεται από ενιαίες αρχές.

6. Λαμβάνεται υπ όψιν ο ευρύτερος δημόσιος τομέας, οι κοινωνικοασφαλιστικές διατάξεις του οποίου εκσυγχρονίζονται και μακροπρόθεσμα εναρμονίζονται στο γενικότερο πλαίσιο.

Το νομοσχέδιο χωρίζεται σε πέντε μέρη.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει εισαγωγικές διατάξεις και εννοιολογικούς προσδιορισμούς, το δεύτερο μέρος ρυθμίσεις για τους δημοσίους υπαλλήλους και τα τρία τελευταία περιλαμβάνουν ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα, των Τραπεζών και επιχειρήσεων και τους αυτοαπασχολούμενους, Εξαιρούνται από τις ρυθμίσεις οι αγρότες και οι ναυτικοί λόγω της ιδιομορφίας της ασφάλισής τους.

Οι βραχυπρόθεσμες - μακροπρόθεσμες ρυθμίσεις του νομοσχεδίου μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

Με τις παρεμβάσεις αυτές:

α. Αποφεύγεται η φαλκίδευση ωρίμων συνταξιοδοτικών προσδοκιών (διατήρηση 35ετίας, 35των, όρων συνταξιοδότησης οικογενειών κλπ.).

β. Επιτυγχάνεται σταδιακή και σε μεγάλο χρονικό βάθος εναρμόνιση των δύο συστημάτων (ανεπαίσθητη αύξηση της ελάχιστης υπηρεσίας και των ορίων ηλικίας που απαιτούνταν για συνταξιοδότηση) και

γ. Καθιερώνεται η συμβολή τόσο των υπαλλήλων όσο και των συνταξιούχων στη χρηματοδότηση των συντάξεων, συμβολή που συνιστά μία από τις πιο βασικές αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν ένα υγιές και βιώσιμο κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα.

2. Οι βασικές αρχές που διέπουν το νέο ασφαλιστικό σύστημα συνίστανται:

α. Στην καθιέρωση της ηλικίας των εξήκοντα πέντε (65) ετών ως προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος για άνδρες και γυναίκες καθώς και στη θέσπιση ελάχιστης υπηρεσίας των δεκαπέντε (15) ετών. Εξαιρέσεις υπάρχουν για τους παθόντες, για τους δικαστικούς λειτουργούς το κύριο προσωπικό του Ν.Σ. Κράτους και τους στρατιωτικούς γενικά που αποκτούν δικαίωμα με τις ισχύουσες διατάξεις και για ορισμένες κατηγορίες γυναικών.

β. Στη συνδρομή των προϋποθέσεων ηλικίας και ετών υπηρεσίας για τη γένεση και άσκηση του δικαιώματος.

γ. Στην αλλαγή του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων.

δ. Στον περιορισμό των προσώπων που δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου καθώς και των προϋποθέσεων συνταξιοδότησής τους.

ε. Στον περιορισμό των επιδομάτων ανικανότητας μόνο για τους βαριά ανάπηρους.

στ. Στη σύνδεση των κατωτάτων ορίων σύνταξης με το κατά κεφαλήν εθνικό εισόδημα.

ζ. Στην καθιέρωση του θεσμού της μειωμένης σύνταξης.

η. Στη θέσπιση περιορισμών για την απασχόληση των συνταξιούχων και

θ. Στην καταβολή εισφορών επί του συνόλου των πάσης φύσεως αποδοχών των υπαλλήλων.

ι. Στο νέο αυτό σύστημα εντάσσονται και οι υπάλληλοι του Δημοσίου που διορίζονται στο Δημόσιο από 1 Ιανουαρίου 1993.

κ. Οι υπάλληλοι που διορίστηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή θα εξακολουθήσουν να διέπονται από το μέχρι σήμερα ισχύον συνταξιοδοτικό καθεστώς, με ορισμένες περιορισμένης έκτασης διορθωτικές παρεμβάσεις.

3. Ειδικότερα, με τις κατ' άρθρο διατάξεις προβλέπονται τα εξής:

Άρθρο 1

Με το άρθρο αυτό τονίζεται η υποχρεωτικότητα της ασφάλισης στους φορείς ασφάλισης και το Δημόσιο με την έννοια ότι εφόσον παρέχεται απασχόληση ο απασχολούμενος ασφαλίζεται υποχρεωτικά στο φορέα ο οποίος λειτουργεί και προβλέπεται η ασφάλιση της συγκεκριμένης κατηγορίας προσώπων. Ετσι υποδηλώνεται ο δημόσιος χαρακτήρας της κοινωνικής ασφάλισης, σε αντίθεση με την ιδιωτική ασφάλιση που είναι προαιρετική.

Άρθρο 2

Δίδονται οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί ορισμένων λέξεων ή όρων που χρησιμοποιούνται στο κείμενο του νομοσχεδίου. Προσδιορίζονται ποιοί είναι οι φορείς ασφάλισης που διέπονται από τις διατάξεις του νομοσχεδίου. Κατ' αρχάς υπάγονται στις διατάξεις του νομοσχεδίου πέραν του Δημοσίου ως προς τη συνταξιοδότηση των δημοσίων υπαλλήλων για τους οποίους οι ρυθμίσεις περιλαμβάνονται σε ορισμένα άρθρα (3 έως 21) τα Ταμεία ή Οργανισμοί που λειτουργούν ως ν.π.δ.δ. και υπάγεται στην εποπτεία των Υπουργείων Οικονομικών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Αλλά και τα Ταμεία, Κλάδοι ή Λογαριασμοί που λειτουργούν ως ν.π.ι.δ., οι υπηρεσίες και κάθε άλλος φορέας ανεξαρτήτως ονομασίας και νομικής μορφής που χορηγούν συντάξεις, παροχές ασθένειας ή εφάπαξ βοηθήματα, εφόσον καταβάλλεται εργοδοτική εισφορά ή κοινωνικούς πόρους.

Δεν υπάγονται στις διατάξεις του νομοσχεδίου τα Κεφάλαια Αποκατάστασης Φορτοεκφορτωτών (ΚΑΦ) τα οποία χορηγούν στα μέλη τους εφάπαξ παροχές, και ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων, με ορισμένες εξαιρέσεις.

Άρθρο 3

1. Ορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τη γένεση και άσκηση του δικαιώματος από τους πολιτικούς υπαλλήλους που συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο.

Οι προϋποθέσεις αυτές συνίστανται στη συμπλήρωση 15ετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και του 65ου έτους της ηλικίας για άνδρες και γυναίκες (γενικός κανόνας). Η εξομοίωση των προϋποθέσεων ανδρών και γυναικών υπαγορεύεται από συνταγματική επιταγή (άρθρ. 4 του Συντάγματος) αλλά και από αποφάσεις του δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Εξαιρέσεις εισάγονται για τις γυναίκες που έχουν ανήλικα ή ανίκανα παιδιά (οικογενειακοί λόγοι), τις γυναίκες με τρία τουλάχιστον παιδιά (δημογραφικοί λόγοι) και για τους παθόντες είτε εκτός υπηρεσίας με 5ετία ή 2,5 έτη, αντί των δέκα που προβλέπονται από το ισχύον καθεστώς, είτε εξαιτίας της υπηρεσίας, ανεξαρτήτως ετών υπηρεσίας (παρ. 1).

3. Για τις ειδικές κατηγορίες υπαλλήλων (μη μονίμων, νομαρχών, επάρχων, ιατρών ΕΣΥ) εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις της 10ετούς ή 3ετούς ή 5ετούς κατά περίπτωση υπηρεσίας στις θέσεις αυτές, καθώς και της συμπλήρωσης των απαιτούμενων για τους λοιπούς υπαλλήλους συνταξίμων ετών. Απαιτείται όμως και γι' αυτούς η συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας για άσκηση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος (παρ. 3).

4. Οι ειδικές κατηγορίες υπαλλήλων που αναφέρονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (υπάλληλοι Ριζαρείου Σχολής, Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας, της Ακαδημίας Αθηνών, Αθωνιάδος Σχολής, ΚΕΠΕ κλπ.) εξακολουθούν να συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο με τους ίδιους όμως όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παραγρ. 1.

Το ίδιο ισχύει και για τους εκπαιδευτικούς των αναγνωρισμένων σχολείων της αλλοδαπής καθώς και για τις λοιπές κατηγορίες εκπαιδευτικών που αναφέρονται στο άρθρο 3 του παραπάνω Κώδικα, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του ίδιου άρθρου καθώς και της περιπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου αυτού δηλ. 15ετής υπηρεσία και το 65ο έτος της ηλικίας τους.

Επίσης εξακολουθούν να συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο και οι υπάλληλοι των ΟΤΑ που έχουν υπαχθεί στη συνταξιοδότηση του Δημοσίου μέχρι την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού και με τις ίδιες προϋποθέσεις που προβλέπονται για τους λοιπούς πολιτικούς υπαλλήλους.

5. Οι δικαστικοί λειτουργοί και το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που συνταξιοδοτούνται με τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (25ετία επί παραίτησεως, 20ετία επί απολύσεως κλπ.) δεν υπόκεινται στο όριο ηλικίας των 65 ετών. Αν όμως παραιτηθούν με 15ετία θα δικαιωθούν και αυτοί σύνταξη με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας. Επίσης για όσους απολύονται λόγω παθήσεως μη οφειλομένης στην υπηρεσία, απαιτείται και γι' αυτούς 5ετία ή 2,5 έτη επί ατυχήματος, ανεξαρτήτως δε ετών αν η πάθηση προήλθε εξ αιτίας της υπηρεσίας. Για τις γυναίκες δικαστικούς με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή με τρία παιδιά, ορίζεται η 20ετία ανεξάρτητα από την ηλικία τους. Η διάταξη που προβλέπει τη συνταξιοδότηση με 20ετία των γυναικών ή ανδρών υπαλλήλων που είναι χήροι ή διαζευγμένοι και έχουν τρία παιδιά, δεν ισχύει για τους διορισμένους μετά την 1 Ιανουαρίου 1993.

Άρθρο 4

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται η υπηρεσία που είναι συντάξιμη από το Δημόσιο. Όλος ο χρόνος που διανύεται με υπαλληλική ιδιότητα είναι συντάξιμος, εφόσον καταβληθούν οι ασφαλιστικές εισφορές που προβλέπονται από το άρθρο 15 (παρ. 1).

2. Μπορεί να αναγνωρισθεί συντάξιμος και ο χρόνος υπηρεσίας που έχει παρασχεθεί στο Δημόσιο, στους ο.τ.α. και στα ν.π.δ.δ., με οποιαδήποτε σχέση, ο χρόνος στρατιωτικής υπηρεσίας, ο χρόνος εκπαιδευτικής άδειας μέχρι δύο έτη καθώς και ο χρόνος της γονικής άδειας ανατροφής των παιδιών αφού, όμως, καταβληθούν οι προβλεπόμενες από το άρθρο 17 εισφορές.

Αν για το χρόνο υπηρεσίας στο δημόσιο ή τα ν.π.δ.δ. έχουν καταβληθεί εισφορές σε άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, θα ισχύσει η διαδοχική ασφάλιση των άρθρων 10 και 11 του ν. 1405/83 (παρ. 2).

3. Ορίζονται οι υπηρεσίες που δεν είναι συντάξιμες από το Δημόσιο καίτοι έχουν καταβληθεί εισφορές. Μπορεί όμως ο χρόνος αυτός, αν έχουν καταβληθεί εισφορές, να αναγνωρισθεί ως συντάξιμος σε οποιοδήποτε άλλο ασφα-

λιστικό οργανισμό με τις αρχές της διαδοχικής ασφάλισης (παρ. 3).

Άρθρο 5

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού αλλάζει ο τρόπος με τον οποίο υπολογίζεται η σύνταξη. Πιο συγκεκριμένα, για να υπολογισθεί η σύνταξη θα ληφθεί υπόψη ο ασφαλιστέος μισθός και όλα τα έτη της υπηρεσίας, όσα και αν είναι αυτά. Για κάθε έτος συντάξιμης υπηρεσίας λαμβάνονται υπόψη τα 1,714% του ασφαλιστέου μισθού (παρ. 1 & 2).

2. Ακόμη ορίζεται ότι ο μηνιαίος ασφαλιστέος μισθός εξευρίσκεται από το πηλίκον της διαίρεσεως των πάσης φύσεως μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο υπάλληλος κατά τα πέντε τελευταία έτη πριν από την έξοδό του, χωρίς τα δώρα εορτών και το επίδομα αδειάς, δια του αριθμού των μηνών ασφάλισης των ετών αυτών οι οποίοι δεν μπορεί να είναι λιγότεροι των 40, αν δε υπολείπονται του αριθμού αυτού, λαμβάνονται υπόψη και οι αποδοχές των αμέσως προηγούμενων μηνών, μέχρι τη συμπλήρωσή τους.

Προκειμένου για τους παθόντες που δεν έχουν συμπληρώσει 5ετία, θα ληφθεί υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του χρόνου που έχουν ασφαλισθεί.

Οι αποδοχές όμως αυτές, πλην του τελευταίου έτους, λαμβάνονται υπόψη αυξημένες κατά το αντίστοιχο ποσοστό αύξησης των συντάξεων.

Πρόκειται για σημαντική καινοτομία με την οποία αποφεύγεται η φαλκίδευση των συντάξεων που ισχύει σήμερα λόγω υπολογισμού στη σύνταξη μόνο του βασικού μισθού και του χρονοεπιδόματος και όχι των λοιπών επιδομάτων, με αποτέλεσμα η σύνταξη να μην συμβαδίζει με τις αποδοχές ενεργείας (παρ. 3).

3. Για τους τυφλούς και παραπληγικούς ή τετραπληγικούς, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του άρθρ. 19 του ν. 1694/87 που προβλέπουν την απονομή σύνταξης τριάντα πέντε ετών, εφόσον έχουν συμπληρώσει 20ετία (παρ. 4).

Άρθρο 6

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού των συντάξεων των παθόντων είτε εξαιτίας της υπηρεσίας είτε όχι.

Ο τρόπος αυτός δεν διαφέρει ουσιαστικά από εκείνον που προβλέπεται με τις ισχύουσες διατάξεις. Ετσι, όσοι απολύονται λόγω ανικανότητας που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, η σύνταξή τους υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας τους και του ασφαλιστέου μισθού τους (έτη X 1,714% του ασφαλιστέου μισθού) (παρ. 1).

2. Όσοι καθίστανται ανίκανοι εξαιτίας της υπηρεσίας, η σύνταξη υπολογίζεται βάσει του ποσοστού ανικανότητάς τους και του ποσού της σύνταξης που αναλογεί σε 35ετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία (π.χ. ασφαλιστέος μισθός X 1,714% X 35 έτη X ποσοστό ανικανότητας). Ετσι, όποιος έχει υποστεί ανικανότητα 100% θα δικαιούται τη σύνταξη που αναλογεί σε 35 χρόνια συντάξιμης υπηρεσίας. Αν η ανικανότητα είναι κάτω του 50% δεν παρέχεται δικαίωμα σύνταξης ανικανότητας (παρ. 2).

3. Ακόμη ορίζεται ότι αν η σύνταξη που προκύπτει από τα έτη υπηρεσίας του υπαλλήλου είναι μεγαλύτερη της συντάξεως που προκύπτει από το ποσοστό ανικανότητας, θα καταβάλλεται η βάσει ετών μεγαλύτερη (παρ. 3).

4. Για όσους παθαίνουν από τρομοκρατικές ενέργειες ή από υπηρεσία αυξημένου κινδύνου ή από επίθεση μεμονωμένων ατόμων ή από ομάδα ατόμων λόγω της ιδιότητάς

τους, εξακολουθούν να ισχύουν οι οικείες διατάξεις των ν. 1897/90 και 1977/91 (παρ. 4).

Άρθρο 7

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού δίνεται η έννοια του στρατιωτικού και ορίζονται οι προϋποθέσεις που αυτός αποκτά δικαίωμα σύνταξης. (παρ. 1 και 2).

2. Για τους στρατιωτικούς γενικά δεν ισχύει το όριο ηλικίας των 65 ετών που ορίζεται στο άρθρο 1 για τους πολιτικούς υπαλλήλους, λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους, εφόσον βέβαια απομακρύνονται των τάξεων με τις προϋποθέσεις του άρθρου 26 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων. (25ετία επί παραίτησεως, 15ετία ή 20ετία επί ακουσίας απομάκρυνσης κλπ). Αν όμως παραιτηθούν πριν την 25ετία και έχουν δεκαπενταετία, τότε θα δικαιωθούν και αυτοί τη σύνταξη όταν συμπληρώσουν το 65ο έτος της ηλικίας τους, όπως και οι πολιτικοί υπάλληλοι.

Οι ευνοϊκότερες διατάξεις υπέρ των παθόντων όχι εξαιτίας της υπηρεσίας, ισχύουν και γι' αυτούς (5ετία ή 2,5 έτη υπηρεσίας, αντί της 10ετίας που ισχύει μέχρι σήμερα). Επίσης, ισχύουν και για τις γυναίκες στρατιωτικούς οι ευνοϊκότερες διατάξεις που ισχύουν και για τις γυναίκες πολιτικούς υπαλλήλους που αποκτούν δικαίωμα σύνταξης εφόσον έχουν ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή τρία τουλάχιστον παιδιά, εφόσον συμπληρώνουν 20ετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, ανεξάρτητα όμως από την ηλικία τους. Η 20ετία που προβλέπεται για τις γυναίκες και τους χήρους ή διαζευγμένους στρατιωτικούς με τρία παιδιά ως προϋπόθεση απόκτησης δικαιώματος σύνταξης, δεν ισχύει για τους κατατασσομένους από 1 Ιανουαρίου 1993 και μετά (παρ. 3 και 4).

Άρθρο 8

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται η συντάξιμη υπηρεσία των στρατιωτικών. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι όλος ο χρόνος που διανύεται με στρατιωτική ιδιότητα, καθώς και ο χρόνος φοίτησης στις παραγωγικές σχολές είναι συντάξιμος αφού καταβληθούν οι προβλεπόμενες από το άρθρο 15 εισφορές. Επίσης με την ίδια προϋπόθεση είναι συντάξιμος και ο χρόνος κάθε υπηρεσίας στο δημόσιο και στα ν.π.δ.δ. ο χρόνος της στρατιωτικής θητείας, όπου υπάρχει περίπτωση, καθώς και ο χρόνος γενικής άδειας ανατροφής παιδιών, όπως ορίζεται και για τους πολιτικούς υπαλλήλους (παρ. 1).

2. Επίσης εξακολουθούν να αναγνωρίζονται αυξημένες στο διπλάσιο ή τριπλάσιο οι υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 41 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (πηγικής ενέργειας, αλεξιπτωτιστών κλπ) με την προϋπόθεση καταβολής διπλάσιων ή τριπλάσιων εισφορών, αντίστοιχα (παρ. 2 και 3).

3. Ορίζεται ακόμη ποιές υπηρεσίες δεν είναι συντάξιμες και η τύχη των εισφορών που τυχόν έχουν καταβληθεί (παρ. 4).

4. Οι προσαυξήσεις των 3/35 ή 10/50 που ισχύουν σήμερα για τα κατώτερα όργανα και ο τυχόν διπλασιασμός του χρόνου σε άλλες περιπτώσεις, παύουν να ισχύουν για τους κατατασσομένους μετά την 1 Ιανουαρίου 1993.

Άρθρο 9

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης των στρατιωτικών και είναι ίδιος με τον τρόπο υπολογισμού των συντάξεων των πολιτικών

υπαλλήλων, όπως αναλυτικά αναφέρεται στο άρθρο 3 της έκθεσης (παρ. 1-3).

2. Ορίζεται ακόμη ο τρόπος με τον οποίο υπολογίζεται η σύνταξη των μαθητών παραγωγικών σχολών, εφόσον πάθουν εξαιτίας της υπηρεσίας καθώς και των στρατευμένων οπλιτών, συνδέεται δε η σύνταξη τους με το βασικό μισθό ορισμένου κατά περίπτωση βαθμού (παρ. 4).

3. Ακόμη διατηρούνται οι προσαυξήσεις των συντάξεων που προβλέπονται από το άρθρο 43 του Κώδικα για τους αεροπόρους, αλεξιπτωτιστές κλπ. καθώς και ο τρόπος που υπολογίζονται οι συντάξεις των τυχόν τυφλών και παραπληγικών ή τετραπληγικών στρατιωτικών όπως ισχύει και σήμερα (παρ. 6 και 7).

Άρθρο 10

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης των παθόντων. Ο υπολογισμός γίνεται όπως και των παθόντων πολιτικών υπαλλήλων, όπως αναλύεται στο άρθρο 4 της εκθέσεως (παρ. 1-3).

2. Σημειώνεται επί πλέον ότι και εδώ λαμβάνονται υπόψη οι προσαυξήσεις του άρθρ. 43 του Κώδικα και ακόμα ότι διατηρούνται οι διατάξεις:

α) που καθορίζουν τη σχέση της σύνταξης του παθόντος σε ειρηνική περίοδο εξαιτίας της υπηρεσίας στρατιωτικού στο 85% της σύνταξης του ομοιοβάθμου που έπαθε σε πόλεμο και

β) που ορίζουν τον τρόπο υπολογισμού των συντάξεων των παθόντων με τις προϋποθέσεις των ν. 1897/90 και 1977/91 (από τρομοκρατικές ενέργειες, αυξημένο κίνδυνο, επιθέσεις ατόμων κλπ) (παρ. 4-6).

Άρθρο 11

1. Με το άρθρο αυτό εισάγονται βασικές καινοτομίες στα δικαιούμενα τη σύνταξη συνταξιούχου ή θανόντος υπαλλήλου πρόσωπα.

Οι καινοτομίες αυτές συνίστανται:

α) Στη συνταξιοδότηση και του χήρου συζύγου με τις ίδιες προϋποθέσεις που δικαιούται και η χήρα σύνταξη. Τούτο υπαγορεύεται από τη συνταγματική επιταγή της ισότητας των δύο φύλων.

β) Στη θέσπιση προϋποθέσεων ανικανότητας, ηλικίας και εισοδήματος.

γ) Περιορίζονται τα δικαιούμενα σύνταξη πρόσωπα. Ετσι σύνταξη θα δικαιούνται μόνο οι σύζυγοι και τα ανήλικα ή ανίκανα τέκνα ανεξαρτήτως φύλου (άρρενα-θήλεια). Τα μέλη της πατρικής οικογένειας (πατέρας - μητέρα - αδέρφια) δεν θα δικαιούνται σύνταξη.

2.α) Ειδικότερα, ο επιζών σύζυγος θα δικαιούται τη σύνταξη του θανόντος αν είναι ανάπηρος και ανίκανος κατά ποσοστό 67% και άνω και δεν έχει εισόδημα 30πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη. Αν στη σύνταξη συντρέχουν και τέκνα ανήλικα ή ανίκανα ή σπουδάζοντα, το παραπάνω ποσό αυξάνεται κατά 20% για κάθε παιδί.

β) Αν δεν υπάρχουν παιδιά, ο επιζών σύζυγος για να δικαιωθεί σύνταξη θα πρέπει να έχει συμπληρώσει το 45ο έτος της ηλικίας του κατά το χρόνο του θανάτου του ή της συζύγου και να μην έχει εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή, μεγαλύτερο του 30πλάσιου του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη. Κατεξάφιση θα χορηγείται επί 2ετία σύνταξη στον επιζώντα σύζυγο που δεν έχει τις προϋποθέσεις για σύνταξη λόγω θανάτου εφόσον το εισόδημά του από οποιαδήποτε πηγή δεν υπερβαίνει το 60πλάσιο του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη. Μετά τη λήξη της 2ετίας καταβάλλεται επί τέσσερα (4) έτη το 25% της σύνταξης εφόσον δεν έχει εισόδημα μεγαλύ-

τερο από το 30πλάσιο του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

γ) Αν υπάρχουν παιδιά δικαιούμενα σύνταξη, αυτή καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο ανεξαρτήτως ηλικίας, εφόσον δεν έχει εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή, που να υπερβαίνει το 30πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, προσαυξανόμενο κατά 20% για κάθε δικαιούμενο σύνταξη παιδί.

δ) Για την διακοπή ή συνέχιση καταβολής της σύνταξης του επιζώντος συζύγου που συνταξιοδοτήθηκε με την διάταξη της προηγούμενης περίπτωσης, λαμβάνεται υπόψη η ηλικία που έχει κατά το χρόνο που δεν υπάρχουν πλέον οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων συνταξιοδοτήθηκε.

ε) Η σύνταξη, πάντως, που δεν χορηγήθηκε ή διακόπηκε κατά τα ανωτέρω οριζόμενα, χορηγείται ή διακόπτεται μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας, εφόσον τότε δεν έχει τελέσει άλλο γάμο και δεν έχει το οριζόμενο εισόδημα του 30πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

β) Αν στο εισόδημα του επιζώντος συζύγου περιλαμβάνεται και σύνταξη από δικό του δικαίωμα, μπορεί αυτός να επιλέξει τη σύνταξη του θανόντος, με τον περιορισμό πάντοτε του 30πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

3. Τα τέκνα, άρρενα και θήλεα, δικαιούνται τη σύνταξη του γονέως αν δεν υπερέβησαν το 18ο έτος της ηλικίας τους, εκτός αν σπουδάζουν, οπότε δικαιούνται τη σύνταξη μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους.

Επίσης δικαιούνται τη σύνταξη αν κατά το χρόνο του θανάτου του γονέα ήταν ανίκανα για κάθε εργασία, η δε ανικανότητα επήλθε πριν τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους ή κατά το χρόνο των σπουδών της. Αν κατέστησαν μεταγενέστερα ανίκανα, δεν δικαιούνται σύνταξη.

Ως τέκνα νοούνται τα νόμιμα, νομιμοποιηθέντα, αναγνωρισθέντα, τα φυσικά τέκνα άγαμης μητέρας υπαλλήλου, καθώς, και τα υιοθετηθέντα ένα τουλάχιστο έτος πριν από το θάνατο του θετού γονέα.

4. Ο επιζών σύζυγος υπαλλήλου δεν δικαιούται σύνταξη αν ο θάνατος επήλθε πριν από τη συμπλήρωση ενός έτους από το γάμο, εκτός αν απολύθηκε από την υπηρεσία λόγω άρρησης θέσης και ο γάμος είχε τελεσθεί πριν από την απομάκρυνση, ή ο θάνατος επήλθε στην υπηρεσία ή μετά την απομάκρυνσή του λόγω ανικανότητας, εφόσον ο γάμος τελεσθήκε πριν από την ανικανότητα εξ αιτίας της οποίας απομακρύνθηκε ή πέθανε ο υπάλληλος.

Ακόμη δεν απαιτείται η συμπλήρωση έτους, αν γεννήθηκε ή νομιμοποιήθηκε με το γάμο παιδί ή η χήρα τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης. Αν πρόκειται για συνταξιούχο, ο επιζών σύζυγος δικαιούται τη σύνταξη του συνταξιούχου εφ' όσον ο γάμος είχε τελεσθεί δύο τουλάχιστον έτη πριν από το θάνατο του συνταξιούχου, εκτός αν από το γάμο γεννήθηκε ή νομιμοποιήθηκε παιδί ή η χήρα τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης.

Άρθρο 12

1. Το ποσό της σύνταξης που ελάμβανε ή θα εδικαιούτο να λάβει ο θανών συνταξιούχος ή υπάλληλος, αντίστοιχα, από οποιαδήποτε αιτία, αποτελεί τη βάση υπολογισμού του ποσού της σύνταξης που δικαιούται η οικογένειά του και ορίζεται σε ποσοστό αυτής ως εξής:

Για τον επιζώντα σύζυγο σε ποσοστό 50% του ποσού αυτής. Για κάθε παιδί σε ποσοστό 25%. Αν πρόκειται για παιδί που είναι ορφανό και από τους δύο γονείς, το ποσοστό διπλασιάζεται, εκτός αν δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς (παρ. 1).

2. Περαιτέρω ορίζεται ότι δεν θίγονται οι διατάξεις των νόμων 1897/90 και 1977/91 που προβλέπουν διαφορετικό υπολογισμό των οικογενειακών συντάξεων των παθόντων από τρομοκράτες ή από υπηρεσίες αυξημένου κινδύνου ή από άτομα, λόγω της ιδιότητάς τους ως υπαλλήλων ή συνταξιούχων (παρ. 2).

3. Επίσης εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις που συνδέουν τις συντάξεις των οικογενειών των στρατιωτικών που πεθαίνουν εξαιτίας της υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο, με τις αντίστοιχες συντάξεις των οικογενειών των πολεμικών συνταξιούχων (παρ. 3).

Άρθρο 13

Με τις διατάξεις αυτές προβλέπονται τα εξής:

α) Οπου απαιτείται η ανικανότητα των πολιτικών υπαλλήλων ή μέλους της οικογενείας τους ή των μελών οικογενείας στρατιωτικού γενικά, ως προϋπόθεση απόκτησης δικαιώματος σύνταξης ή επιδομάτων (π.χ. ανικανότητα τέκνου για τις μητέρες προκειμένου να πάρουν τη σύνταξη με 20ετία ή ανικανότητα υπαλλήλου για να δικαιωθεί σύνταξη παθόντος εξαιτίας της υπηρεσίας), αυτή καθορίζεται από την Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή, όπως ισχύει και σήμερα.

Για τους ίδιους τους στρατιωτικούς η ανικανότητα θα βεβαιώνεται από τις οικείες Επιτροπές κατά περίπτωση (ΑΣΥΕ για το Στρατό Ξηράς, ΑΝΥΕ για το Πολεμικό Ναυτικό, ΑΑΥΕ για την Πολεμική Αεροπορία κλπ.) (παρ. 1).

β) Παρέχεται προσαύξηση στη σύνταξη μόνο αν υπάρχουν παιδιά που είναι άγαμα και ανήλικα ή ανίκανα για κάθε εργασία και δεν παίρνουν σύνταξη από οποιονδήποτε φορέα. Η προσαύξηση ανέρχεται στο 8% της βασικής σύνταξης για το πρώτο παιδί, 10% για το δεύτερο και 12% για κάθε ένα από τρίτο και άνω. Η προσαύξηση αυτή δίνεται μόνο στον ένα γονέα, αν και οι δύο είναι συνταξιούχοι ή υπάλληλοι του Δημοσίου ή άλλου φορέα κύριας ασφάλισης. Για τη σύζυγο δεν χορηγείται προσαύξηση.

γ) Παρέχεται προσωπικό και αμεταβίβαστο επίδομα μόνο σε όσους καθίστανται απόλυτα ανάπηροι (με ποσοστό 80% και άνω) καθώς και σε όσους συνταξιοδοτούνται βάσει ετών υπηρεσίας και είναι παντελώς τυφλοί. Το ποσό του επιδόματος αυτού ανέρχεται στο 1/4 του μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος που ισχύει κατά το έτος 1991, προσαυξανόμενο κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων, από την ημερομηνία αυτή και μετά.

Ακόμη για την παροχή του επιδόματος αυτού πρέπει οι ανωτέρω ανάπηροι να τελούν σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, συμπαράσταση και περιποίηση άλλου προσώπου (παρ. 2).

δ) Ορίζεται ημερομηνία ενηλικίωσης των παιδιών (παρ. 4).

Άρθρο 14

1. Με τις διατάξεις αυτές ορίζονται τα κατώτατα και ανώτατα όρια συντάξεων και ειδικότερα:

α) Σε κάθε περίπτωση συνταξιούχου από ίδιο δικαίωμα, το ποσό της σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο της σύνταξης που προκύπτει από το κατά το έτος 1991 μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό προϊόν προσαυξανόμενο με το ποσοστό αύξησης των συντάξεων και πραγματικής υπηρεσίας δεκαπέντε (15) ετών. (παρ. 1). Το όριο όμως αυτό δεν θα ισχύει σε περίπτωση που ο συνταξιούχος παρέχει οποιαδήποτε εργασία και λαμβάνει σύνταξη βάσει των ετών υπηρεσίας του και όχι σύνταξη ανικανότητας.

β) Κατ' εξαίρεση αν ο συνταξιούχος δικαιούται σύνταξη παθόντος εξαιτίας της υπηρεσίας, το ποσό της σύνταξης του δεν μπορεί να είναι κατώτερο του ποσού της σύνταξης που προκύπτει από το κατά την προηγούμενη περίπτωση εθνικό προϊόν και πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας είκοσι (20) ετών (παρ. 2).

γ) Το ποσό της οικογενειακής σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο του 80% του ποσού των προηγούμενων περιπτώσεων (παρ. 1-3).

2. Στο κατώτατο σύνταξης δεν περιλαμβάνονται τα επιδόματα ανικανότητας καθώς και τα οικογενειακά (παρ. 4).

3. Το ποσό της μηνιαίας σύνταξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ασφαλιστέο μισθό, ούτε το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος αναπροσαρμοσμένου με τις εκάστοτε αυξήσεις των συντάξεων. Στον ασφαλιστέο μισθό, προκειμένου για όσους λαμβάνουν προσαυξήσεις λόγω πτητικών, καταδυτικών κλπ. εξαμήνων άνω των 28, προστίθεται και το 1/6 των σχετικών επιδομάτων (παρ. 5).

4. Ως προς το άθροισμα των πάσης φύσεως συντάξεων, κληρονομημένων και επικουρικών που δικαιούται κάθε συνταξιούχος ακολουθούν να ισχύουν τα όρια που ορίζονται από την παρ. 4 του άρθρου 55 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (παρ. 6).

Άρθρο 15

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού:

α) Καθιερώνεται ο κανόνας της μειωμένης σύνταξης μετά όμως τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας και ορίζεται το ποσοστό κατά το οποίο μειούται αυτή. Ειδικά για τις γυναίκες με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά, η μειωμένη σύνταξη αρχίζει από τη συμπλήρωση του 50ου έτους (παρ. 1).

β) Ορίζονται οι προϋποθέσεις καταβολής της σύνταξης στους υπαλλήλους γενικά που αποχωρούν της υπηρεσίας πριν από τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας μετά όμως από τη συμπλήρωση 15ετούς πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας καθώς και ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης αυτής.

γ) Όπως αναφέρθηκε στο άρθρο 1, πλην ορισμένων εξαιρέσεων καθιερώνεται ως γενικός κανόνας η συνταξιοδότηση ανδρών και γυναικών, μετά τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας. Για τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής θα λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία γέννησης του υπαλλήλου, ή, όπου αυτή δεν αποδεικνύεται, η 31 Δεκεμβρίου του έτους που γεννήθηκε. Το ίδιο ισχύει και όταν η σύνταξη καταβάλλεται ενωρίτερα (γυναίκες με ανήλικα παιδιά ή με τρία παιδιά κλπ.) ή στην περίπτωση της μειωμένης σύνταξης (παρ. 3).

δ) Εισάγονται εξαιρέσεις από το όριο ηλικίας των 65 ετών, στις περιπτώσεις που ο υπάλληλος απολύεται λόγω κατάργησης κλπ. θέσης (ακούσια έξοδος), καθώς και σε κατηγορίες βαρέως αναπήρων (τυφλών, παραπληγικών - τετραπληγικών και πασχόντων από μεσογειακή αναμία) (παρ. 4).

ε) Ορίζεται ότι η σύνταξη αρχίζει να καταβάλλεται από την επομένη της λήξης των αποδοχών ενεργείας, οι οποίες παύουν με τη λύση της υπαλληλικής σχέσεως ή την αποστρατεία του στρατιωτικού ή το θάνατο του υπαλλήλου, καταργουμένων των τριμήνων αποδοχών ή συντάξεων.

Επίσης, ορίζεται από πότε καταβάλλεται η σύνταξη στις οικογένειες καθώς και ο χρόνος καταβολής των επιδομάτων (ανικανότητας ή οικογενειακά) (παρ. 5).

Άρθρο 16

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται θέματα καταβολής διπλής σύνταξης ή σύνταξης και μισθού καθώς και περιορισμοί στην απασχόληση συνταξιούχων. Ειδικότερα:

α) Παραμένει ο κανόνας της μη καταβολής δύο συντάξεων από το Δημόσιο. Κατεξάφραση όμως επιτρέπεται η καταβολή μέχρι δύο το πολύ συντάξεων όταν πρόκειται για ορφανά από δύο γονείς ή για συντάξεις από τις οποίες η μία είναι προσωπική ή πολεμική ή παθόντος εξαιτίας της υπηρεσίας, είτε στους από ίδιο δικαίωμα συνταξιούχους είτε στους από μεταβίβαση.

Το άθροισμα όμως των δύο αυτών συντάξεων, δεν μπορεί να υπερβαίνει το σύνολο του ασφαλιστέου μισθού της μεγαλύτερης, όπου η σύνταξη στηρίζεται σε εισφορές, ή τη σύνταξη που αντιστοιχεί σε ομοίοβαθμο που φέρει ανικανότητα 100%.

β) Διατηρούνται οι περιορισμοί της καταβολής μιας μόνο σύνταξης, σε περίπτωση που από την έξοδο του υπαλλήλου από την ίδια υπηρεσία γεννώνται περισσότερα του ενός δικαιώματα σύνταξης. Το ίδιο ισχύει και αν από το θάνατο συνταξιούχου απορρέουν περισσότερα του ενός δικαιώματα σύνταξης υπέρ των οικογενειών τους είτε από τα έτη υπηρεσίας του συνταξιούχου είτε από πάθημά του, σε ειρηνική ή πολεμική περίοδο (παρ. 2 και 3).

2. Σε περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχου βάσει ετών υπηρεσίας, στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα ή που είναι αυτοαπασχολούμενος, με εξαίρεση αυτούς που λαμβάνουν τα κατώτατα όρια σύνταξης, περιορίζεται η καταβαλλόμενη σύνταξη κατά το 1/3 του ποσού αυτής (παρ.4).

3. Περαιτέρω ορίζεται το συντάξιμο του χρόνου κατά τον οποίο απασχολείται ο συνταξιούχος είτε στον ιδιωτικό τομέα είτε στον δημόσιο και προσαυξάνει τη σύνταξη του Δημοσίου, εφόσον συντρέχει περίπτωση (π.χ. απασχόληση στο Δημόσιο ή ν.π.δ.δ.).

Ο χρόνος αυτός είναι συντάξιμος αν ανασταλεί η καταβολή της σύνταξης και καταβληθούν οι προβλεπόμενες εισφορές. Αν δεν ανασταλεί η σύνταξη, ο χρόνος δεν είναι συντάξιμος, οι δε προβλεπόμενες εισφορές καταβάλλονται κανονικά τόσο, από τον απασχολούμενο όσο και από τον εργοδότη του (παρ.5).

4. Ακόμη προβλέπεται υποχρέωση του συνταξιούχου να δηλώσει στην υπηρεσία συντάξεων του Γ.Λ. Κράτους την απασχόληση καθώς και κάθε πληροφορία για το ποσό των αποδοχών κ.λπ., με απειλή αναστολής της σύνταξης επί δωδεκάμηνο.

5. Τέλος ορίζεται ότι οι παραπάνω περιορισμοί δεν ισχύουν για τις προσωπικές ή πολεμικές ή συντάξεις παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας.

Άρθρο 17

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται θέματα των ασφαλιστικών εισφορών, αναγνώρισης υπηρεσιών και πολλαπλής ασφάλισης. Συγκεκριμένα ορίζεται ότι όλοι οι διοριζόμενοι υπάλληλοι από 1-1-93 και μετά υποχρεούνται στην καταβολή μηνιαίας εισφοράς που ανέρχεται στο ποσοστό που ισχύει για τους ασφαλισμένους στην κοινή κύρια ασφάλιση του ΙΚΑ.

Η εισφορά θα επιβάλλεται επί των πάσης φύσεως αποδοχών των υπαλλήλων (επιδόματα θέσεως, εξομάλυνσης, υπερρωριακής αμοιβής, αμοιβής από επιτροπές, συμβούλια, οδοιπορικά κλπ.). Η εισφορά θα επιβάλλεται και στα δώρα εορτών και στο επίδομα αδείας.

Εξαιρούνται μόνο οι έκτακτες παροχές κοινωνικού χαρακτήρα (επιδόματα τοκετού, εξόδων κηδείας, επιδόματα βραδύς αναπηρίας κλπ.) (παρ. 1).

2. Η ίδια εισφορά επιβάλλεται και για την αναγνώριση οποιασδήποτε υπηρεσίας που έχει παρασχεθεί στο Δημόσιο, στους ΟΤΑ ή άλλα ν.π.δ.δ., για τη στρατιωτική υπηρεσία κληρωτού και εφέδρου, του χρόνου εκπαιδευτικής αδειάς μέχρι δύο ετών καθώς και για το χρόνο γονικής αδειάς ανατροφής παιδιών που χορηγείται στους γονείς.

Η αναγνώριση των υπηρεσιών μπορεί να γίνει οποτεδήποτε με πράξη της αρμόδιας διεύθυνσης συντάξεων του Γ.Λ. Κράτους ύστερα από αίτηση του υπαλλήλου και με τις αποδοχές του χρόνου υποβολής της αίτησης. Στην πράξη αναφέρεται ο αναγνωριζόμενος χρόνος, το ποσό που πρέπει να καταβληθεί, καθώς και ο τρόπος πληρωμής του (εφάπαξ με έκπτωση 10% ή με δόσεις).

Αν για κάποια από τις παραπάνω υπηρεσίες έχουν καταβληθεί εισφορές σε άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης, θα εφαρμοσθούν οι διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης και δεν θα καταβληθούν εισφορές στο Δημόσιο. Η υπηρεσία αυτή θα υπολογισθεί συντάξιμη κατά τον κανονισμό της σύνταξης σύμφωνα με τις αρχές της διαδοχικής ασφάλισης, μη απαιτούμενης της έκδοσης ειδικής αναγνωριστικής πράξης. Το ίδιο ισχύει και για τις υπηρεσίες όσων μετακινούνται από τον ιδιωτικό τομέα στο Δημόσιο και αντίστροφα, οι οποίες παύουν να αναγνωρίζονται στο Δημόσιο με τα άρθρα 1-6 του ν. 1405/83, τα οποία δεν έχουν εφαρμογή για τους υπαγομένους στο νόμο αυτό (παρ. 3 και 4).

Ακόμη τίθενται περιορισμοί στην πολλαπλή ασφάλιση και ορίζεται ότι, αν ένας υπάλληλος γενικά, ασφαρίζεται, λόγω της ιδιότητάς του (ιατρός, μηχανικός, κ.λ.π.) για τον ίδιο χρόνο υπηρεσίας ή για περισσότερες απασχολήσεις και σε άλλο, πλην του Δημοσίου, φορέα κύριας ασφάλισης (ΤΣΑΥ, ΤΣΜΕΔΕ κ.λπ.), οφείλει να επιλέξει σε ποιά φορέα θα ασφαλιστεί (Δημόσιο ή της ιδιότητάς του). Του δίνεται πάντως η δυνατότητα να ασφαλιστεί και στο δεύτερο φορέα, θα επιβαρυνθεί όμως ο ίδιος, για τη δεύτερη ασφάλιση, με όλες τις εισφορές που προβλέπονται στον οικείο φορέα δηλ. και τις ατομικές του και του εργοδότη του και του Δημοσίου (παρ. 5).

Άρθρο 18

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται η έκταση εφαρμογής των διατάξεων των προηγούμενων άρθρων 1-15. Ειδικότερα:

1. Οι διατάξεις αυτές ισχύουν για όσους διορίζονται ως τακτικοί υπάλληλοι ή κατατάσσονται ως στρατιωτικοί από 1 Ιανουαρίου 1993 και μετά. Συνεπώς αν ένας υπάλληλος υπηρετεί ως συμβασιούχος πριν από την παραπάνω ημερομηνία και μετά την 1 Ιανουαρίου 1993 μονιμοποιηθεί, θα υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού. Επίσης όσοι στρατιωτικοί υπηρετούν ως εφέδροι ή εθελοντές, δεν θα υπαχθούν στις διατάξεις αυτές, εκτός αν μεταγενέστερα μονιμοποιηθούν, οπότε θα υπαχθούν από την ημέρα της μονιμοποίησής τους. Οι παραπάνω θα ασφαίζονται στους οικείους φορείς (ΙΚΑ, ΤΣΑ κ.λ.π. ανάλογα με την ειδικότητά τους) (παρ. 1-2).

2. Οι διατάξεις που διέπουν τη συνταξιοδότηση των Βουλευτών και των Δημάρχων και Προέδρων Κοινοτήτων δεν θίγονται. Όσοι όμως αποκτήσουν τις παραπάνω ιδιότητες για πρώτη φορά από 1 Ιανουαρίου 1993 και μετά θα υπαχθούν στα όρια ηλικίας και τις κρατήσεις του νόμου αυτού. Το ίδιο θα ισχύσει και για τις οικογένειές τους, οι οποίες θα ακολουθούν τις προϋποθέσεις των οικογενειών των λοιπών πολιτικών υπαλλήλων (παρ. 3).

3. Ορίζεται ότι για τα λοιπά θέματα που δεν ρυθμίζονται με το νόμο αυτό, θα εξακολουθούν να ισχύουν οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (παρ. 4).

4. Επίσης ορίζεται ότι οι διατάξεις των άρθρων αυτών (1-15) εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων ν.π.δ.δ. που διέπονται από δημοσιούπαλληλικό συνταξιοδοτικό καθεστώς (παρ. 5).

Άρθρο 19

1. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού:

α) γίνονται διορθωτικές παρεμβάσεις στις διατάξεις του ν. 1902/90, όπως τροποποιήθηκε με τις όμοιες του ν. 1976/91, τόσο στα έτη υπηρεσίας που απαιτούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος συντάξεως των μητέρων με άγαμα ή ανήλικα παιδιά και των εγγάμων γυναικών όσο και στην ηλικία συνταξιοδότησης των υπαλλήλων γενικά (πλήν των γυναικών στρατιωτικών και δικαστικών για τις οποίες δεν ισχύουν όρια ηλικίας).

β) καθιερώνεται ο θεσμός της συνταξιοδότησης των υπαλλήλων πριν από τη συμπλήρωση των ορίων ηλικίας, αλλά με μειωμένη σύνταξη, και

γ) εισάγεται ο θεσμός της συνταξιοδότησης, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων με τη συμπλήρωση 15ετούς υπηρεσίας και του 65ου έτους της ηλικίας.

2. Πιο συγκεκριμένα η 15ετία που ισχύει για τις μητέρες με παιδιά και τις έγγαμες γυναίκες κατοχυρώνεται για όσες την συμπληρώνουν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992. Για όσες όμως συμπληρώνουν τη 15ετία από 1ης Ιανουαρίου 1993 και μετά αυτή αυξάνεται κατά ένα εξάμηνο για κάθε έτος μέχρι τη συμπλήρωση 17,5 ετών την 31 Δεκεμβρίου 1997.

Συνεπώς, οι ανωτέρω γυναίκες που έχουν διορισθεί ή καταταγεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1982 θα πρέπει, προκειμένου να θεμελιώσουν δικαίωμα σύνταξης, να έχουν συμπληρώσει 15,5 έτη μέχρι την 31-12-1993, 16 έτη μέχρι την 31-12-1994, 16,5 έτη μέχρι την 31-12-1995, 17 έτη μέχρι την 31-12-1996, και 17,5 έτη μέχρι την 31-12-1997.

Ετσι τα 17,5 έτη για τις ανωτέρω γυναίκες δεν αυξάνονται, και αποχωρούν οποτεδήποτε με τη συμπλήρωση των ετών αυτών και του αντίστοιχου ορίου ηλικίας. Για τις λοιπές γυναίκες (άγαμες, διαζευμένες, ή χήρες χωρίς παιδιά) καθώς και για όσες διορίζονται ή κατατάσσονται από 1 Ιανουαρίου 1983 και μετά, δεν θίγεται η ισχύουσα 25ετία.

Επίσης δεν θίγεται η 25ετία που ισχύει για τους άνδρες γενικά είτε διορίστηκαν πριν την 1 Ιανουαρίου 1983 είτε μετά (παράρτ. 1 & 2).

3. Ως προς την ηλικία συνταξιοδότησης, αυτή αυξάνεται ως εξής:

Το 42ο έτος ηλικίας που ισχύει για τις γυναίκες με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή ανίκανο σύζυγο, αυξάνεται σταδιακά κατά ένα εξάμηνο για κάθε έτος μετά την 1 Ιανουαρίου 1993 μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας των 44 ετών και 6 μηνών την 31 Δεκεμβρίου 1997. Συνεπώς όσες γυναίκες έχουν προσληφθεί μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 1982 και έχουν συμπληρώσει (κατοχυρώσει) 15ετία μέχρι 31.12.1992 συνταξιοδοτούνται με τη συμπλήρωση του 42ου έτους της ηλικίας τους, όσες δε δεν την έχουν συμπληρώσει μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία θα πρέπει να συμπληρώνουν το 42,5 έτος της ηλικίας τους μέχρι την 31-12-1993, το 43ο έτος μέχρι την 31-12-1994, το 43,5 έτος μέχρι την 31-12-1995, το 44ο έτος μέχρι την 31-12-1996 και το 44,5 έτος μέχρι την 31-12-1997. Η υπάλληλος όμως θα ακολουθεί το όριο ηλικίας που προβλέπεται κατά το χρόνο κατά τον οποίο συμπληρώνει δεκαπενταετία οποτεδήποτε αποχωρήσει. π.χ. γυναίκα που συμπληρώνει δεκαπενταετία το 1993 θα ακολουθεί την ηλικία των 42,5 ετών, αν συμπληρώνει

εκαπενταετία το 1995 θα ακολουθεί την ηλικία των 43,5 ετών κλπ.

Ειδικά για τις γυναίκες που έχουν προσληφθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1982 και έχουν ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή ανίκανο σύζυγο καθώς και για όσες έχουν άγαμα παιδιά ή είναι έγγαμες θα ισχύει το όριο ηλικίας των 42,5-44,5 ετών ή το πενήκτοστό τρίτο (53) έτος, κατά περίπτωση, εφόσον συμπληρώσουν δεκαπενταετία μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1997, θα απαιτείται όμως η συμπλήρωση δέκα επτάμιου (17,5) ετών υπηρεσίας προκειμένου να θεμελιώσουν δικαίωμα σύνταξης.

Οι γυναίκες αυτές δηλαδή, παρότι θα θεμελιώσουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1-1-1998, δεν θα υπαχθούν στα όρια των 50 και 58 ετών, αλλά θα παραμείνουν στα όρια των 42,5 μέχρι 44,5 και 53, κατά περίπτωση.

Περαιτέρω η ηλικία συνταξιοδότησης των λοιπών γυναικών καθώς και των ανδρών, που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1 Ιανουαρίου 1998 η προσλαμβάνονται από 1 Ιανουαρίου 1983 έως 31 Δεκεμβρίου 1992 (58ο έτος ή 60ο έτος αντίστοιχα) αυξάνεται σταδιακά από 1 Ιανουαρίου 1998 και μετά κατά ένα εξάμηνο για κάθε έτος μέχρι τη συμπλήρωση του 60ου έτους της ηλικίας για τις γυναίκες του 65ου έτους της ηλικίας για τους άνδρες προκειμένου να εναρμονιστούν με τα όρια που ισχύουν στο ΙΚΑ, ο δε υπάλληλος θα ακολουθεί το όριο ηλικίας που προβλέπεται κατά το χρόνο που θεμελιώνει το δικαίωμα για σύνταξη, οποτεδήποτε και αν αποχωρήσει π.χ. υπάλληλος που θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης το 1998 (25ετία) θα ακολουθεί το όριο των 58,5 ετών της ηλικίας για τις γυναίκες και το 60,5 της ηλικίας για τους άνδρες κλπ.

4. Με τις διατάξεις της παρ. 4 καθιερώνεται και για τους ήδη υπηρετούντες υπαλλήλους, άνδρες και γυναίκες, που θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1 Ιανουαρίου 1998 η μειωμένη σύνταξη.

Ειδικότερα οι γυναίκες μπορούν να λάβουν μειωμένη σύνταξη αφού συμπληρώσουν το 55ο έτος της ηλικίας τους και οι άνδρες το 60ο έτος, η μείωση δε συνίσταται και στις δύο περιπτώσεις, στο 1/200 του ποσού της σύνταξης για κάθε μήνα που υπολείπεται από την έναρξη καταβολής της μέχρι της συμπλήρωσης της κατά περίπτωση ηλικίας συνταξιοδότησης.

Επίσης για όσους έχουν προσληφθεί μετά την 1 Ιανουαρίου 1983 και συμπληρώνουν τριακονταπενταετή πραγματικά συντάξιμη υπηρεσία, η σύνταξη μπορεί να καταβληθεί ολική, εφόσον οι γυναίκες έχουν συμπληρώσει το πενήκτοστό όγδοο (58ο) έτος της ηλικίας τους οι δε άνδρες το εξηκτοστό (60ο). Για τη συμπλήρωση της τριακονταπενταετίας λαμβάνονται υπόψη και οι προϋπηρεσίες που αναγνωρίζονται συντάξιμες με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1405/1983 καθώς και οι προσαυξήσεις με τριακοστά πέμπτα ή με πενήκτοστά.

Κατ' αυτόν τον τρόπο κατοχυρώνεται η τριακονταπενταετία (35ετία) για όλους τους υπηρετούντες σήμερα υπαλλήλους.

5. Με τις διατάξεις της παρ. 5 ορίζεται ότι, με εξαίρεση τις γυναίκες που έχουν άγαμα παιδιά ή είναι έγγαμες, τα επτά (7) χρόνια που ισχύουν ως εξαίρεση από τα όρια ηλικίας για την καταβολή της σύνταξης (+7), αυξάνονται για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1 Ιανουαρίου 1998, κατά ένα εξάμηνο για κάθε έτος από 1 Ιανουαρίου 1998 και μετά μέχρι τη συμπλήρωση δέκα (10) ετών (+10). Η αύξηση όμως θα παραμείνει στο όριο που ισχύει κατά το έτος που ο υπάλληλος θεμελιώνει δικαίωμα σύνταξης π.χ. αν ένας υπάλληλος συμπληρώνει 25ετή συντάξιμη υπηρεσία το 1998, θα ακολουθεί τα +7,5 έτη, αν θεμελιώνει δικαίωμα το 2000 θα ακολουθεί τα 8,5 έτη κ.λπ. οποτεδήποτε και αν αποχωρήσει (παρ. 5).

6. Με τη διάταξη της παρ. 6 συμπληρώνεται η οικεία διάταξη του κώδικα και περιλαμβάνεται στην εξαίρεση των ορίων ηλικίας για καταβολή της σύνταξης και το κύριο προσωπικό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, το οποίο εξομοιώνεται κατά μισθό βαθμό, όρια ηλικίας παραμονής στην υπηρεσία και λοιπές προϋποθέσεις με τους δικαστικούς λειτουργούς.

7. Με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής επιφέρεται τομή στο ισχύον συνταξιοδοτικό δίκαιο με την καθιέρωση απόκτησης δικαιώματος και σε κείνους που παραιτούνται με 15 έτη συντάξιμης υπηρεσίας αφού όμως συμπληρώσουν το 65ο έτος της ηλικίας τους, οι άνδρες και το εξηκτοστό (60) οι γυναίκες.

Η ρύθμιση αυτή αποβαίνει σε όφελος όχι μόνο του υπαλλήλου ο οποίος δεν επιθυμεί να σταδιοδρομήσει στην υπηρεσία, αλλά και σε όφελος του Δημοσίου, αφού αυτό θα "απαλλαγεί" από υπαλλήλους που δεν έχουν το απαιτούμενο ενδιαφέρον για την εργασία τους χωρίς άμεση επιβάρυνση από την καταβολή μισθού ή σύνταξης.

Η σύνταξη πάντως αυτή μπορεί να καταβληθεί και πριν από τη συμπλήρωση του 65ου ή 60ου έτους της ηλικίας εάν ο υπάλληλος καταστεί ανίκανος κατά ποσοστό 67% και άνω, εάν δε αποβιώσει πριν από την παραπάνω ηλικία, μεταβιβάζεται αμέσως στην οικογένειά του. Το μέτρο, για λόγους ίσης μεταχείρισης, θα τύχει εφαρμογής και σε κείνους που έχουν ήδη εξέλθει από την υπηρεσία λόγω παραίτησής και συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

8. Με τη διάταξη της παρ. 8 ορίζεται το αρμόδιο όργανο για τη διαπίστωση της ανικανότητας των υπαλλήλων και των μελών της οικογενείας τους.

Άρθρο 20

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζονται τα εξής:

1. Τίθενται προϋποθέσεις εισοδήματος για τη συνταξιοδότηση των αγάμων ενηλίκων θυγατέρων, πλην των ανικάνων κατά ποσοστό 67% και άνω. Με την ισχύουσα νομοθεσία οι άγαμες θυγατέρες δικαιούνται σύνταξη από τους γονείς τους και μετά την ενηλικίωση τους με μόνη προϋπόθεση την αγαμία, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η υπέρξη άλλων τυχόν εισοδημάτων.

Επειδή το μέτρο αυτό κρίνεται κοινωνικά άδικο και δεδομένου ότι για τις θυγατέρες των προσλαμβανόμενων στο Δημόσιο μετά την 1 Ιανουαρίου 1983, δεν καταβάλλεται σύνταξη μετά την ενηλικίωσή τους (εξομοίωση με τα άρρενα τέκνα), προτείνεται όπως τεθούν περιορισμοί και για όσες αποκτούν δικαίωμα σύνταξης μετά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, καθώς και για τη συνέχιση καταβολής της σύνταξης, για όσες ήδη συνταξιοδοτούνται.

Το ίδιο θα ισχύσει και για τις διαζευγμένες θυγατέρες που δικαιώθηκαν σύνταξη είτε πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 1654/1986, με τον οποίο τέθηκαν περιορισμοί εισοδήματος και ηλικίας για τη συνταξιοδότησή τους, είτε μετά.

Ο περιορισμός που τίθεται είναι να μην έχουν εισόδημα από κάθε πηγή πλην της σύνταξης κύριας και επικουρικής που να υπερβαίνει το 40πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό θα ισχύει κάθε φορά. Η ύπαρξη του εισοδήματος θα αποδεικνύεται από τη φορολογική δήλωση του προηγούμενου της συνταξιοδότησης έτους και προκειμένου για τις ήδη συνταξιοδοτούμενες από τη φορολογική δήλωση του έτους 1992 που αφορά εισοδήματα του έτους 1991.

Για τη συνταξιοδότηση των ανηλίκων δεν απαιτείται η προϋπόθεση εισοδήματος, για τη συνέχιση όμως καταβολής, της σύνταξής τους και μετά την ενηλικίωση, θα πρέπει να

προσκομίσουν βεβαίωση της αρμόδιας Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (ΔΟΥ) ότι δεν έχουν υποβάλει δήλωση ή σε περίπτωση υποβολής, αντίγραφο του σχετικού εκκαθαριστικού σημειώματος από την οποία να προκύπτει το τυχόν εισόδημα.

Οι ήδη συνταξιοδοτούμενες ενήλικες άγαμες θυγατέρες καθώς και οι διαζευγμένες, θα πρέπει μέσα στο πρώτο δίμηνο κάθε έτους, αρχής γενομένης από το έτος 1993, να προσκομίζουν στις αρμόδιες διευθύνσεις του Γ.Λ.Κράτους, τα στοιχεία που αποδεικνύουν τα εισοδήματα τους διότι, διαφορετικά θα διακόπτεται η καταβολή της σύνταξής τους.

Μπορεί, πάντως, η σύνταξη να επανακαταβληθεί, αφού τα προσκομίσουν εκ των υστέρων.

Ακόμη ορίζεται ότι ηλικία κατά την οποία θεωρούνται ότι ενηλικιώνονται τα τέκνα, άρρενα και θήλεα, είναι το δέκατο όγδοο (18ο) έτος, μη ισχυούσης της σχετικής διάταξης της παρ.6 του άρθρου 53 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού χωρίς όμως να θιγούνται συντάξεις που έχουν ήδη χορηγηθεί μέχρι το εικοστό (20ο) έτος (παρ. 1).

2. Με τις διατάξεις της παρ. 3 ορίζεται ότι σε όλους τους υπαλλήλους που συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο (πολιτικούς, στρατιωτικούς, δικαστικούς, Βουλής, ειδικών κατηγοριών, δημοσίους λειτουργούς κλπ) που έχουν διοριστεί μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1990, επιβάλλεται από 1 Ιανουαρίου 1993 κράτηση για σύνταξη που ανέρχεται σε ποσοστό 3% επί των αποδοχών βάσει των οποίων κανονίζεται η σύνταξη και στα δώρα εορτών και επίδομα αδείας (βασικός μισθός, χρονοεπίδομα, επίδομα ευδόκιμης ή πολυετούς υπηρεσίας, ΑΤΑ και οι γενικές αυξήσεις μετά την 1 Ιανουαρίου 1991 που καταργήθηκε η ΑΤΑ), σε ποσοστό 5% από 1 Ιανουαρίου 1994, και από 1-1-1995 και μετά στο ποσοστό που θα ισχύει κάθε φορά για τους ασφαλισμένους στην κύρια κοινή ασφάλιση του ΙΚΑ.

Για όσους ενεργείται ήδη κράτηση (Δημάρχους-Προέδρους Κοινοτήτων) δεν θα γίνει η κράτηση αυτή εκτός αν είναι μικρότερη οπότε αναπροσαρμόζεται στα ίδια ποσοστά.

Η κράτηση επιβάλλεται προκειμένου να υπαχθούν σταδικά όλοι οι υπάλληλοι στην ίδια μεταχείριση και να ηρηθεί ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης με τριακόστα πέμπτα (35/35) (παρ.2).

3. Ανάλογη κράτηση επιβάλλεται από 1 Ιανουαρίου 1993 και σε όλες τις συντάξεις και χορηγίες που καταβάλλει το Δημόσιο (εξαιρουμένων των προσωπικών συντάξεων ή των συντάξεων των παθόντων εξ αιτίας της υπηρεσίας ή των πολεμικών και των εξομοιούμενων με αυτές), κλιμακώνεται όμως ανάλογα με το ποσό της σύνταξης σε ποσοστό 1% για συντάξεις ή τμήμα συντάξεων έως 100.000 δραχμών, σε ποσοστό 2% για το τμήμα σύνταξης από 100.001 έως 200.000 δραχμών, σε ποσοστό 3% για το τμήμα σύνταξης από 200.001 - 300.000 δραχμών, σε ποσοστό 4% για το τμήμα σύνταξης από 300.001 - 400.000 δραχμών και σε ποσοστό 5% για το τμήμα σύνταξης άνω των 400.000 δραχμών.

Η κράτηση είναι προσωρινή και η κατάργησή της θα γίνει με Προεδρικό Διάταγμα (παρ. 3).

4. Ρυθμίζονται θέματα απασχόλησης των συνταξιούχων είτε από ίδιο δικαίωμα είτε από μεταβίβαση και ορίζεται ότι, αν αναλάβουν οποιαδήποτε εργασία ή είναι αυτοαπασχολούμενοι και το άθροισμα του ακαθάριστου ποσού της σύνταξης και των ακαθάριστων μηνιαίων αποδοχών ή του εισοδήματός τους γενικά, όπως αυτό προκύπτει από την φορολογική τους δήλωση, υπερβαίνει το 60πλάσιο του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, η σύνταξη τους περιορίζεται κατά το 1/3.

Στην περίπτωση αυτή ο συνταξιούχος που εργάζεται, καταβάλλει τις προβλεπόμενες εισφορές, αυτός και ο εργοδότης του, υπολογιζόμενες στο διπλάσιο. Αν όμως έχει αναστείλει τη καταβολή της σύνταξης οι εισφορές δεν διπλασιάζονται.

Ο χρόνος σε κάθε περίπτωση, πάντως, είναι συντάξιμος, όπου αυτό προβλέπεται.

Περαιτέρω ορίζονται οι υποχρεώσεις του απασχολούμενου συνταξιούχου για δήλωση της απασχόλησης στην Υπηρεσία Συντάξεων του Γ.Λ.Κ και οι συνέπειες από την παράλειψη της δήλωσης ή την παροχή ανακριβών πληροφοριών (παρ.4).

5. Ακόμη ορίζεται ότι οι διατάξεις των παραγρ. 2 του άρθρου 15 που προβλέπουν την αναγνώριση με εξαγορά κάθε υπηρεσίας που παρασχέθηκε με οποιαδήποτε σχέση στο Δημόσιο, τους ΟΤΑ και τα άλλα ν.π.δ.δ, της στρατιωτικής υπηρεσίας, του χρόνου εκπαιδευτικής άδειας μέχρι μία διετία και του χρόνου γονικής άδειας ανατροφής παιδιών, εφαρμόζονται και για όσους υπηρετούν την 31.12.1992, εφ' όσον θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μετά την 1.1.1998, προκειμένου να εναρμονισθεί στο σημείο αυτό, το παλαιό σύστημα με το νέο. Η εισφορά εξαγοράς θα υπολογίζεται στο ποσοστό κράτησης που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης για αναγνώριση των υπηρεσιών αυτών καθώς και στις αποδοχές επί των οποίων ενεργείται η κράτηση για σύνταξη κατά τον ίδιο χρόνο. Αν για κάποια από τις υπηρεσίες αυτές έχουν καταβληθεί εισφορές σε άλλο οργανισμό κύριας ασφάλισης ο υπάλληλος απαλλάσσεται της εξαγοράς και ο χρόνος είναι συντάξιμος από το Δημόσιο.

Αν όμως έχει διορισθεί μετά την 1.1.1983 εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 15 δηλαδή θα ισχύσει η κοινή δαδοχική ασφάλιση, χωρίς επιβάρυνση του υπαλλήλου που έχει καταβάλλει τις εισφορές είτε η υπηρεσία του έχει παρασχεθεί στο Δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα (παρ.5).

6. Ορίζεται ότι ο χρόνος γονικής άδειας ανατροφής των παιδιών που προβλέπεται και για τους δημοσίους υπαλλήλους (ν. 1483/84 και π.δ. 193/88) είναι συντάξιμος από το Δημόσιο (παρ.6).

7. Με τις παραγράφους 7, 8, 9, και 10 απλουστεύονται γραφειοκρατικές διαδικασίες, όσον αφορά τα υποβαλλόμενα για συνταξιοδότηση δικαιολογητικά και τον τρόπο εισπράξεως μικροποσών από καταλογισμούς και ειδικότερα:

α) Δεν απαιτείται η υποβολή του πιστοποιητικού γέννησης των υπαλλήλων, εφόσον το έτος γέννησής τους αναγράφεται στο πιστοποιητικό υπηρεσιακών μεταβολών.

β) Τα πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης όπου δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία στους οικείους δήμους ή κοινότητες για την έκδοσή τους, μπορούν να εκδίδονται και βάσει ενόρκου βεβαίωσης δύο μαρτύρων ενώπιον συμβολαιογράφου και όχι μόνον ενώπιον ειρηνοδίκου, όπως απαιτείται σήμερα.

γ) Ποσά καταλογισμών μέχρι 30.000 δραχμών μπορούν να παρακρατούνται από τη σύνταξη, εφόσον προέρχονται από αχρεωστήτως καταβληθείσα σύνταξη ή επίδοματα.

δ) Γίνονται δεκτά αντίγραφα ή φωτοαντίγραφα δικαιολογητικών συνταξοδότησης, εφόσον είναι επικυρωμένα και από δικηγόρους, οι οποίοι έχουν δικαίωμα επικύρωσης αντιγράφων (παρ.7-10).

8. Ορίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου αυτού και του προηγούμενου εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους ή συνταξιούχους των ΟΤΑ και των άλλων ΝΠΔΔ που διέπονται από δημοσιούπαλληλικό συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε άλλους φορείς, καθώς και στους υπαλλήλους ή συνταξιούχους των σιδηροδρόμων που διέπονται από τις διατάξεις

ου π.δ. 850/80 (παρ. 9). Η κράτηση όμως ή η ειδική εισφορά α όσους υπαλλήλους ή συνταξιούχους δεν συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, θα περιέρχεται στο φορέα συνταξιοδότησής τους, ενώ όσων συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο, η κράτηση ή η εισφορά θα περιέρχεται στο Δημόσιο (παρ.11).

9. Με τις διατάξεις της παραγράφου 12 ρυθμίζεται το συντάξιμο της προϋπηρεσίας που είχαν οι υπάλληλοι των ημόσιων νοσοκομείων σε άλλα νοσηλευτικά ιδρύματα οινωφελούς χαρακτήρα, πριν τη δημοσιοποίησή τους, ή ε φορείς που υπάγονταν τα ιδρύματα αυτά πριν γίνουν ημόσια.

Σημειώνεται ότι με πάγια διάταξη (ν.3691/57), προβλέπεται ότι, όταν ένα νοσηλευτικό ίδρυμα κοινωφελούς χαρακτήρα δημοσιοποιηθεί, όλος ο χρόνος που είχε το άτομο άσκησης φύσεως προσωπικό στο ίδρυμα αυτό, θεωρείται πραγματική συντάξιμη υπηρεσία, με την προϋπόθεση ότι θα συμπληρώσει τριετή υπηρεσία μόνιμου υπαλλήλου στο δημοσιοποιημένο ίδρυμα.

Αν όμως ένας υπάλληλος του ιδρύματος αυτού είχε προϋπηρεσία σε άλλο νοσηλευτικό ίδρυμα πριν αυτό δημοσιοποιηθεί, έχει γίνει δεκτό ότι η προϋπηρεσία αυτή δεν είναι συντάξιμη. Επίσης αμφισβητείται το συντάξιμο της προϋπηρεσίας υπαλλήλων που υπηρετούσαν σε υπηρεσίες του Ερυθρού Σταυρού (σταθμούς πρώτων βοηθειών, σε περιφερειακά του νοσοκομεία κ.λπ) και οι οποίοι μετακινήθηκαν και εντάχθηκαν στα νοσοκομεία Μπενάκειο και Ασκληπιείο Βούλας ως μόνιμοι υπάλληλοι αυτών, μετά τον διαχωρισμό των ιδρυμάτων αυτών από τον Ερυθρό Σταυρό και την υπαγωγή τους στο Ε.Σ.Υ.

Με την προτεινόμενη διάταξη αίρονται οι αμφιβολίες αυτές και ορίζεται ρητά ότι και οι προϋπηρεσίες αυτές είναι συντάξιμες από το Δημόσιο, λαμβάνονται δε υπόψη και για τη βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη των υπαλλήλων αυτών (παρ.12).

10. Εξομοιώνονται οι προϋποθέσεις με τις οποίες αποκτούν δικαίωμα σύνταξης οι έφεδροι αξιωματικοί με αυτές των μόνιμων αξιωματικών.

Πιο συγκεκριμένα, ενώ οι μόνιμοι αξιωματικοί δικαιούνται σύνταξη, σε περίπτωση παθήματος που δεν οφείλεται στην υπηρεσία, εάν έχουν συμπληρώσει δεκαετή υπηρεσία, ή επί πολύσεως λόγω ορίου ηλικίας ή απόταξης, αφού συμπληώσουν δεκαπενταετία, για τους εφέδρους αξιωματικούς επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση εικοσιπενταετία, την οποία δεν συμπληρώνουν πάντοτε, οι παθόντες ή οι απολυόμενοι λόγω ορίου ηλικίας ή οι αποτασσόμενοι.

Το αίτημα της εξομίσωσης ικανοποιείται κατόπιν επανειλημμένων προτάσεων του Υπουργείου Εθνικής Αμυνας, προσδίδεται δε και αναδρομικότητα στη διάταξη προκειμένου να καλυφθούν και περιπτώσεις που είχαν τυχόν τις ίδιες προϋποθέσεις και δεν δικαιώθηκαν σύνταξη κατά την ποστρατεία τους (παρ. 13).

11. Με τις διατάξεις της παραγράφου 14 τροποποιούνται κατά ένα μέρος οι διατάξεις του άρθρου 6 του νόμου 976/91 που προβλέπουν την επανεξέταση από ειδικές περιφερειακές υγειονομικές επιτροπές των αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης που έχουν διακαιωθεί αναπηρική σύνταξη με τις διατάξεις του ν.1543/1985 καθώς και των οικογενειών όσων από αυτούς σκοτώθηκαν ή εκτελέστηκαν ή εξαφανίστηκαν κ.λπ, των συντάξεων που προβλέπονται από το ν.1863/89 (εμφυλίων συγκρούσεων) και των παθόντων κατά τη διάρκεια της δικτατορίας.

Πιο συγκεκριμένα, εξαιρούνται από την ανωτέρω επανεξέταση, όσοι έχουν εξετασθεί δύο φορές από τις πρωτοβάθμιες υγειονομικές επιτροπές, έπαθαν κατά τη διάρκεια της ομηρείας τους σε στρατόπεδα συγκέντρωσης των αρχών κατοχής, έχουν υπερβεί το εξηκοστό όγδοο (68ο)

έτος της ηλικίας τους (άνδρες και γυναίκες), οι οικογένειες όσων εκτελέστηκαν ή εξαφανίστηκαν ή πέθαναν από κακουχίες κατά την περίοδο της κατοχής ή των εμφυλιοπολεμικών συγκρούσεων που επακολούθησαν μέχρι τη λήξη του εμφυλίου πολέμου εφόσον σχετίζονται με τη δράση τους στην περίοδο αυτή.

Αν οι παραπάνω κατηγορίες έχουν εξετασθεί από τις ειδικές αυτές επιτροπές, οι γνωματεύσεις των επιτροπών αυτών δεν θα ληφθούν υπόψη και η σύνταξη θα εξακολουθήσει να καταβάλλεται όπως έχει κανονισθεί με τη γνωμάτευση της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής. Εάν όμως η σύνταξη έχει καθορισθεί με τη νέα γνωμάτευση των ειδικών περιφερειακών υγειονομικών επιτροπών, τότε θα επανακαθορισθεί με βάση τη γνωμάτευση της πρωτοβάθμιας επιτροπής με την οποία είχε πρωτοκαθορισθεί, σαν να μην είχε μεσολαβήσει η επανεξέταση (παρ.14).

12. Αντικαθίστανται οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 6 του ν.1976/91 ώστε να καλυφθούν και οι βοηθοί γραμματέων των ειδικών υγειονομικών περιφερειακών επιτροπών που ενώ προβλέπονται από τις κοινές υπουργικές αποφάσεις, δεν είχαν προβλεφθεί από τις διατάξεις της παραγρ. 7, με αποτέλεσμα να γεννηθούν αμφιβολίες ως προς την νομιμότητα διορισμού τους και την αμοιβή τους (παρ.15).

13. Με τις διατάξεις της παρ. 16 ρυθμίζεται το θέμα της αναγνώρισης ως υπηρεσίας νομάρχου ή αναπληρωτού νομάρχου του υπολοίπου της θητείας των νομαρχών ή αναπληρωτών νομαρχών που απολύθηκαν με τον ν.1235/82.

Ως γνωστόν, με τον ανωτέρω νόμο καταργήθηκε ο θεσμός των επί θητεία νομαρχών που ίσχυε μέχρι τότε, και όσοι υπηρετούσαν θεωρήθηκε ότι έληξε η θητεία τους και απολύθηκαν.

Με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 13 του ίδιου νόμου οριζόταν ότι "νόμος που θα εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 του Συντάγματος θα ρυθμίσει συνταξιοδοτικά θέματα των απομακρυνόμενων νομαρχών και αναπληρωτών νομαρχών".

Τέτοια όμως διάταξη δεν εκδόθηκε μέχρι σήμερα, υπήρχε όμως διάταξη σε προεκλογικό νομοσχέδιο του 1989 που τακτοποιούσε το θέμα με την αναγνώριση του υπολοίπου μέχρι τη λήξη της θητείας τους χρόνου ως υπηρεσίας νομάρχου ή αναπληρωτού νομάρχου η οποία όμως δεν ψηφίσθηκε λόγω διάλυσης της Βουλής τον Μάιο του 1989.

Το σκοπό αυτό επιδιώκει η προτεινόμενη διάταξη με την οποία θεωρείται ως υπηρεσία νομάρχη ή αναπληρωτή νομάρχη και το υπόλοιπο διάστημα μέχρι την κανονική λήξη της θητείας τους.

Για όσους από τους παραπάνω νομάρχες ή αναπληρωτές νομάρχες δεν συμπληρώνουν δεκαετία στις θέσεις αυτές με την αναγνώριση του υπολοίπου της θητείας τους, παρέχεται πέραν του χρόνου θητείας και πλασματικός χρόνος, τόσος όσος υπολείπεται για τη συμπλήρωση της δεκαετίας, θεωρούμενος για κάθε συνέπεια ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας σε θέση νομάρχη ή αναπληρωτή νομάρχη, προκειμένου να δικαιωθούν και αυτοί σύνταξη, δοθέντος ότι είναι βέβαιο ότι θα ανανεωνόταν η θητεία τους μετά τη λήξη της.

Ακόμη ορίζεται ότι ο χρόνος αυτός αναγνωρίζεται ως χρόνος ασφάλισης και στα επικουρικά ταμεία με καταβολή των εισφορών από το Δημόσιο (παρ. 16).

Άρθρο 21

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται η συνταξιοδότηση από το Δημόσιο των ασφαλισμένων στο TAKE προσώπων καθώς και η υπαγωγή τους στην περιβαλψη του Δημοσίου.

Όπως είναι γνωστό από το 1945 το Δημόσιο βαρύνεται με την μισθοδοσία των κληρικών της Εκκλησίας της Ελλάδας μέσω του Λογαριασμού "Κεφάλαιον προς πληρωμήν του Εφημεριακού Κλήρου". Οι κληρικοί όμως παρά τον δημοσιονομικό αυτό δεσμό με το Δημόσιο μέχρι σήμερα δεν κατέστη δυνατόν να συνταξιοδοτηθούν από αυτό, παρά το γεγονός ότι ήδη οι μητροπολίτες, συνταξιοδοτούνται από αυτό.

Στην αντιμετώπιση του θέματος αυτού επιδιώκουν οι προτεινόμενες διατάξεις καθώς και στην υπαγωγή τους στην υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου.

Σημειώνεται ότι σήμερα οι κληρικοί, ενώ έχουν υπαχθεί στο μισθολόγιο του ν. 1505/1984 και λαμβάνουν τον ίδιο μισθό με τους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους που έχουν τα ίδια έτη υπηρεσίας και τα ίδια τυπικά προσόντα, οι συντάξεις τους που καταβάλλονται από το TAKE, υπολείπονται των αντίστοιχων συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων επειδή το Ταμείο τους, λόγω έλλειψης πόρων, δεν τους έχει χορηγήσει τα αντίστοιχα ποσοστά της ΑΤΑ αλλά αυξήσεις σύμφωνα με τις οικονομικές του δυνατότητες.

Ειδικότερα, με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις προβλέπονται τα εξής:

1. Από 1 Ιανουαρίου 1993 οι συντάξεις των συνταξιούχων και ασφαλισμένων μέχρι 31-12-1992 στο TAKE και όσων θα αποκτήσουν την ιδιότητα των προσώπων που ασφαλιζόνταν στο Ταμείο αυτό, μετά την ημερομηνία αυτή, βαρύνουν το Δημόσιο και καταβάλλονται από αυτό (παρ. 1).

2. Οι ασφαλισμένοι του Ταμείου κατά την 31-12-1992, ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, τα όρια ηλικίας, το χρόνο ασφάλισης κλπ. θα εξακολουθούν να διέπονται από την νομοθεσία του TAKE που ισχύει την ανωτέρω ημερομηνία.

Επίσης θα εξακολουθούν να καταβάλλουν την εισφορά που κατέβαλλαν στο TAKE, η οποία για όσους προσλήφθηκαν μετά την 1η Οκτωβρίου 1990, είναι αυτή που προβλέπεται για τους διοριζόμενους από την ίδια ημερομηνία στο Δημόσιο δηλ. 5,75%, θα εξομοιωθεί δε από 1 Ιανουαρίου 1995 με την κράτηση των δημοσίων υπαλλήλων (παρ. 2)

3. Όσοι θα αποκτήσουν την ιδιότητα του προσώπου που θα ασφαλιζόνταν στο TAKE μετά την 1-1-1993, ως προς τις ανωτέρω προϋποθέσεις συνταξιοδότησης θα διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για τους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους πλην του ορίου ηλικίας των κληρικών το οποίο θα είναι το εβδομηκοστό (70ο) αντί του εξηκοστού πέμπτου (65ου) που θα ισχύει για τους λοιπούς υπαλλήλους (παρ. 3).

4. Οι συντάξεις των συνταξιούχων θα αναπροσαρμοσθούν οικοθεν από το Γ.Λ.Κράτους με βάση το ενιαίο μισθολόγιο των δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων και τον υπολογισμό όλων των συντάξεων με τριακοστά πέμπτα (ν. 1505/1984 και 1694/1987) και η τυχόν διαφορά (αύξηση) θα τους καταβληθεί σε τρεις ετήσιες δόσεις ως εξής:

α) το 30% από 1-1-1993, β) το άλλο 30% από 1-1-1994 και γ) το άλλο 40% από 1-1-1995. Τα επιδόματα παραπληγίας και τετραπληγίας των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του TAKE από 1-1-1993 θα καταβάλλονται από τα κοινωνικά προγράμματα του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατά τα ισχύοντα για τους δημοσίους υπαλλήλους και συνταξιούχους καθώς και τις οικογένειες τους.

5. Στο εξής οι ανωτέρω συντάξεις θα αυξάνονται όπως και οι συντάξεις των δημοσίων πολιτικών υπαλλήλων και θα παρέχονται τα ίδια με τους πολιτικούς συνταξιούχους επιδόματα οικογενειακών βαρών και με τις ίδιες με αυτούς προϋποθέσεις (παρ. 5).

6. Επίσης από 1-1-1993 οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του TAKE θα υπάγονται στην Υγειονομική περίθαλψη του Δημοσίου (παρ. 6).

7. Το TAKE μετονομάζεται σε "ΤΑΜΕΙΟ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ" διεπόμενο από τη νομοθεσία που ισχύει για τον σημερινό Κλάδο Αρωγής. Ο σκοπός του νέου ταμείου θα είναι η χορήγηση "εφάπαξ" βοηθήματος στους ασφαλισμένους του (παρ. 7).

8. Λαμβάνεται πρόνοια ώστε το πλεονάζον προσωπικό του TAKE να συνεχίσει απρόσκοπτο τη σταδιοδρομία του, με τη μεταφορά του στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την αντιμετώπιση του έργου της αναπροσαρμογής των συντάξεων και της πρόσθετης εργασίας που θα ανακύψει ή σε άλλα ασφαλιστικά Ταμεία ανάλογα με τον αριθμό τους και τις υφιστάμενες ανάγκες και πάντως σε οργανικές θέσεις με την αναγνώριση της προϋπηρεσίας τους στο TAKE ως υπηρεσίας που παρασχέθηκε για κάθε συνέπεια (συντάξιμη, βαθμολογική κλπ. εξέλιξη) στο Δημόσιο ή στα άλλα Ταμεία.

Στο προσωπικό αυτό δίνεται επίσης η δυνατότητα να επιλέξει αν θα συνεχίσει να υπάγεται στο ίδιο καθεστώς επικουρικής ασφάλισης και πρόνοιας ή αν θα υπαχθεί στα αντίστοιχα ταμεία της νέας του θέσης (παρ. 8).

9. Η περιουσία των καταργουμένων κλάδων του TAKE κινητή και ακίνητη, εκτός των ιερών παρεκκλησιών και εξωκκλησιών καθώς και τα πάσης φύσεως έσοδα-πόροι των ιδίων κλάδων περιέρχονται από 1-1-1993 στο Δημόσιο, ως καθολικού του διαδόχου (παρ. 9).

10. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μπορούν να ρυθμιστούν λεπτομέρειες των θεμάτων που τυχόν θα ανακύψουν από την εφαρμογή των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων.(παρ. 10).

11. Ορίζεται ότι για κάθε θέμα που δεν ρυθμίζεται με τις διατάξεις αυτές, θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων του α.ν. 599/1968 και του ν.δ. 326/69. Οι αρμοδιότητες τέλος του Δ.Σ. του TAKE που έχουν σχέση με την ασφάλιση και τη συνταξιοδότηση των προσώπων της παρ. 1 από 1-1-1993 θα ασκούνται από τον Υπουργό των Οικονομικών, της δε υγειονομικής περιθαλψής από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (παρ. 11).

12. Η σύνθεση και η συγκρότηση του Δ.Σ. του Ταμείου Πρόνοιας Ορθόδοξου Εφημεριακού Κλήρου Ελλάδος καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (παρ 12).

Άρθρο 22

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι εισφορές που καταβάλλονται σε όλους τους φορείς κύριας ασφάλισης από τους νέους ασφαλισμένους. Οι εισφορές αυτές είναι 30% για τους μισθωτούς (6,67% για τους εργαζόμενους, 13,33% εργοδότης και 10% το Κράτος) επί του συνόλου των αποδοχών των ασφαλισμένων. Οι αυτοαπασχολούμενοι για την καταβολή των εισφορών θα κατατάσσονται σε ασφαλιστικές κατηγορίες που θα καθορισθούν με Π.Δ.. Η μηνιαία εισφορά θα προκύπτει από το ποσό της επλεγμαμένης ασφαλιστικής κατηγορίας επί το συνολικό ποσοστό 30% που θα καταβάλλεται για τους μισθωτούς, το οποίο θα βαρύνει κατά 20% τους ασφαλισμένους και κατά 10% το Κράτος.

Η εισφορά του Κράτους δεν θα υπολογίζεται επί αποδοχών πέραν του διπλάσιου του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένου με το ποσοστό αύξησεως των συντάξεων των δημοσίων

υπαλλήλων. Το συνολικό ποσοστό 30% είναι το απαιτούμενο, σύμφωνα με αναλογιστικές μελέτες για τη χρηματοδότηση των συντάξεων λαμβανομένων υπόψη των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης, των δημογραφικών δεδομένων και των επιβαρύνσεων του παρελθόντος.

Η εισφορά του Κράτους θεσπίζεται για πρώτη φορά για τους νέους ασφαλισμένους για την κύρια ασφάλιση και για την ασφάλιση ασθένειας.

Ο τρόπος απόδοσης της Κρατικής Εισφοράς θα καθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 23

Για τη συνταξιοδότηση με μικρότερα όρια ηλικίας που προβλέπεται από το άρθρο 24 του νομοσχεδίου για τους υπαγόμενους στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα σύμφωνα με τις διατάξεις των φορέων θα καταβάλλεται πρόσθετη εισφορά 3,60% η οποία θα βαρύνει κατά 2,20% τον ασφαλισμένο και 1,4% τον εργοδότη.

Επίσης για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων και σε υποθαλάσσιες εργασίες καθώς και σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της ΔΕΗ, θα καταβάλλεται πρόσθετη εισφορά 7,5% η οποία θα βαρύνει κατά 5% τον εργοδότη και 2,5% τον εργαζόμενο, λόγω της συνταξιοδότησης των προσώπων αυτών σε μικρότερο όριο ηλικίας και από τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Ακόμη θα καταβάλλεται από ορισμένες επιχειρήσεις εισφορά επαγγελματικού κινδύνου 1% γιατί οι εργασίες, που διεξάγονται σ' αυτές όπως προσδιορίζονται από το β.δ. 473/1961, θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή ή την υγεία των εργαζομένων.

Το παραπάνω ποσοστό θα καταβάλλεται έστω και αν οι απασχολούμενοι στις σχετικές εργασίες ασφαλιζονται σε ένα μόνο κλάδο του φορέα ασφάλισης.

Οι πρόσθετες εισφορές του άρθρου αυτού δεν θα λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της κρατικής εισφοράς.

Άρθρο 24

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως λόγω γήρατος (χρόνος ασφάλισης και ηλικία) των νέων ασφαλισμένων από τους φορείς κύριας ασφάλισης. Οι γενικές προϋποθέσεις είναι ίδιες για άνδρες και γυναίκες, ενώ γίνονται διαφοροποιήσεις από τις γενικές προϋποθέσεις σε εξαιρετικές περιπτώσεις συνταξιοδότησεως. Οι προϋποθέσεις ισχύουν για όλους τους ασφαλισμένους, λαμβάνεται δε μέριμνα για πρόωρη συνταξιοδότηση μέχρι και 5 χρόνια νωρίτερα από το κανονικό όριο ηλικίας.

Ως γενικό όριο ηλικίας ορίζεται το 65ο έτος για άνδρες και γυναίκες. Ο χρόνος ασφάλισης ορίζεται σε 15 έτη ή 4.500 ημέρες, σε μια λογική δηλ. διάρκεια του ασφαλιστικού βίου.

Παράλληλα παρέχεται δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησεως δηλ. μέχρι και 5 χρόνια νωρίτερα από το κατά περίπτωση όριο ηλικίας με μείωση της πλήρους σύνταξης κατά 1/200 για κάθε μήνα που λείπει από το κανονικό όριο ηλικίας (6% το χρόνο).

Ως προϋπόθεση στην περίπτωση αυτή τίθεται ο πρόσφατος ασφαλιστικός δεσμός δηλ. από τη συνολική απαιτούμενη πλήρη ασφάλιση ή έτη οι 750 ημέρες ή 2,5 έτη να έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στην τελευταία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησης πενταετία.

Για τους υπαγόμενους σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα προβλέπεται συνταξιοδότηση στο 60ο έτος και με χρόνο ασφάλισης 15 ετών, από τον οποίο 10 έτη στα παραπάνω επαγγέλματα.

Οι παραπάνω προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για τους απασχολούμενους σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα ορίζεται ότι θα ισχύουν και για όλες τις ειδικές κατηγορίες επαγγελματιών που ασφαλιζονται στο ΙΚΑ για τις οποίες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, κατά τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως προβλέπονται ευνοϊκότερα όρια ηλικίας από τα ισχύοντα για τους λοιπούς ασφαλισμένους με αντίστοιχο χρόνο ασφάλισης (προσωπικό αεροπορικών επιχειρήσεων, προσωπικό Ολυμπιακής Αεροπορίας, οικοδόμοι, προσωπικό καθαριότητας ΟΤΑ, ηθοποιοί, χορευτές κ.λπ).

Για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων και υποθαλάσσιες εργασίες καθώς και σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της ΔΕΗ, το όριο ηλικίας ορίζεται μειωμένο για πλήρη σύνταξη δηλ. το 55ο έτος και συνολικός χρόνος ασφάλισης 4.500 ημερών από τις οποίες 3.000 ημέρες σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων κ.λπ. και για μειωμένη το 50ο.

Τις μητέρες με ανήλικα παιδιά ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία ορίζεται το 55ο έτος για πλήρη σύνταξη και το 50ο για μειωμένη, χρόνος δε ασφάλισης 20 ετών ή 6.000 ημερών.

Ακόμη λαμβάνεται μέριμνα για την πολύτεκνη μητέρα που έχει τρία και άνω παιδιά. Γι' αυτή το γενικό όριο ηλικίας θα μειώνεται κατά τρία έτη για κάθε παιδί και μέχρι του 50ου έτους. Την σχετική επιβάρυνση των φορέων θα την αναλάβει ο Κρατικός Προϋπολογισμός.

Άρθρο 25

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας. Η συνταξιοδότηση γίνεται βάσει του χρόνου ασφάλισης και εφόσον κριθούν ανάπηροι σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις που ισχύουν για το ΙΚΑ. Ο χρόνος ασφάλισης για τα άτομα νέας ηλικίας αρχίζει από 300 ημέρες (21ο έτος της ηλικίας) και φθάνει προοδευτικά τις 1.500 ημέρες με την αύξηση της ηλικίας.

Για τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα ο συντάξιμος χρόνος είναι 1.500 ημέρες, από τις οποίες 600 ημέρες την τελευταία 5ετία. Αν υπάρχει συνολικός χρόνος > 15 ετών ή 4.500 ημερών δεν απαιτείται πρόσφατος ασφαλιστικός δεσμός.

Η διαπίστωση της αναπηρίας γίνεται από τις Υγειονομικές Επιτροπές των φορέων, οι οποίες αποφαινόμενες και για την επίδραση της πάθησης στην άσκηση του συνήθως ή παρεμφερούς επαγγέλματος.

Άρθρο 26

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω εργατικού ατυχήματος ή ατυχήματος εκτός εργασίας. Σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος η συνταξιοδότηση γίνεται έστω και μιας ημέρας ασφάλισης.

Το ίδιο συμβαίνει και με τις επαγγελματικές ασθένειες. Στην περίπτωση όμως αυτή θα πρέπει η ασθένεια να οφείλεται σε εργασίες ή επαγγέλματα που ορίζονται από τον κανονισμό ασθένειας του Ι.Κ.Α και να έχει διανυθεί στις εργασίες ή επαγγέλματα αυτά ο χρόνος που ορίζεται στον παραπάνω κανονισμό.

Για τη συνταξιοδότηση λόγω ατυχήματος εκτός εργασίας ο χρόνος που απαιτείται είναι ο μισός χρόνος που

προβλέπεται για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο.

Άρθρο 27

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω θανάτου από φορείς κύριας ασφάλισης. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι οι ίδιες με τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου, γίνεται μεταβίβαση της σύνταξης στα δικαιούχα πρόσωπα χωρίς ετέρα προϋπόθεση.

Ως προς τα δικαιούχα πρόσωπα γίνονται σημαντικές διαφοροποιήσεις από τα ισχύοντα.

Κατ' αρχάς δικαιούχοι είναι ο θανών σύζυγος με τις ίδιες προϋποθέσεις άνδρες και γυναίκες και τα παιδιά. Δηλαδή αποκλείονται τα μέλη της πατρικής οικογένειας.

Οι προϋποθέσεις για τον επιζώντα σύζυγο είναι να έχει ηλικία μεγαλύτερη των 45 ετών αν δεν υπάρχουν παιδιά, εκτός αν είναι ανίκανος με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω. Στις περιπτώσεις αυτές και στην περίπτωση που υπάρχουν παιδιά, ως πρόσθετη προϋπόθεση τίθεται η μη ύπαρξη μέσου μηνιαίου εισοδήματος μεγαλύτερου του 30πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη. Λαμβάνεται μέριμνα ώστε αν ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται σύνταξη να παίρνει το ποσοστό σύνταξης του θανόντος για δύο χρόνια, εφ' όσον δεν έχει μέσο μηνιαίο εισόδημα που να υπερβαίνει το 60πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη. Στη συνέχεια και για τέσσερα έτη χορηγείται το 25% της σύνταξης εφ' όσον δεν έχει ο επιζών μέσο μηνιαίο εισόδημα που να υπερβαίνει το 30πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

Αν ενηλικιωθούν τα παιδιά ή παύσει η αναπηρία του επιζώντος συζύγου, η συνέχιση ή διακοπή της συνταξιοδότησης εξαρτάται από την ηλικία κατά το χρόνο της ενηλικίωσης των παιδιών ή παύση της αναπηρίας και από την ύπαρξη ή μη μέσω μηνιαίου εισοδήματος που να υπερβαίνει το 30πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη. Πάντως αν δεν χορηγήθηκε σύνταξη, χορηγείται για πρώτη φορά ή επαναχορηγείται με τη συμπλήρωση του 65ου έτους της ηλικίας αν δεν ετελέσθη άλλος γάμος και να υπάρχει μέσο μηνιαίο εισόδημα που να υπερβαίνει το 30πλάσιο του η.α.ε. Αν ο επιζών σύζυγος λαμβάνει σύνταξη από ίδιο δικαίωμα, μπορεί να επιλέξει τη σύνταξη του θανόντος με τον περιορισμό του εισοδήματος που τίθεται παραπάνω.

Για να χορηγηθεί στον επιζώντα σύζυγο σύνταξη θα πρέπει να έχει μεσολαβήσει από τον τέλεση του γάμου μέχρι του θανάτου, χρονικό διάστημα ενός έτους σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου και δύο ετών σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου.

Δεν απαιτείται η πάροδος του παραπάνω χρονικού διαστήματος αν ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα ή κατά την διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή νομιμοποιήθηκε παιδί ή η χήρα κατά τον χρόνο του θανάτου τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης.

Τα παιδιά δικαιούνται τη σύνταξη του θανόντος γονέα αν είναι άγαμα και ανήλικα ή ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία. Αν σπουδάζουν η συνταξιοδότηση παρατείνεται μέχρι του 24ου έτους της ηλικίας.

Άρθρο 28

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ποιές αποδοχές, προκειμένου περί μισθωτών ή ποιές ασφαλιστικές κατηγορίες, προκειμένου περί αυτοαπασχολούμενων θα λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της σύνταξης.

Για τους μισθωτούς θα λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των αποδοχών της τελευταίας πριν από την υποβολή της αίτησης δετίας χωρίς δώρα εορτών και επιδόματα αδείας. Οι αποδοχές για κάθε έτος πλην των αποδοχών του τελευταίου έτους, θα λαμβάνονται αναπροσαρμοσμένες κατά το ποσοστό αύξησης των συντάξεων. Το σύστημα αυτό υπολογισμού της σύνταξης είναι παρόμοιο με αυτό που θεσμοθετήθηκε για το ΙΚΑ με το άρθρο 30 του Ν.1902/90 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 13 του Ν.1976/91.

Για τους αυτοαπασχολούμενους επειδή δεν υπάρχουν αποδοχές θα λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της σύνταξης οι ασφαλιστικές κατηγορίες και τα αντίστοιχα ποσά που θα καθοριστούν με Π.Δ. Αλλά οι ασφαλιστικές κατηγορίες που καταβλήθηκαν εισφορές καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού βίου. Το σύστημα αυτό ισχύει ήδη στα Ταμεία ΤΕΒΕ, ΤΑΕ, ΤΣΑ και κρίνεται σκόπιμο να επεκταθεί σε όλα τα Ταμεία αυτοαπασχολούμενων επειδή είναι περισσότερο ανταποδοτικό.

Άρθρο 29

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης στα Ταμεία κύριας ασφάλισης.

Για τους μισθωτούς και αυτοαπασχολούμενους χορηγείται ποσοστό 1,714% των μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών ή των ποσών των ασφαλιστικών κατηγοριών για κάθε έτος ασφάλισης χωρίς περιορισμό.

Τίθεται ως ανώτατο όριο σύνταξης που χορηγούν οι φορείς κύριας ασφάλισης το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένο.

Το ποσό της σύνταξης λόγω αναπηρίας θα υπολογίζεται κατά τα άνω, θα εξαρτάται όμως και από το βαθμό της αναπηρίας. Με ποσοστό αναπηρίας 80% θα χορηγείται πλήρης σύνταξη, με ποσοστό 67% τα 3/4 και με ποσοστό 50% το 1/2.

Αν ο ασφαλισμένος υπήχθη στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα ή απασχολήθηκε σε υπόγειες στοές μεταλλείων - λιγνιτωρυχείων και υποθαλάσσιες εργασίες και σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της ΔΕΗ αλλά δεν συνταξιοδοτήθηκε με τις σχετικές διατάξεις, δικαιούται προσαύξηση στη σύνταξή του για τις ημέρες που καταβλήθηκαν πρόσθετες εισφορές κατά 20%.

Θεσπίζεται κατώτερο όριο σύνταξης γήρατος και αναπηρίας, το ποσό που προκύπτει με χρόνο ασφάλισης 15 ετών και το μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν ΑΕΠ το έτος 1991 αναπροσαρμοσμένο.

Επίσης θεσπίζεται κατώτερο ποσό σύνταξης λόγω εργατικού ατυχήματος το οποίο θα είναι αυτό που προκύπτει με 20 έτη ασφάλισης και το κατά τα ανωτέρω εισόδημα.

Άρθρο 30

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προσαυξήσεις που θα χορηγούνται στις συντάξεις. Οι προσαυξήσεις αυτές είναι το επίδομα των παιδιών και η προσαύξηση λόγω απολύτου αναπηρίας.

Το ποσοστό του επιδόματος είναι για το πρώτο παιδί 8%, για το δεύτερο παιδί 10%, για το τρίτο και πάνω(χωρίς περιορισμό) 12%. Ο υπολογισμός γίνεται επί του 1/2 του μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ του έτους 1991 αναπροσαρμοσμένου.

Αν και οι δύο γονείς είναι συνταξιούχοι το επίδομα των τέκνων καταβάλλεται στον ένα γονέα κατόπιν δηλώσεώς τους. Αν δεν υποβάλλουν δήλωση θα το παίρνουν και οι δύο κατά τό ήμισυ έκαστος.

Προϋπόθεση χορηγήσεως του επιδόματος τέκνων τίθεται να μην παίρνουν σύνταξη και να είναι άγαμα, ανήλικα, να μην εργάζονται ή να είναι ανίκανα για κάθε εργασία και να μη λαμβάνουν σύνταξη.

Για την απόλυτη αναπηρία η προσαύξηση ορίζεται σε 25% του κατά τα ανωτέρω εισοδήματος.

Άρθρο 31

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται το ποσό της σύνταξης των δικαιούχων μελών οικογενείας θανόντος συνταξιούχου ή ασφαλισμένου. Για τον επιζώντα σύζυγο το δικαιούμενο ποσό είναι το 50% της σύνταξης που ελάμβανε ο θανών χωρίς προσαυξήσεις και της σύνταξης που θα εδικοούτο ο θανών ασφαλισμένος αν είχε κριθεί ανάπηρος με ποσοστό 80% (πλήρης σύνταξη).

Για κάθε παιδί το ποσοστό είναι 25% χωρίς περιορισμό ανωτάτου ορίου. Αν το παιδί είναι ορφανό και από τους δύο γονείς το παραπάνω ποσοστό διπλασιάζεται. Τέλος θεσπίζεται κατώτατο όριο σύνταξης λόγω θανάτου που είναι το 80% του κατωτάτου ορίου σύνταξης γήρατος.

Άρθρο 32

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές των επικουρικών ταμείων για τους νέους ασφαλισμένους. Για τους μισθωτούς το συνολικό ασφάλιστρο ορίζεται σε 6% κατανέμεται κατά τη σχέση 1 προς 1. Δηλ. ποσοστό 3% θα βαρύνει τον ασφαλισμένο και ποσοστό 3% τον εργοδότη.

Για τους αυτοαπασχολούμενους η εισφορά επίσης ορίζεται σε 6% και θα υπολογίζεται επί του ποσού της ασφαλιστικής κατηγορίας που θα επιλεγεί από τον ασφαλισμένο.

Θεσπίζεται υποχρέωση του Δημοσίου για την καταβολή εργοδοτικής εισφοράς 3% στα επικουρικά ταμεία των απασχολούμενων στο Δημόσιο. Επίσης θεσπίζεται πρόσθετη εισφορά για τους απασχολούμενους στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα 2% (1,25% ασφαλισμένος και 0,75% εργοδότης και για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων κ.λ.π. 3% (1% ασφαλισμένος, 2% εργοδότης).

Τέλος ορίζεται ότι υποχρέωση του εργοδότη υπάρχει για την καταβολή εργοδοτικής εισφοράς σε ένα φορέα επικουρικής ασφάλισης του εργαζομένου.

Άρθρο 33

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως από φορείς επικουρικής ασφάλισης για τους νέους ασφαλισμένους. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως από φορείς επικουρικής ασφάλισης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου είναι οι ίδιες με τις προϋποθέσεις που ορίζονται για τη συνταξιοδότηση από φορείς κύριας ασφάλισης.

Ίδιες είναι και οι συντάξιμες αποδοχές βάσει των οποίων υπολογίζεται η σύνταξη.

Άρθρο 34

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται το ποσό σύνταξης που θα χορηγείται από τους φορείς επικουρικής ασφάλισης στους ασφαλισμένους καθώς και ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης.

Το παραπάνω ποσό ορίζεται σε 20% των συντάξιμων

αποδοχών των ασφαλιστικών κατηγοριών για χρόνο ασφάλισης 35 ετών ή 10.500 ημερών.

Για χρόνο ασφάλισης μεγαλύτερο ή μικρότερο των 35 ετών το παραπάνω ποσοστό αυξάνεται ή μειώνεται κατά 1/35 για κάθε έτος.

Θεσπίζεται κατώτερο όριο επικουρικής σύνταξης λόγω αναπηρίας που είναι το ποσό που προκύπτει με χρόνο ασφάλισης 15 ετών. Επίσης θεσπίζεται κατώτατο όριο επικουρικής σύνταξης λόγω εργατικού ατυχήματος που είναι το ποσό που προκύπτει με 20 έτη ασφάλισης.

Για τον υπολογισμό της επικουρικής σύνταξης λόγω θανάτου εφαρμόζονται ανάλογα τα όσα ισχύουν για την κύρια σύνταξη λόγω θανάτου.

Άρθρο 35

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι ασφαλιστικές εισφορές που θα καταβάλλονται στους φορείς ασφάλισης ασθενείας από τους νέους ασφαλισμένους. Η συνολική εισφορά για τους μισθωτούς ορίζεται σε 11,45% επί των αποδοχών τους, από την οποία ποσοστό 2,55% βαρύνει τους ασφαλισμένους, και ποσοστό 5,10% τους εργοδότες και ποσοστό 3,80 το Κράτος.

Για τους αυτοαπασχολούμενους η εισφορά 11,45% θα βαρύνει τους ίδιους κατά ποσοστό 7,65% και κατά ποσοστό 3,80% το Κράτος.

Θα υπολογίζεται επί της ασφαλιστικής κατηγορίας που θα επιλεγεί για την καταβολή της εισφοράς της κύριας ασφάλισης.

Η εισφορά του Κράτους θα υπολογίζεται επί ποσού που δεν θα υπερβαίνει το διπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένου.

Αν στο φορέα ασθένειας απασχολούμενων δεν λειτουργεί κλάδος παροχών σε χρήμα το ποσοστό εισφοράς θα είναι 6,75% για τους ασφαλισμένους και 3,40 του Κράτους.

Για την περιθαλψη των δημοσίων υπαλλήλων η εισφορά που θα τους βαρύνει ορίζεται σε 2,55% (εισφορά ασφαλισμένου ΙΚΑ).

Τέλος η εισφορά ασφάλισης ασθενείας των συνταξιούχων ορίζεται 4% επί των συντάξεων που βαρύνει τους ίδιους και 6% που βαρύνει το φορέα συνταξιοδότησης (κύρια σύνταξη).

Άρθρο 36

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι παροχές ασθενείας και μητρότητας που θα χορηγούν οι φορείς ασφάλισης ασθενείας στους νέους ασφαλισμένους. Οι παροχές αυτές θα είναι οι προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις των φορέων, θεσπίζεται όμως και κατώτερη προστασία της ασθενείας. Οι φορείς που θα έχουν τις ίδιες προϋποθέσεις εισφορών με το ΙΚΑ οφείλουν να χορηγούν τις ίδιες τουλάχιστον σε ύψος και έκταση παροχές με αυτό.

Άρθρο 37

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η εισφορά ασφάλισης για εφάπαξ βοήθημα στους φορείς πρόνοιας των νέων ασφαλισμένων. Η συνολική εισφορά ορίζεται σε 4% για τους παραπάνω φορείς και θα βαρύνει αποκλειστικά τους ασφαλισμένους. Ο υπολογισμός της εισφοράς για τους αυτοαπασχολούμενους θα γίνεται επί της ασφαλιστικής κατηγορίας που θα επιλεγεί από τον ασφαλισμένο.

Άρθρο 38

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως του εφάπαξ βοηθήματος, το ύψος και ο τρόπος υπολογισμού της παροχής αυτής.

Οι προϋποθέσεις χορηγήσεως του εφάπαξ βοηθήματος ορίζονται οι ίδιες με τις προϋποθέσεις του φορέα κύριας ασφάλισης στον οποίον υπάγεται ο ασφαλισμένος. Οι χρονικές προϋποθέσεις του κύριου φορέα απαιτούνται και σε περίπτωση θανάτου του ασφαλισμένου. Ο τρόπος υπολογισμού του εφάπαξ βοηθήματος και το ύψος θα καθορισθούν με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη.

Αν δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος επιστρέφονται οι εισφορές ασφαλισμένου εντόκως με επιτόκιο το το εκάστοτε ισχύον για τις καταθέσεις χρηματικών διαθεσίμων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Άρθρο 39

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθιερώνεται για τους νέους ασφαλισμένους η αρχή ότι κάθε ασφαλισμένος θα έχει μια υποχρεωτική ασφάλιση για κάθε κατηγορία παροχής (κύρια σύνταξη, επικουρική σύνταξη, παροχές ασθενείας, παροχές προνοίας). Ετσι αν από τις ισχύουσες διατάξεις προβλέπεται η ασφάλιση ενός προσώπου για την ίδια ιδιότητα ή απασχόληση (γιατροί, δικηγόροι, μηχανικοί κ.λ.π.) σε περισσότερους φορείς που χορηγούν της ίδιας κατηγορίας παροχές τότε η υποχρεωτική ασφάλιση γίνεται σε ένα μόνο φορέα κατ' επιλογή του ασφαλισμένου κατόπιν δηλώσεως που θα υποβάλλεται στους εργοδότες και τους φορείς. Η δήλωση αυτή δεν θα μπορεί να ανακληθεί πριν από την παρέλευση επτά ετών. Ως φορέας για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων λογίζεται και το Δημόσιο.

Αν ένα πρόσωπο πραγματοποιεί διάφορες απασχολήσεις που δεν συμπίπτουν χρονικά και για τις απασχολήσεις αυτές προβλέπεται η ασφάλιση σε περισσότερους φορείς, θα ασφαλιζεται υποχρεωτικά σε ένα μόνο φορέα κατ' επιλογή του κατόπιν δηλώσεως που θα υποβάλλεται στους οικείους φορείς και τους εργοδότες κάθε φορά που θα αναλαμβάνεται ετέρα απασχόληση.

Η δήλωση αυτή δεν θα μπορεί να ανακληθεί πριν από την παρέλευση επτά ετών.

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις μπορεί ο ενδιαφερόμενος να ασφαλισθεί προαιρετικά και σε άλλο φορέα από τις διατάξεις του οποίου προβλέπεται η ασφάλισή του, υποχρεούται όμως στην περίπτωση αυτή στην καταβολή του συνόλου των εισφορών ασφαλισμένου, εργοδότη, Κράτους.

Άρθρο 40

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προσδιορίζεται ο χρόνος ασφάλισης.

Ως χρόνος ασφάλισης θεωρείται ο χρόνος της πραγματικής απασχόλησης και ο χρόνος στρατιωτικής θητείας, γονικής αδειας, ανατροφής παιδιών, ο χρόνος επιδότησης λόγω ανεργίας και μέχρι 200 ημέρες την τελευταία 10ετία, ο χρόνος επιδότησης λόγω ασθενείας και μέχρι 200 ημέρες την τελευταία 10ετία, ο χρόνος εκπαιδευτικής αδειας άνευ αποδοχών και μέχρι 2 ετών, ο χρόνος κατά τον οποίον ο ασφαλισμένος έλαβε σύνταξη αναπηρίας ο οποίος συνυπολογίζεται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος. Άλλοι χρόνοι δεν υπολογίζονται.

Η αναγνώριση και εξαγορά της στρατιωτικής θητείας γίνεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν.1358/1983. Για την αναγνώριση όμως θα καταβληθεί επιπλέον και η εισφορά του Κράτους. Για το χρόνο επιδότησης και συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας δεν καταβάλλεται εξαγορά.

Η εκπαιδευτική άδεια εξαγοράζεται βάση των αποδοχών του ενδιαφερομένου κατά την υποβολή της αίτησης και του συνόλου των εισφορών ασφαλισμένου, εργοδότη, Κράτους και η εξαγορά βαρύνει τον ασφαλισμένο. Ο χρόνος γονικής αδειας ανατροφής παιδιών αναγνωρίζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.1483/1984 και εξαγοράζεται βάση του ποσοστού εισφοράς του οικείου φορέα ασφαλισμένου, εργοδότη, Κράτους και του 25πλάσιου του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη και ισχύει κατά την υποβολή της αίτησης αναγνώρισεως.

Άρθρο 41

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσπίζεται γενική αρχή σύμφωνα με την οποία αν εργάζεται ο συνταξιούχος λόγω γήρατος ή αναπηρίας ή θανάτου περιορίζεται η χορηγούμενη σύνταξη κατά το 1/3, με την επιφύλαξη το υπόλοιπο ποσό της σύνταξης να μην υπολείπεται του κατωτάτου ορίου σύνταξης.

Ο συνταξιούχος αναπηρίας μπορεί να εργάζεται, αν το ποσοστό της αναπηρίας του είναι μικρότερο του 80%, όμως δεν μπορεί να κερδίζει περισσότερα από το μισό ή το 1/4 του ποσού που κερδίζει υγιής, αν έχει κριθεί με ποσοστό αναπηρίας 50% ή 67% αντίστοιχα, διαφορετικά διακόπτεται η συνταξιοδότηση.

Για τον απασχολούμενο συνταξιούχο καταβάλλονται οι εισφορές εργοδότη και ασφαλισμένου κανονικά. Ο χρόνος απασχόλησης δεν λαμβάνεται υπόψη για προσαύξηση της σύνταξης ούτε για αυτοτελή συνταξιοδότηση από άλλο φορέα, εκτός αν γίνει αναστολή της σύνταξης.

Αν ο συνταξιούχος που αναλαμβάνει εργασία δεν το δηλώσει στο φορέα του, αναστέλλεται η σύνταξη για 12 μήνες.

Άρθρο 42

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζεται η προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης.

Οι προϋποθέσεις για την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης που τίθενται είναι να έχει πραγματοποιήσει ο ενδιαφερόμενος 1.500 ημέρες ασφάλισης, από τις οποίες 300 την τελευταία πριν από την υποβολή της αίτησης πενταετία, να ζητήσει τη συνέχιση της ασφάλισης εντός έτους από τη διακοπή της ασφαλιστέας απασχόλησης, να μη λαμβάνει σύνταξη από φορέα κύριας ασφάλισης και να μην είναι ανάπηρος κατά την υποβολή της αίτησης κατά ποσοστό 67% και άνω.

Για την προαιρετική ασφάλιση καταβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο η εισφορά ασφαλισμένου, εργοδότη, Κράτους επί των αποδοχών που είχε κατά τη διακοπή της απασχόλησης. Αν έχει 3.000 ημέρες ασφάλισης μπορεί να ζητήσει την κατάταξή του στην αμέσως ανώτερη κλάση ή κατηγορία.

Η καθυστέρηση καταβολής των εισφορών χρονικού διαστήματος πέραν των 6 μηνών συνεπάγεται τη διαγραφή του διαστήματος αυτού. Η καθυστέρηση καταβολής εισφορών πέραν του έτους συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης.

Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης μπορεί να γίνει και σε φορείς επικουρικής ασφάλισης εφαρμοζόμενων αναλόγως των ανωτέρω.

Άρθρο 43

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η έκταση εφαρμογής των διατάξεων του τρίτου μέρους του νομοσχεδίου.

Οι διατάξεις του τρίτου μέρους (άρθρα 22 έως 43) έχουν εφαρμογή για τους νέους από 1.1.1993 και μετά, ασφαλισμένους.

Για τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα που δεν ρυθμίζονται από το τρίτο μέρος θα έχουν εφαρμογή οι γενικές και ειδικές διατάξεις των φορέων.

Άρθρο 44

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνεται σταδιακή ευθυγράμμιση της ισχύουσας εισφοράς για τους ήδη ασφαλισμένους στους φορείς κύριας ασφάλισης προς τη θεσπιζόμενη με τις διατάξεις του τρίτου μέρους για τους νέους ασφαλισμένους. Ειδικότερα γίνονται οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

α. Αυξάνεται η εισφορά για τον κλάδο σύνταξης στο ΙΚΑ κατά 2,75% συνολικά ήτοι κατά 0,92% σε βάρος των ασφαλισμένων και 1,83% εις βάρος των εργοδοτών, από 1.1.1993 ώστε η συνολική εισφορά να διαμορφωθεί σε 20% ήτοι 6,67% για τον ασφαλισμένο και 13,33% για τον εργοδότη.

β. Γίνεται σταδιακή προσαρμογή της εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη στα λοιπά Ταμεία μισθωτών προς αυτή του ΙΚΑ όπως τελικά διαμορφώνεται σύμφωνα με τα ανωτέρω σε περίπτωση που η μία ή η άλλη εισφορά είναι μικρότερη.

Η προσαρμογή θα γίνει σε 3 έτη, αρχής γενομένης από 1.1.1993. Τυχόν μεγαλύτερη εισφορά θα εξακολουθεί να ισχύει.

Για τους αυτοαπασχολούμενους ορίζεται ότι η κατώτερη μηνιαία εισφορά δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό που προκύπτει με βάση το ποσοστό 20% και το κατά το έτος 1991 μέσο μηνιαίο κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένο. Μικρότερα ποσά πρέπει να αναπροσαρμοσθούν σε τρία χρόνια σταδιακά από 1.1.1993.

Ακόμη ορίζεται ότι οι υπάλληλοι των ν.π.δ.δ. που είναι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ με τις γενικές διατάξεις θα καταβάλλουν και αυτοί την εισφορά που θεσπίζεται με το νομοσχέδιο καθώς και την εισφορά που έχει θεσπισθεί με το ν. 1902/1990 για τους δημοσίους υπαλλήλους.

Επίσης προβλέπεται ότι η επιβάρυνση από μειώσεις εισφορών ΙΚΑ που έχουν θεσπισθεί για διάφορες κατηγορίες επιχειρήσεων, θα αποδίδεται κάθε έτος από το Υπουργείο Οικονομικών.

Τέλος η ρύθμιση της παρ.6 του άρθρου αυτού στοχεύει στην αύξηση των εσόδων του ΟΑΕΔ και μάλιστα του κλάδου ανεργίας, ο οποίος είναι και ο περισσότερο ελλειμματικός κλάδος του Οργανισμού.

Άρθρο 45

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται η πρόσθετη εισφορά για τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα που θα είναι 1,40% για τον εργοδότη και 2,20% για τον ασφαλισμένο και για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων -λιγνιτωρυχείων καθώς και σε υποθαλάσσιες εργασίες που είναι 2,50% για τον ασφαλισμένο και 5% για τον εργοδότη. Επίσης ορίζεται πρόσθετη εισφορά βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων στο ΙΚΑ-TEAM 0,75% εργοδότη και 1,25% ασφαλισμένου και για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων καθώς και υποθαλάσσιες εργασίες 1% για τους ασφαλισμέ-

νους και 2% για τους εργοδότες, για τον ίδιο πιο πάνω τομέα.

Τέλος γίνεται διαρρύθμιση των διατάξεων για την εισφορά επαγγελματικού κινδύνου που ισχύει για το ΙΚΑ.

Άρθρο 46

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις σχετικά με τις ασφαλιστικές εισφορές των Ειδικών Ταμείων Τραπεζών, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΗΣΑΠ.

Ορίζεται ότι η εισφορά για την κύρια σύνταξη, πλην ΔΕΗ, θα είναι από 1.1.1995 για τον ασφαλισμένο 11% και για τον εργοδότη 22% από 1.1.1993.

Ο ασφαλισμένος θα καταβάλει την αύξηση σταδιακά σε τρία χρόνια. Μεγαλύτερα ποσοστά εξακολουθούν να ισχύουν.

Για τη ΔΕΗ καθορίζονται οι εισφορές ασφαλισμένων για όλους τους κλάδους ασφάλισης. Επίσης καθορίζεται η έκταση κάλυψης ελλειμμάτων των Ειδικών Ταμείων. Καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως των υπαγομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα της ΔΕΗ καθώς και των απασχολούμενων σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα.

Τέλος ορίζεται ότι οι εισφορές εργοδοτών για τον κλάδο ασθένειας των Ειδικών Ταμείων δεν θα υπερβαίνει το 6,25%.

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού τίθενται ενιαίες αρχές για τα σχετικά θέματα των Ειδικών Ταμείων.

Τέλος καταργούνται οι διατάξεις του άρθρου 47 του ν.1469/1984 με τις οποίες παρέχεται δυνατότητα στους μισθωτούς της ΔΕΗ οι οποίοι διορίζονται Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων Διοικητές ή Υποδιοικητές Δημοσίων Οργανισμών και της ΔΕΗ, να λαμβάνουν τις αποδοχές του ανωτάτου μισθολογικού κλιμακίου της ΔΕΗ και να συνυπολογίζουν το χρόνο απασχόλησης στις παραπάνω θέσεις, ως χρόνο ασφάλισης στη ΔΕΗ.

Ειδικότερα:

Σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν.1469/84, οι διατάξεις των παραγρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 39 του Κανονισμού Καταστάσεως Προσωπικού ΔΕΗ (ΚΚΠ-ΔΕΗ), εφαρμόζονται και στους μισθωτούς της ΔΕΗ που τοποθετήθηκαν ή τοποθετούνται, είτε με ανάθεση καθηκόντων είτε με διορισμό, ύστερα από παραίτησή τους, σε θέση Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, ή άλλων Δημοσίων Υπηρεσιών ή σε θέση Διοικητή ή Υποδιοικητή της ΔΕΗ ή Οργανισμών που αναφέρονται στο άρθρο 9 του ν.1232/1982, όπως αυθεντικά ερμηνεύτηκε με το άρθρο 1 παραγρ. 6 του ν.1256/1982.

Ετσι κατ' εφαρμογή της διάταξης αυτής μισθωτοί της ΔΕΗ που τοποθετήθηκαν ή τοποθετούνται στις προαναφερόμενες θέσεις, μετά τη λήξη της θητείας τους ή την με οποιονδήποτε τρόπο παύση άσκησης των καθηκόντων τους, πλην της περίπτωσης τέλεσης από αυτούς αξιόποινης πράξης, επανέρχονται αυτοδικαίως στο τακτικό προσωπικό της Επιχείρησης - της σχέσης εργασίας τους θεωρουμένης ως μηδέποτε διακοπείσας -και εντάσσονται στο ανώτατο μισθολογικό κλιμάκιο εξελίξεως (Τ) της κατηγορίας Γ - Στελέχη Γενικών θέσεων του, ισχύ ουσιαστικού νόμου έχοντος Κανονισμού Κατάστασης προσωπικού (ΚΚΠ) ΔΕΗ, δηλαδή στο ανώτατο κλιμάκιο της μισθολογικής κλίμακας της ΔΕΗ, στο οποίο μπορούν να φθάσουν, σύμφωνα με τον ΚΚΠ/ΔΕΗ, μόνον πτυχιούχοι ΑΕΙ.

Η ρύθμιση αυτή της αυτοδικαίως ένταξης στο ανώτατο μ.κ. της ιεραρχίας στη ΔΕΗ, όπως ερμηνεύτηκε και εφαρμόζεται καταργείται για το μέλλον γιατί σε πολλές περιπτώσεις παρέχει άκρως προνομιακή μεταχείριση στους μισθωτούς της ΔΕΗ, που έχουν υπηρετήσει στις προαναφερθείσες θέσεις, αρκετοί από τους οποίους δεν είναι

κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ, με συνέπεια να δημιουργείται στους υπόψη μισθωτούς - πολλοί από τους οποίους ευρίσκονται στην αρχή ή στο μέσο της υπηρεσιακής τους σταδιοδρομίας και πολλά θα μπορούσαν να προσφέρουν ακόμη στην Επιχείρηση - νοοτροπία και συνθήκες τέτοιες που δυσχεραίνουν την επανένταξη και προσαρμογή τους στο κλίμα και στο υπηρεσιακό περιβάλλον της οργανικής τους θέσης, ενώ παράλληλα πλήττεται το περί δικαίου αίσθημα και διαταράσσεται η υπηρεσιακή τάξη στην Επιχείρηση.

Άρθρο 47

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις για το συντάξιμο χρόνο που απαιτείται για τη συνταξιοδότηση από φορείς κύριας ασφάλισης, πλην ΙΚΑ, ως εξής:

α. Ο συντάξιμος χρόνος 15 ετών που προβλέπεται από τις διατάξεις των φορέων για τη συνταξιοδότηση γυναικών που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν το συντάξιμο χρόνο μέχρι 31.12.1997, αυξάνεται σταδιακά ανά 6 μήνες κάθε έτος από 1.1.1993 μέχρι 31.12.1997 για όσες δεν έχουν συμπληρώσει την 15ετία μέχρι 31.12.1992.

Ετσι η συνολική προσαύξηση του χρόνου που θα γίνει είναι 2,5 έτη γ' αυτές που συμπληρώνουν την 15ετία από 1.1.1993 και μετά.

β. Στις περιπτώσεις που προβλέπεται από τις καταστατικές διατάξεις χρόνος μικρότερος των 15 ετών, από την έναρξη ισχύος του νόμου απαιτείται χρόνος 15 ετών.

γ. Για τους άνδρες που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν το συντάξιμο χρόνο από 1.1.1998 και μετά και για όσους υπάγονται στην ασφάλιση από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992 ο συντάξιμος χρόνος δεν μπορεί να είναι μικρότερος των 25 ετών.

δ. Για τις γυναίκες που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν το συντάξιμο από τα καταστατικά χρόνο από 1.1.1998 και μετά καθώς και το συντάξιμο χρόνο που διαμορφώνεται την 31.12.1997 για τις κατηγορίες των γυναικών της περ. α και το χρόνο της περ. β και για όσες υπάγονται στην ασφάλιση από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992, ο συντάξιμος χρόνος αυξάνεται από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι συμπλήρωσης 25 ετών. Για τις μητέρες με ανήλικα παιδιά η προσαύξηση αρχίζει από 1.1.2002.

ε. Από τις παραπάνω ρυθμίσεις εξαιρούνται οι ασφαλισμένου του ΙΚΑ, οι ασφαλισμένοι των φορέων ασφάλισης προσωπικού τύπου και οι υπαγόμενοι στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα και οι απασχολούμενοι σε ορυχεία, σταθμούς παραγωγής και δίκτυα της ΔΕΗ.

στ. Καταργούνται οι διατάξεις των Ειδικών Ταμείων Προσωπικού Τραπεζών, ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΗΣΑΠ που προβλέπουν συνταξιοδότηση προσώπων με ειδικές προϋποθέσεις (διοικητές κ.λ.π.) από 24.8.1992.

ζ. Για τους εργαζόμενους συνταξιούχους ο χρόνος συνταξιοδότησης από το ΙΚΑ είναι 5.100 ημέρες και ηλικία το 60ο έτος για τους άνδρες και το 55ο για τις γυναίκες και για μειωμένη σύνταξη 4.500 ημέρες και ηλικία 65 ετών. Για σύνταξη λόγω αναπηρίας απαιτούνται 3.000 ημέρες. Οι παραπάνω χρόνοι αυξάνονται από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι συμπλήρωσης 6.000, 4.800 και 3.600 ημερών αντίστοιχα.

Οι παραπάνω διατάξεις εφαρμόζονται και για τους λοιπούς φορείς προκειμένου για συνταξιοδότηση λόγω γήρατος και ηλικία 65 ετών και για τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας.

η. Ο υπολογισμός συντάξιμου χρόνου μικρότερου των 6 μηνών ως πλήρες έτος μπορεί να γίνει μόνο για τον

υπολογισμό της σύνταξης και όχι για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

θ. Ως προς τους αναγνωριζόμενους χρόνους ισχύουν τα οριζόμενα για τους νεοασφαλιζόμενους. Ειδικά για τους μέχρι 31.12.1992 προβλέπονται και τα εξής: Η διατήρηση των διατάξεων που προβλέπουν την αναγνώριση του χρόνου εθνικής αντίστασης και την αναγνώριση σε φορείς επικουρικής ασφάλισης του χρόνου που διανύθηκε σε φορείς κύριας ασφάλισης και μέχρι τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Όλοι οι άλλοι χρόνοι καταργούνται από 1.1.1994.

Χρόνοι που έχουν αναγνωρισθεί και εξαγορασθεί μέχρι 31.12.1993 από τους καταργούμενους, θεωρούνται έγκυροι.

Άρθρο 48

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνεται ρύθμιση των ορίων ηλικίας για κύρια σύνταξη γήρατος των μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένων.

Ειδικότερα:

α. Στο ΙΚΑ από 1.1.1998 το όριο ηλικίας των συνταξιοδοτούμενων ανδρών με τις διατάξεις περί 35ετίας αυξάνεται από το 58ο στο 60ο, με την προσθήκη 6 μηνών κάθε έτος και καταργούνται οι διατάξεις για χορήγηση μειωμένης σύνταξης σε άνδρες και γυναίκες της κατηγορίας αυτής. Σημειώνεται ότι για τους άνδρες ασφαλισμένους από 1.1.1983 και μετά το όριο ηλικίας έχει αυξηθεί με το ν.1902/1990 στο 60ο έτος.

β. Ορίζεται ότι οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως του άρθρου 9 του ν.1976/1991 όπως τροποποιούνται, θα έχουν εφαρμογή και για τους ασφαλισμένους των Ταμείων Συντάξεως και Επικουρικής Ασφάλισεως Προσωπικού Γ.Σ.Ο., Ασφαλίσεως Προσωπικού Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου "Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ", και Ασφαλίσεως Προσωπικού Ασφαλιστικής Εταιρείας "Η ΕΘΝΙΚΗ".

Για τη συνταξιοδότηση όμως των ανωτέρω με τη συμπλήρωση 7 επιπλέον του συντάξιμου χρόνου ετών, στην περίπτωση που προβλέπονται περισσότεροι χρόνοι συνταξιοδότησης, απαιτείται και η συμπλήρωση του αντίστοιχου ορίου ηλικίας:

γ. Το όριο ηλικίας των 42 ετών που προβλέπεται από το άρθρο 9 του ν.1976/1991 για τις γυναίκες με ανήλικα παιδιά κ.λ.π. αυξάνεται από 1.1.1993 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι 31.12.1997. Οι γυναίκες της κατηγορίας αυτής όταν συμπληρώσουν το συντάξιμο χρόνο των 15 ετών ή 20 ετών σύμφωνα με τις καταστατικές διατάξεις κατοχυρώνουν το όριο ηλικίας που θα έχουν κατά τη συμπλήρωση του συντάξιμου αυτού χρόνου.

Η μεγαλύτερη προσαύξηση της ηλικίας που θα γίνει είναι 2,5 έτη γ' αυτές που συμπληρώνουν το συντάξιμο χρόνο την 31.12.1997.

δ. Τα όρια ηλικίας όσων έχουν ασφαλισθεί μέχρι 31.12.1982 και συμπληρώνουν το συντάξιμο χρόνο από 1.1.1998 και μετά καθώς και όσων ασφαλιζονται από 1.1.1983 μέχρι 31.12.1992 αυξάνονται από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι το 65ο έτος για τους άνδρες, το 60ο έτος για τις λοιπές γυναίκες και το 50ο έτος για τις μητέρες με ανήλικα κ.λ.π. παιδιά.

ε. Για τους ασφαλισμένους των ειδικών ταμείων που υπάγονται στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, πλην ΔΕΗ, τα όρια ηλικίας αυξάνονται από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι του 60ου έτους για τους άνδρες, του 55ου έτους για τις γυναίκες.

Για τους απασχολούμενους σε υπόγειες στοές και σε υποθαλάσσιες εργασίες ισχύουν τα όρια ηλικίας των απασχολούμενων σε υπόγειες στοές μεταλλείων-λιγνιτωρυχείων ασφαλισμένων του ΙΚΑ.

Για τους ανωτέρω τα 3/4 του συντάξιμου χρόνου πρέπει να έχει διανυθεί στα αντίστοιχα επαγγέλματα.

στ. Αυξάνεται ο χρόνος των 7 επιπλέον ετών για τη συνταξιοδότηση χωρίς όριο ηλικίας κατά 3 έτη σταδιακά από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος για τους άνδρες και τις γυναίκες για τις οποίες ο συντάξιμος χρόνος είναι 25 έτη. Όταν συμπληρωθεί η 7ετία και η προσαύξηση κατά τη συμπλήρωσή του συντάξιμου χρόνου, μπορεί να γίνει συνταξιοδότηση με το χρόνο που θα έχει διαμορφωθεί.

ζ.- Τα όρια ηλικίας που προβλέπονται από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων ασφάλισης προσωπικού Τύπου αυξάνονται από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι το 65ο έτος για τους άνδρες, το 60ο για τις λοιπές γυναίκες και το 50ο για τις μητέρες με ανήλικα κ.λ.π. παιδιά. Αν από τις διατάξεις των παραπάνω Ταμείων προβλέπεται η συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα κ.λ.π. παιδιά χωρίς όριο ηλικίας απαιτείται το 42ο έτος το οποίο αυξάνεται από 1.1.1993 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι του 5ου έτους. Στην περίπτωση που προβλέπεται η χορήγηση μειωμένης σύνταξης με μειωμένο όριο ηλικίας αυξάνεται μέχρι τη συμπλήρωση του 60ου έτους για τους άνδρες και του 55ου για τις γυναίκες, θα χορηγείται δε μειωμένη σύνταξη τα όρια αυτά θα υπολείπονται των κανονικών ορίων.

η. Οπου από τις καταστατικές διατάξεις των φορέων ασφάλισης μισθωτών προβλέπονται μεγαλύτερα όρια ηλικίας των οριζόμενων στο άρθρο αυτό εξακολουθούν να ισχύουν. Οπου προβλέπεται συνταξιοδότηση με 35 έτη ασφάλισης χωρίς όριο ηλικίας, διατηρείται για όσους έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση μέχρι 31.12.1983. Για τους μετέπειτα απαιτείται το 60ο έτος για τους άνδρες και το 58ο έτος για τις γυναίκες.

θ. Θεσπίζεται η μειωμένη συνταξιοδότηση για όσους έχουν συμπληρώσει τα 60ο έτος οι άνδρες και το 55ο οι γυναίκες με μείωση της σύνταξης κατά 1/200 για κάθε μήνα που λείπει από το κανονικό όριο ηλικίας. Και τέλος ορίζεται ότι στις περιπτώσεις σταδιακής αύξησης του ορίου ηλικίας οι ασφαλισμένοι θα ακολουθούν το όριο ηλικίας που ισχύει κατά τη συμπλήρωση του συντάξιμου χρόνου.

θ. Για τους αυτοαπασχολούμενους αν τα όρια ηλικίας που προβλέπονται από τα καταστατικά είναι μικρότερα του 65ου για τους άνδρες, του 60ου για τις λοιπές γυναίκες και του 50ου για τις μητέρες με ανήλικα κ.λ.π. παιδιά αυξάνονται από 1.1.1998 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι των παραπάνω ορίων. Μεγαλύτερα όρια ηλικίας εξακολουθούν και ισχύουν. Προβλέπεται η συνταξιοδότηση με μειωμένο όριο ηλικίας μέχρι και 5 έτη με αντίστοιχη μείωση των συντάξεων για τους άνδρες που συμπληρώνουν το 60ο έτος και για τις γυναίκες το 55ο έτος. Ακόμη προβλέπεται η συνταξιοδότηση με 35 έτη ασφάλισης στο 60ο έτος για τους άνδρες και στο 58ο έτος για τις γυναίκες εκτός αν προβλέπονται μεγαλύτερα όρια από τα καταστατικά. Αν προβλέπεται συνταξιοδότηση μητέρων με ανήλικα κ.λ.π. παιδιά χωρίς όριο ηλικίας απαιτείται το 42ο έτος.

Το όριο αυτό αυξάνεται από 1.1.1993 ανά 6 μήνες κάθε έτος μέχρι το 50ο έτος.

ι. Τέλος το όριο ηλικίας των συνταξιοδοτούμενων από τον ΟΓΑ ανασφάλιστων μειώνεται από το 68ο έτος στο 65ο για εναρμόνιση με τα γενικά όρια συνταξιοδότησης.

Άρθρο 49

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις σχετικά με τη συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας των μέχρι την 31.12.1992 ασφαλισμένων. Καθορίζεται ότι για τη χορήγηση σύνταξης λόγω αναπηρίας απαιτείται ποσοστό

αναπηρίας 50% τουλάχιστον και ότι ο πίνακας αναπηριών που προβλέπεται από τον ν.1902/1990 (άρθρο 27) για το ΙΚΑ θα ισχύσει και για όλους τους άλλους φορείς ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένου και του ΟΓΑ.

Άρθρο 50

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις για τις συντάξιμες αποδοχές των παλιών ασφαλισμένων.

Ορίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται στις συντάξιμες αποδοχές των ασφαλισμένων του ΙΚΑ και των άλλων Ταμείων τα δώρα εορτών και το επίδομα αδειάς και ότι αυτό θα γίνει σταδιακά σε 10 χρόνια. Αυτό γίνεται γιατί χορηγούνται αυτοτελώς δώρα εορτών και επιδόματα αδειάς και ο συνυπολογισμός τους στις συντάξιμες αποδοχές έχει ως αποτέλεσμα να χορηγούνται δύο φορές παροχές δώρων και επιδόματα αδειάς.

Άρθρο 51

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις σχετικά με το ποσό της σύνταξης των ήδη ασφαλισμένων.

Ο υπολογισμός της σύνταξης θα γίνεται βάσει των ισχυουσών διατάξεων, ορίζεται δε ότι το ποσό δεν θα μπορεί να υπερβαίνει το 80% των συντάξιμων αποδοχών για 35 έτη ασφάλισης ούτε το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένου.

Για όσους παραμένουν στην υπηρεσία το ποσό της σύνταξης θα προσαυξάνεται κατά 1/50 (2/100) για κάθε επιπλέον έτος.

Αν ο συνταξιούχος δικαιούται μειωμένη σύνταξη θα μειώνονται αντίστοιχα και τα κατώτατα όρια σύνταξης που του χορηγούνται με εξαίρεση την περίπτωση τις μητέρες με ανήλικα παιδιά ασφαλισμένες του ΙΚΑ που δικαιούνται μειωμένη σύνταξη.

Θεσπίζεται για πρώτη φορά η χορήγηση προσαύξησης στους ασφαλισμένους του ΙΚΑ που καθίστανται συνταξιούχοι από 1.1.1993 και μετά οι οποίοι έχουν χρόνο ασφάλισης άνω των 4.500 ημερών.

Αν ο ασφαλισμένος δικαιούται τα κατώτατα όρια σύνταξης θα λαμβάνει προσαύξηση 1% για κάθε 300 ημέρες επιπλέον των 4.500 που θα υπολογίζεται επί του 25πλάσιου του τεκμαρτού ημερομισθίου υπολογισμού της σύνταξης. Αν λαμβάνει σύνταξη μεγαλύτερη των κατωτάτων ορίων τότε η κατά τα ανωτέρω προσαύξηση χορηγείται αν το κατώτατο όριο σύνταξης και η προσαύξηση είναι μεγαλύτερα του οργανικού ποσού που δικαιούται. Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται γιατί με το ισχύον σύστημα αυτοί που έχουν 4.500 ημέρες ασφάλισης και αυτοί που έχουν ακόμη και 10.000 ημέρες ανάλογα και με την κλάση παίρνουν το ίδιο ποσό σύνταξης, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ενδιαφέρον για την ασφάλιση.

Τέλος ορίζεται ότι στις περιπτώσεις που προβλέπεται από τα καταστατικά των φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης η χορήγηση σύνταξης στα θήλα τέκνα θανόντων ασφαλισμένων ή συνταξιούχων και μετά την ενηλικίωση ή το 24ο έτος της ηλικίας εφόσον σπουδάζουν, η σύνταξη αναστέλλεται αν έχουν μέσο μηνιαίο εισόδημα από άλλες εκτός της σύνταξης πηγές που να υπερβαίνει το 40πλάσιο του εκάστοτε ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

Για το λόγο αυτό θα προσκομίζεται κάθε έτος επικυρωμένο αντίγραφο του εκκαθαριστικού σημειώματος του φόρου εισοδήματος του προηγούμενου έτους για τη διαπίστωση του εισοδήματος.

Άρθρο 52

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται οι εισφορές των φορέων επικουρικής ασφάλισης για τους ήδη ασφαλισμένους.

Το ποσοστό εισφοράς στους φορείς επικουρικής ασφάλισης μισθωτών δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 3% για τον ασφαλισμένο και του 3% για τον εργοδότη. Επίσης από 1.1.1995 η σχέση εισφοράς ασφαλισμένου και εργοδότη θα πρέπει να είναι 1 προς 1 για τον προσδιορισμό της σχέσης θα ληφθούν υπόψη και οι εισφορές εάν δεν υπολογίζονται σε ποσοστό επί των αποδοχών των ασφαλισμένων.

Αν υπάρχουν διαφοροποιήσεις από τα ανωτέρω θα γίνουν οι κατάλληλες προσαρμογές. Για τους αυτοαπασχολούμενους η εισφορά δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 1.1.1995 από το ποσό που προκύπτει με βάση το ποσοστό 6% και από έτος 31.12.1991 μέσω μηνιαίο κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένο.

Άρθρο 53

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από φορείς Επικουρικής ασφάλισης ήδη ασφαλισμένων και οι συντάξεις αποδοχές για τον υπολογισμό της σύνταξης.

Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου είναι οι ίδιες με του φορέα κύριας ασφάλισης στον οποίο υπάγονται οι ασφαλισμένοι. Εξαιρούνται οι φορείς επικουρικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας σύνταξης.

Αν υπάρχουν πολλοί φορείς θα ισχύσουν οι προϋποθέσεις καθενός από αυτούς για κάθε κατηγορία ασφαλισμένων. Επίσης τα οριζόμενα για τις συντάξεις αποδοχές στους φορείς κύριας ασφάλισης, ισχύουν και για τους φορείς επικουρικής ασφάλισης. Οι διατάξεις των φορέων Επικουρικής ασφάλισης σχετικά με τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησεως νέων κατηγοριών ασφαλισμένων ή ασφαλισμένων νέων περιοχών εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 54

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται το ποσό της σύνταξης που θα χορηγούν οι φορείς επικουρικής ασφάλισης στους ήδη ασφαλισμένους.

Το ποσό της σύνταξης θα καθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και με βάση τα νέα δεδομένα του νομοσχεδίου. Ετσι μπορεί να ανακαθορισθεί το ποσό της χορηγούμενης και καταβαλλόμενης σύνταξης.

Πάντως από 1.1.98 το ποσό της χορηγούμενης σύνταξης από φορείς επικουρικής ασφάλισης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% των τακτικών αποδοχών, ή των συντάξεων αποδοχών αν είναι μεγαλύτερες εφ' όσον για τον οικείο φορέα προβλέπεται εργοδοτική εισφορά ή κοινωνικός πόρος ή άλλη επιχορήγηση του εργοδότη εκτός αν η οικονομική κατάσταση του φορέα επιτρέπει τη χορήγηση μεγαλύτερου ποσοστού. Αν χορηγούνται περισσότερες της μιας επικουρικές συντάξεις οι επί πλέον συντάξεις δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν κάθε μια το 15% των τακτικών αποδοχών ή των συντάξεων αποδοχών αν είναι μεγαλύτερες από την ως άνω χρονολογία και με τις αυτές προϋποθέσεις, εκτός αν η οικονομική κατάσταση του φορέα επιτρέπει τη χορήγηση μεγαλύτερου ποσοστού.

Οι παραπάνω περιορισμοί ισχύουν για τους φορείς Κοινωνικής ασφάλισης που χορηγούν σύνταξη σε υποκα-

τάσταση κύριας ασφάλισης από τότε που θα συμπληρωθούν οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του κύριου φορέα ασφάλισης στον οποίο υπάγονται οι ασφαλισμένοι.

Προβλέπεται προσαύξηση της επικουρικής σύνταξης κατά 1/50 για κάθε έτος υπηρεσίας επί πλέον των 35 ετών και μείωση των κατωτάτων ορίων σύνταξης στην περίπτωση που ο ασφαλισμένος δικαιούται μειωμένη σύνταξη.

Άρθρο 55

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η εισφορά στους φορείς ασφάλισης ασθένειας για τους ήδη ασφαλισμένους.

Η εισφορά για τους μισθωτούς δεν μπορεί να είναι μικρότερη του 5,10% για τον εργοδότη και του 2,55% για τον ασφαλισμένο. Μικρότερα ποσοστά αναπροσαρμόζονται σταδιακά σε τρία έτη από 1.1.1993.

Η εισφορά στους φορείς ασφάλισης ασθένειας αυτοαπασχολούμενων θα καθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Πάντως δεν θα μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό που προκύπτει με βάση το ποσοστό 7,65% και το κατά το έτος 1991 μέσω μηνιαίο κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναπροσαρμοσμένο. Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις το οριστικό ποσοστό ή ποσό εισφοράς θα καθορισθεί με απόφαση των Υπουργών Εθνικής οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από αναλογιστική μελέτη και γνώμη των Δ.Σ. κάθε φορέα και του ΣΚΑ.

Η κράτηση 1% στους μισθούς και συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων και των συνταξιούχων του δημοσίου για την Υγειονομική περίθαλψη, αυξάνεται από 1.1.1993 κατά 0,80% και από 1.1.1994 κατά 0,75% ώστε να φθάσει σε 2,55% (όπως των ασφαλισμένων του ΙΚΑ).

Άρθρο 56

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζονται οι προϋποθέσεις για την χορήγηση εφάπαξ βοήθηματος. Οι προϋποθέσεις είναι οι ίδιες με τον φορέα κύριας ασφάλισης στον οποίο υπάγονται οι ασφαλισμένοι. Αν δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση εφάπαξ βοήθηματος, επιστρέφονται στον ασφαλισμένο οι εισφορές του, εντόκως με τόκο 5% το μισό που ισχύει κάθε φορά για τις καταθέσεις ταμειευτηρίου.

Άρθρο 57

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις για τις εισφορές στους φορείς ασφάλισης Πρόνοιας των υπαλλήλων των Τραπεζών Εθνικής, Ελλάδος και Κτηματικής, Αγροτικής, ΕΤΒΑ, Ιονικής - Λαϊκής και Εμπορικής, ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΗΣΑΠ, Ασφαλιστικής Εταιρείας 'ΕΘΝΙΚΗΣ και για το ποσό του εφάπαξ βοήθηματος των ιδίων. Ορίζεται ότι η εισφορά εργοδότη θα μειώνεται κατά 1/10 για κάθε έτος από 1.1.1993 και μετά και θα προστίθεται στην εισφορά του κύριου φορέα ασφάλισης, πλην του κλάδου πρόνοιας του Ταμείου Ασφαλίσεως Προσωπικού Εμπορικής Τραπεζής που θα μεταφέρεται στο Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Προσωπικού της παραπάνω Τράπεζας.

Αν υπάρχει κοινό ασφάλιστρο για τον Κλάδο Πρόνοιας και άλλους Κλάδους θα γίνει διαχωρισμός με Υπουργική Απόφαση. Ακόμη ορίζεται για τα παραπάνω ότι το ανώτατο εφάπαξ βοήθημα δεν μπορεί να υπερβαίνει για 35 έτη ασφάλισης το ποσό των 10 εκατ.δρχ. Προβλεπόμενο επί πλέον ποσό μειώνεται σταδιακά από 1.1.1993 κατά το 1/6 για κάθε έτος.

Το παραπάνω ανώτατο ποσό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με Υπουργική απόφαση με το ποσοστό αυξήσεως των συντάξεων των Δημοσίων υπαλλήλων.

Για χρόνο μικρότερο ή μεγαλύτερο των 35 ετών το παραπάνω ποσό αυξάνεται ανάλογα με τα έτη ασφάλισης.

Άρθρο 58

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η έκταση εφαρμογής των διατάξεων του τετάρτου μέρους του νομοσχεδίου.

Οι διατάξεις του τετάρτου μέρους (άρθρα 44 έως 60) έχουν εφαρμογή για τους μέχρι 31.12.1992 ασφαλισμένους.

Για τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα που δεν ρυθμίζονται από το τέταρτο μέρος θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται οι γενικές ή ειδικές διατάξεις των φορέων.

Άρθρο 59

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνεται μερική και σταδιακή μεταφορά κοινωνικών πόρων των φορέων κύριας επικουρικής ασφάλισης σε Ειδικό Λογαριασμό για την ενίσχυση ελλειμματικών φορέων καθώς και σταδιακή μεταφορά των κοινωνικών πόρων των φορέων πρόνοιας στον ίδιο Λογαριασμό.

Στα Ταμεία Κύριας και Επικουρικής Ασφάλισης ο κοινωνικός πόρος θα σταθεροποιηθεί στο ύψος του κοινωνικού πόρου που εισπράχθηκε το έτος 1991 και το επιπλέον ποσό που θα εισπράττεται θα αποδίδεται στον Ειδικό Λογαριασμό. Οι κοινωνικοί πόροι των Ταμείων Πρόνοιας μετά οκταετία, δηλ. από 1.1.2001 και μετά θα αποτελούν πόρους του Ειδικού Λογαριασμού.

Στο μεταξύ θα γίνεται σταδιακή μείωση των κοινωνικών πόρων των Ταμείων Πρόνοιας με τη μεταφορά από 1.1.1993 του 1/8 των εισπραττομένων κοινωνικών πόρων για κάθε έτος μέχρι την παραπάνω χρονολογία. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα καθορισθεί ο τρόπος είσπραξης από τον Ειδικό Λογαριασμό των κοινωνικών πόρων που περιέρχονται σ' αυτόν και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Οι κοινωνικοί πόροι που υπάγονται στις παραπάνω ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στον σχετικό πίνακα που παρατίθεται. Ο πίνακας αυτός θα μπορεί να διορθώνεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 60

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσπίζεται πρόσθετη ειδική εισφορά των συνταξιούχων (πλην ΟΓΑ και ΝΑΤ) για την ενίσχυση των ασφαλιστικών τους φορέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης.

Η εισφορά ανέρχεται για ποσό ή τμήμα σύνταξης μέχρι 100.000 δρχ. σε 1% για τμήμα σύνταξης από 100.001 μέχρι 200.000 δρχ. σε 2% για τμήμα σύνταξης από 200.001 μέχρι 300.000 δρχ. σε 3%, για τμήμα σύνταξης από 300.001 μέχρι 400.000 δρχ. σε 4% και για το τμήμα σύνταξης από 400.001 και άνω 5%.

Η εισφορά επιβάλλεται στις κύριες και επικουρικές συντάξεις παρακρατείται από τη σύνταξη και περιέρχεται στους οικείους φορείς.

Η λήξη καταβολής της εισφοράς θα καθορισθεί με Π.Δ. Η λήξη αυτή δεν μπορεί να ορισθεί πριν από την αρέλευση επταετίας.

Άρθρο 61

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσπίζεται εισφορά για την αντιμετώπιση των ελλειμμάτων της κοινωνικής ασφάλισης, ως εξής:

α) Εφάπαξ εισφορά 10% επί των κατατεθειμένων στην Τράπεζα της Ελλάδος ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα χρηματικών διαθεσίμων κατά την 31.12.1991 καθώς και επί της κατά την 31.12.1991 αξίας των χρεωγράφων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης υπέρ των οποίων έχουν θεσπισθεί κοινωνικοί πόροι, εφόσον αποτελούν το 33% τουλάχιστον των εσόδων από εισφορές.

β) Κράτηση 5% επί των χορηγούμενων από φορείς ασφάλισης πρόνοιας εφάπαξ βοηθημάτων.

Οι παραπάνω εισφορές και κρατήσεις περιέρχονται σε ο Λογαριασμό Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης.

Άρθρο 62

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η εξαγορά του προηγούμενου της ένταξης στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα χρόνου απασχόλησης. Με τις ισχύουσες διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων του ΙΚΑ για τους υπαγόμενους στις διατάξεις αυτές καταβάλλεται πρόσθετη εισφορά 3,60% (1,40 εργοδότης, 2,20% ο ασφαλισμένος) λόγω των ευνοϊκών προϋποθέσεων συνταξιοδότησεως. Η εισφορά καταβάλλεται από την ένταξη εργασιών ή ειδικοτήτων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα. Αν όμως ο ασφαλισμένος και πριν από την ένταξη απασχολείτο στα ίδια επαγγέλματα ο προηγούμενος αυτός χρόνος υπολογίζεται για τη συνταξιοδότηση χωρίς να έχει καταβληθεί το πρόσθετο ασφάλιστρο.

Η εξαγορά του προηγούμενου χρόνου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, θα γίνεται με ασφάλιστρο 3,60% και το 25πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη και θα βαρύνει τον ασφαλισμένο. Η εξόφληση του ποσού της εξαγοράς θα γίνεται είτε εφάπαξ είτε σε 60 μηνιαίες δόσεις με παρακράτηση του ποσού κάθε δόσης από την σύνταξη.

Εξαγορά θα καταβάλλουν και οι αυτοαπασχολούμενοι, οι οποίοι συνταξιοδοτούνται από φορέα κύριας ασφάλισης μισθωτών με τις διατάξεις περί βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων για χρόνο απασχόλησης που δεν έχει καταβληθεί πρόσθετη εισφορά.

Άρθρο 63

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθιερώνεται υποχρέωση προσκόμισης βεβαίωσης ασφαλιστικής ενημερότητας για τη θεώρηση από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Εφορίες) του Υπουργείου Οικονομικών φορολογικών βιβλίων και στοιχείων επιχορηγήσεων και επιτηδευματιών. Το μέτρο αποβλέπει στην διευκόλυνση είσπραξης των οφειλομένων ασφαλιστικών εισφορών. Οι βεβαιώσεις θα έχουν ισχύ ενός έτους.

Επίσης παρέχεται δυνατότητα χρηματοδοτήσεως από πιστωτικά ιδρύματα χωρίς την προσκόμιση βεβαίωσης ασφαλιστικής ενημερότητας ΙΚΑ, εφόσον το σύνολο χρηματοδοτήσεως κατατεθεί από το πιστωτικό ίδρυμα υπέρ του ΙΚΑ για λογαριασμό του χρηματοδοτούμενου.

Άρθρο 64

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ότι το μητρώο ασφαλισμένων, των συνταξιούχων και εργοδοτών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης θα τηρείται μηχανογραφικά

σύμφωνα με τα οριζόμενα με απόφαση του Υπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Επίσης ορίζεται ότι στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα τηρείται μηχανογραφικά Εθνικό Γενικό Μητρώο ασφαλισμένων, συνταξιούχων και εργοδοτών όλης της χώρας και ότι όλοι οι ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι και εργοδότες θα εφοδιασθούν με τον αριθμό του γενικού μητρώου. Η εγγραφή στα μητρώα των ασφαλισμένων και εργοδοτών των φορέων θα γίνεται βάσει δηλώσεως (δελτίου απογραφής) ο τύπος του οποίου θα καθορισθεί με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 65

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζεται η χορήγηση δώρων εορτών Πάσχα και Χριστουγέννων στους συνταξιούχους των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και τους εδωτούμενους λόγω ασθένειας.

Η χορήγηση των παραπάνω δώρων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ.4577/1965 πλην όμως για τη χορήγηση απαιτείται κάθε φορά η έδικοση σχετικής Υπουργικής απόφασης. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και η χρονολογία χορήγησης και το ποσό των δώρων σε μόνιμη βάση. Η χορήγηση των δώρων δεν εξαρτάται πλέον από την οικονομική δυνατότητα των φορέων όπως γινόταν με τις ισχύουσες διατάξεις, οι οποίες, ωστόσο δεν εφαρμόζονται πάντοτε.

Το ποσό του δώρου των συνταξιούχων θα είναι για τα Χριστούγεννα ίσο με μία σύνταξη και για το Πάσχα ίσο με μισή σύνταξη. Το δώρο των επιδοτούμενων λόγω ασθένειας ανέρχεται σε 25 ημερήσια επιδόματα ασθένειας για τα Χριστούγεννα και 13 για το Πάσχα εφόσον υπάρχει πλήρης επιδότηση. Για μερική επιδότηση χορηγείται ένα ημερήσιο επίδομα ασθένειας για κάθε 9 ημέρες επιδότησης. Η χορήγηση του δώρου μπορεί να γίνεται και από περισσότερους φορείς από τους οποίους γίνεται συνταξιοδότηση. Το δώρο απαλλάσσεται από τις κρατήσεις υπέρ τρίτων ως χαρτοσήμου και τις κρατήσεις για ασφαλιστικές εισφορές εκτός αν προβλέπονται κρατήσεις από τις διατάξεις των φορέων.

Άρθρο 66

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η διαδικασία και της αύξησεως των παροχών.

Οι αυξήσεις των παροχών θα γίνονται με Υπουργική απόφαση ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα των φορέων και εντός των πλαισίων της εισοδηματικής πολιτικής. Οι διατάξεις του ν. 1902/1990 για της αύξησεως των συντάξεων του ΙΚΑ και των Ειδικών Ταμείων θα εξακολουθήσουν να ισχύουν (αύξηση με το ποσοστό αύξησης των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων).

Άρθρο 67

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού συνιστάται στη Γενική Γραμματεία των Κοινωνικών Ασφαλίσεων Ειδικός Λογαριασμός Αλληλεγγύης Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Σκοπός του λογαριασμού είναι η οικονομική ενίσχυση ελλειμματικών ταμείων.

Εσοδα του λογαριασμού θα αποτελέσουν οι μεταφερόμενοι κοινωνικοί πόροι από τα Ταμεία Κύριας και Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας καθώς και η εφ' άπαξ εισφορά 10% στα διαθέσιμα και τα χρεώγραφα των φορέων που έχουν κοινωνικούς πόρους.

Ο όροι λειτουργίας του λογαριασμού θα καθορισθούν με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 68

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται ότι σε περίπτωση επιβαρύνσεως εφεξής φορέων κοινωνικής ασφάλισης με μέτρα κοινωνικής πολιτικής, οι φορείς αυτοί θα επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό με το ποσό της επιβάρυνσης, το οποίο θα προσδιορίζεται με αναλογιστική μελέτη. Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να ενισχυθεί η ανταποδοτικότητα των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 69

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζονται θέματα διαδοχικής ασφάλισης.

Ορίζεται ότι αν το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης του συμμετέχοντος φορέα είναι μεγαλύτερο του απονέμοντος η συμμετοχή θα χορηγηθεί με τη συμπλήρωση του μεγαλύτερου αυτού ορίου ηλικίας. Επίσης όταν το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης του απονέμοντος φορέα είναι μικρότερο του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης των υπαγομένων στα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα του ΙΚΑ η χορήγηση της συμμετοχής γίνεται με την συμπλήρωση των παραπάνω ορίων. Η απόδοση της επιβάρυνσης από τον συμμετέχοντα φορέα γίνεται κατά τον χρόνο χορήγησης της συμμετοχής.

Άρθρο 70

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ρυθμίζεται η απασχόληση των συνταξιούχων του μεταβατικού σταδίου.

Αν ο συνταξιούχος γήρατος ή αναπηρίας ή θανάτου εργάζεται και η σύνταξη και οι αποδοχές υπερβαίνουν 60πλάσιο του ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη το ποσό της σύνταξης περιορίζεται κατά το 1/3.

Ο συνταξιούχος λόγω αναπηρίας μπορεί να εργάζεται αλλά να μην κερδίζει ανάλογα και με το βαθμό της αναπηρίας του, περισσότερα από όσα κερδίζει ως υγιής εργαζόμενος. Αλλιώς αναστέλλεται η σύνταξη. Για τον εργαζόμενο συνταξιούχο καταβάλλονται οι εισφορές Κλάδου σύνταξης στο διπλάσιο εκτός αν αναστάλη τη σύνταξη. Ο χρόνος απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη για την αύξηση του ποσού της σύνταξης ή την συνταξιοδότηση από άλλο φορέα. Καθιερώνεται υποχρέωση του συνταξιούχου για ενημέρωση του φορέα συνταξιοδότησης σε περίπτωση αναλήψεως εργασίας. Αλλιώς αναστέλλεται η σύνταξη για 12 μήνες.

Τέλος, καταργούνται οι διατάξεις βάσει των οποίων αναστέλλεται η σύνταξη των απασχολούμενων συνταξιούχων του ΙΚΑ που συνταξιοδοτήθηκαν με τη διάταξη περί 35ετίας.

Άρθρο 71

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσπίζεται υποχρέωση κατάρτισεως αναλογιστικών μελετών.

Οι αναλογιστικές μελέτες που προβλέπονται από το νομοσχέδιο θα πρέπει να καταρτισθούν εντός έτους από έναρξη ισχύος του.

Αναλογιστικές μελέτες θα καταρτίζονται κάθε πέντε έτη αρχής γενομένης από 1.1.1993 σχετικά με την όλη πορεία του φορέα.

Οι μελέτες αυτές θα υποβάλλονται από τον Υπουργό στον Πρόεδρο της Βουλής.

Επίσης αναλογιστικές μελέτες θα καταρτίζονται κάθε φορά που ζητείται μεταβολή των χρηματοδότησης και παροχών.

Άρθρο 72

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται διαδικασίες για την διευκόλυνση είσπραξης καθυστερουμένων εισφορών φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Κατ' αρχάς ορίζεται ότι οι καθυστερούμενες εισφορές των φορέων κοινωνικής ασφάλισης θα εισπράττονται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων, είτε μέσω των υπηρεσιών των φορέων, είτε μέσω Ταμείων των φορέων.

Δύναται να ανατίθεται η είσπραξη και σε Δημόσια Ταμεία ύστερα από απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Προβλέπεται η προνομιακή κατάσταση των απαιτήσεων των φορέων Κοινωνικής ασφάλισης στους πλειστηριασμούς στην 3η θέση των προνομίων μετά τις απαιτήσεις από μισθούς.

Τέλος, προβλέπεται καταβολή του ποσού για το οποίο έγινε κατάταξη σε πλειστηριασμό ανεξάρτητα αν ασκήθηκε ανακοπή, με υποχρέωση επιστροφής της διαφοράς σε περίπτωση μεταρρυθμίσεως του πίνακα με τελεσίδικη απόφαση.

Άρθρο 73

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθιερώνεται η συνυπογραφή από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων των κανονιστικών πράξεων με τις οποίες ρυθμίζονται ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά θέματα δημοσίων υπαλλήλων και ναυτικών, καθώς και θέματα πρόσθετης ασφάλισης στρατιωτικών και ναυτικών και του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων. Η συνυπογραφή επιβάλλεται για την διασφάλιση της ενότητας της κοινωνικοασφαλιστικής πολιτικής.

Άρθρο 74

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνεται σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Ασφάλισης που θα συγκροτηθεί από εκπροσώπους της Κυβερνήσεως και των Παραγωγικών Τάξεων, το οποίο θα έχει ως σκοπό να γνωμοδοτεί σε θέματα κοινωνικοασφαλιστικής πολιτικής. Πρόκειται για νέο θεσμό κατά τα πρότυπα άλλων χωρών και ιδίως της Γαλλίας όπου ο θεσμός αυτός έχει δοκιμασθεί και έχει αποδώσει θετικά αποτελέσματα.

Με τη βοήθεια του Συμβουλίου αυτού ελπίζεται ότι θα δοθούν οι πλέον σωστές λύσεις στα μεγάλα προβλήματα της κοινωνικής ασφάλισης.

Άρθρο 75

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται η μεταβίβαση στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης της αξίωσης αποζημίωσης των ασφαλισμένων τους ή των μελών της οικογενείας λόγω ζημίας που τους εγένετο συνεπεία ασθένειας, αναπηρίας ή θανάτου του υποχρέου σε διατροφή και για το ποσό για το οποίο ο φορέας ασφάλισης υποχρεούται σε ασφαλιστικές παροχές στο δικαίωχο αποζημίωσης.

Οι παραπάνω ρυθμίσεις ισχύουν για το ΙΚΑ σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 5 του ν.δ.4104/1960 και το β.δ.226/1973 και επεκτείνονται σε όλους τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης.

Παράλληλα θεσπίζονται υποχρεώσεις για τους ασφαλισμένους, τα νοσηλευτικά ιδρύματα, την τροχαία και τους ασφαλιστές για ενημέρωση και γνωστοποίηση των ενεργειών τους σχετικά με τα ατυχήματα και προβλέπεται το απαράδεκτο της σχετικής αγωγής αποζημίωσης αν δν έχουν γίνει οι σχετικές γνωστοποιήσεις. Επίσης ορίζεται πενταετής παραγραφή των αξιώσεων των φορέων κατά των ασφαλιστών. Αν δε κατά των ασφαλιστών συντρέχουν και άλλα πρόσωπα για αποζημίωση και το ασφαλιστικό ποσό δεν επαρκεί για την ικανοποίηση όλων, το ασφαλιστικό ποσό διατίθεται εξολοκλήρου για την ικανοποίηση των φορέων.

Τέλος ορίζεται ότι η αξίωση των φορέων κατά των ασφαλιστών παραμένει και όταν το ασφαλιστικό ποσό καταβλήθηκε σε άλλο πρόσωπο σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης ή από άγνοια των απαιτήσεων των φορέων.

Άρθρο 76

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ότι θα μπορεί να δίδεται στο ΙΚΑ το μήνα Δεκέμβριο κάθε έτους προκαταβολή μέχρι 25 δισ. δραχμών, έναντι της Κρατικής Επιχειρήσεως του επομένου έτους, ένεκα του ετεροχρονισμού των εισπράξεων και πληρωμών του μηνός Δεκεμβρίου. Οι εισφορές εισπράττονται τον επόμενο μήνα και οι πληρωμές του Ιανουαρίου γίνονται τον Δεκέμβριο.

Άρθρο 77

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού παρέχεται εξουσιοδότηση για την ένταξη με Π.Δ. φορέων πρόσθετης ασφάλισης και ασθένειας στους φορείς κύριας ασφάλισης στους οποίους υπάγονται οι ασφαλισμένοι των παραπάνω φορέων.

Επίσης παρέχεται εξουσιοδότηση για ένταξη φορέων σε άλλους ομοειδής φορείς. Τέλος παρέχεται εξουσιοδότηση για συγχώνευση στο ΙΚΑ - TEAM φορέων επικουρικής ασφάλισης που δεν μπορούν να χορηγούν ισοδύναμη σύνταξη με το ΙΚΑ - TEAM ή στους οποίους η σχέση συνταξιούχων ή ασφαλισμένων είναι μικρότερη του 1 προς 2.

Άρθρο 78

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζεται η διαδικασία για τις εντάξεις που προβλέπεται από το προηγούμενο άρθρο. Οι σχετικές ρυθμίσεις θα περιληφθούν στα σχετικά Π.Δ. που θα εκδοθούν για τις εντάξεις. Οι εντάξεις θα γίνουν σε ιδιαίτερους Κλάδους με οικονομική και ασφαλιστική αυτοτέλεια.

Άρθρο 79

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού παρέχεται εξουσιοδότηση για τη σύσταση με Π.Δ. αυτοτελούς φορέα ασφάλισης του προσωπικού Κτηματικής Τράπεζας της Ελλάδας. Το προσωπικό αυτό ασφαλιζεται σήμερα στα Ταμεία του προσωπικού της Τραπέζης Ελλάδος. Ο διαχωρισμός επιβάλλεται γιατί η Τράπεζα της Ελλάδας σύμφωνα με Κοινοτικούς Κανονισμούς θα περιορισθεί μόνο σε εκδοτικές εργασίες. Με το σχετικό Π.Δ θα ρυθμιστούν όλα τα σχετικά με τη λειτουργία του νέου φορέα θέματα.

Άρθρο 80

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζονται οι συνέπειες της μη υποβολής της γνώμης του Δ.Σ. των φορέων που προβλέπεται από τις διατάξεις του νομοσχε-

δίου για τη ένταξη φορέων. Αν δεν υποβληθεί η γνώμη εντός μηνός από τότε που θα ζητηθεί εγγράφως, η έκδοση των σχετικών Π.Δ. γίνεται χωρίς της γνώμη των φορέων.

Άρθρο 81

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού συνιστώνται θέσεις Γενικών Διευθυντών, όπου δεν υπάρχουν στους φορείς που έχουν οργανικές θέσεις προσωπικού άνω των 200 και δύο τουλάχιστον Διευθύνσεις.

Οι γενικοί διευθυντές θα διορίζονται σύμφωνα με όσα ορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις (άρθρο 78 ν1892 /1990).

Οι γενικοί διευθυντές θα συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη λειτουργία των Ασφαλιστικών Οργανισμών.

Άρθρο 82

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται ο ορισμός συντονιστών Διοίκησης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης που έχουν οργανικές θέσεις προσωπικού λιγότερες από 200. Τα προσόντα, οι αρμοδιότητες και τα λοιπά σχετικά θέματα ορίζονται κατ' αναλογία των οριζόμενων από το άρθρο 12 του ν.1586/1986. Οι συντονιστές Διοίκησης θα βοηθήσουν στην καλύτερη απόδοση των υπηρεσιών.

Άρθρο 83

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού συνιστώνται στους Φορείς Κύριας Ασφάλισης υπηρεσίες Ταμείου, Μηχανογράφησης, Επιθεώρησης και Νομική Υπηρεσία, αν δεν υπάρχουν. Η ύπαρξη των υπηρεσιών αυτών κρίνεται απαραίτητη για την καλύτερη λειτουργία των φορέων Κοινωνικής ασφάλισης.

Η οργάνωση των υπηρεσιών αυτών θα γίνει με Π.Δ. που θα εκδοθεί με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 84

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται η συστέγαση και ο συντονισμός των περιφερειακών υπηρεσιών των Ασφαλιστικών Οργανισμών που λειτουργούν στις έδρες των νομών.

Όπως λειτουργούν σήμερα οι περιφερειακές υπηρεσίες δεν γίνεται ούτε σωστή εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων ούτε παρακολούθηση και συντονισμός των εργασιών των υπηρεσιών και το συντονισμό της δράσης τους από αρμόδιο όργανο θα υπάρξει καλύτερη λειτουργία των υπηρεσιών. Συστέγαση μπορεί να γίνει και Κεντρικών Υπηρεσιών των φορέων.

Άρθρο 85

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού γίνονται ρυθμίσεις σχετικά με τις αποσπάσεις προσωπικού φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Ορίζεται ότι οι αποσπάσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα αίρονται και υποχρεούνται οι αποσπασθέντες να επιστρέψουν στις υπηρεσίες τους εντός δύο μηνών.

Επίσης ότι οι νομάρχες δεν θα μπορούν να κάνουν αποσπάσεις προσωπικού φορέων Κοινωνικής ασφάλισης σε άλλες υπηρεσίες της περιφέρειας τους και ότι σε έκτακτες περιπτώσεις ο Υπουργός Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα μπορεί να αποσπά υπαλλήλους φορέων κοινωνικής ασφάλισης σε άλλους φορείς κοινωνικής ασφάλισης και στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Η μισθοδοσία των υπαλλήλων που θα αποσπώνται θα βαρύνει τους φορείς στους οποίους γίνεται η απόσπαση.

Άρθρο 86

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ορίζεται ότι οι φορείς κοινωνικής ασφάλισης θα μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις με άλλους φορείς κοινωνικής ασφάλισης που διαθέτουν την κατάλληλη οργάνωση για την εκτέλεση, με αμοιβή, διαφόρων εργασιών. Οι σχετικές συμβάσεις θα εγκρίνονται από τον υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Άρθρο 87

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται η εφαρμογή στους Ασφαλιστικούς Οργανισμούς ενιαίου λογιστικού σχεδίου.

Τα θέματα αυτά θα ρυθμισθούν με Π.Δ. ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Η ανάγκη εφαρμογής ενιαίου λογιστικού σχεδίου είναι προφανής δεδομένου ότι η λογιστική των ασφαλιστικών οργανισμών γίνεται κατά διαφόρους τρόπους ανάλογα με τις καταστατικές διατάξεις των φορέων.

Άρθρο 88

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται ότι ο τακτικός κατασταλτικός έλεγχος των Ασφαλιστικών Οργανισμών θα διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Εκτακτος έλεγχος θα διενεργείται από τη Διεύθυνση Επιθεώρησης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Διαχειριστικός έλεγχος θα διενεργείται κάθε έτος από τους ορκωτούς ελεγκτές και οι σχετικές εκθέσεις θα υποβάλλονται στον Πρόεδρο της Βουλής.

Η ύπαρξη περισσότερων ελέγχων κρίνεται αναγκαία για την καλύτερη διασφάλιση της ομαλής διαχείρισης των Ασφαλιστικών Οργανισμών, η οποία έχει τεράστιες διαστάσεις. Εξάλλου και σήμερα αρκετοί Οργανισμοί ελέγχονται και από τα δύο παραπάνω όργανα.

Άρθρο 89

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται η κατάρτιση του προϋπολογισμού των Ασφαλιστικών Οργανισμών εντός του Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους και η υποβολή στον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για έγκριση μέχρι τέλος Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

Η θέσπιση των προθεσμιών αυτών κρίνεται απαραίτητη αφ' ενός για να γίνεται η πραγματοποίηση των δαπανών και εισπράξεων βάσει εγκεκριμένου προϋπολογισμού, αφ' ετέρου για να υπάρχουν έγκαιρα τα απαραίτητα στοιχεία προς δημοσίευση. Επίσης ο ισολογισμός και απολογισμός των φορέων θα καταρτίζονται μέχρι το μήνα Απρίλιο του επομένου έτους και θα υποβάλλονται στον Υπουργό μέχρι τέλους Ιουνίου του επομένου έτους.

Η παράλειψη κατάρτισης και υποβολής του προϋπολογισμού και ισολογισμού και απολογισμού εντός της παραπάνω προθεσμίας συνεπάγεται τη λήξη της θητείας του Δ.Σ. η οποία και δεν μπορεί να ανανεωθεί.

Άρθρο 90

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού θεσμοθετείται ο Κοινωνικός Προϋπολογισμός, ο οποίος εκδίδεται χωρίς νομοθετική πρόβλεψη. Τώρα θα εκδίδεται κάθε έτος και θα υποβάλλεται στον Πρόεδρο της Βουλής.

Άρθρο 91

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού προβλέπεται η σύσταση Υπηρεσιών Εντελλομένων Εξόδων σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης ή σε ομάδες φορέων. Η σύσταση θα γίνει με Π.Δ/τα με τα οποία θα καθορισθεί και οργάνωση και στελέχωση των υπηρεσιών αυτών.

Άρθρο 92

Με τη διάταξη του άρθρου αυτού ορίζεται ότι καταργείται κάθε άλλη διάταξη της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας, αναξάρτητα από τον τρόπο θέσπισής της, που ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του νομοσχεδίου.

Άρθρο 93

Ορίζεται η έναρξη ισχύος του Νόμου.

Αυτός είναι ο σκοπός και το περιεχόμενο του νομοσχεδίου και παρακαλούμε να το περιβάλετε με την ψήφο σας.

Αθήνα 31 Αυγούστου 1992

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Σ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ Ι. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Ν. ΚΛΕΙΤΟΣ Σ. ΜΑΝΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
Α. ΚΑΛΑΤΖΑΚΟΣ Α. ΠΑΥΛΙΔΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ
Ι. ΠΑΛΑΙΟΚΡΑΣΣΑΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Δ. ΣΙΟΥΦΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Συνεδρίαση αριθμός 102 της 2 Σεπτεμβρίου 1992, ώρα 1:00 μ.μ.

Συνεδρίασε το τμήμα Δ' της Κεντρικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής και παρευρέθησαν οι Γ. Βολτής, Επίτιμος ντιπρόεδρος Αρείου Πάγου, Α. Φαρμάκης, σύμβουλος πικρατείας, Ι. Ταμβίσιος, σύμβουλος Ε.Σ. (εισηγητής), Δ.

Κονδύλης, αεροπαγίτης, Δ. Παπαπετρόπουλος, νομικός σύμβουλος του Κράτους (εισηγητής), Χ. Κότσιφας, εφέτης Δ.Δ. (εισηγητής) και Χ. Πολίτης, δικηγόρος (εισηγητής) και επεξεργάστηκε σχέδιο νόμου των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τίτλο "Αναμόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις".

Γραμματέας ο Σ. Κοτσιώνης.

Παρευρέθησαν επίσης οι εκπρόσωποι των υπουργών Χ. Ντούσκας, Ρ. Κουτσοσίμου και Ν. Γιαννακοπούλου.

Η Επιτροπή επεξεργάστηκε το σχέδιο νόμου και διετύπωσε τις εξής παρατηρήσεις:

Α' Γενικές παρατηρήσεις

1. Το νομοσχέδιο πρέπει να υπογραφεί από όλους τους υπουργούς που είναι αρμόδιοι κατά τις διατάξεις του.

2. Παρατηρείται ότι το κείμενο εδαφίων δεν γράφεται στη συνέχεια, αλλά αρχίζει από νέο στίχο, ως να μην αποτελεί συνέχεια της ίδιας παραγράφου και επιστάται η προσοχή για τις διορθώσεις κατά την καθαρογραφή του νομοσχεδίου.

3. Όπου αναφέρονται αριθμοί να γραφούν πρώτα ολόγραφως και μετά σε παρένθεση αριθμητικώς.

4. Όπου γίνεται σύντμηση τίτλων να αναγράφεται, μόνο κατά την πρώτη μνεία, πλήρης ο τίτλος και σε παρένθεση τα αρχικά γράμματα.

5. Γίνεται χρήση κεφαλαίων γραμμάτων στο κείμενο, χωρίς να πρέπει, λ.χ. ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ κ.λπ., ΚΕΦΑΛΑΙΟ, Κοινωνικής Ασφάλισης, Ταμεία, Κλάδοι, Λογαριασμοί, Δημοσίων Υπαλλήλων, Συντάξεις, Δημόσιο Ταμείο, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως κ.λπ.

6. Όπου αναφέρονται νόμοι και διατάγματα να τίθεται σε παρένθεση, μόνο κατά την πρώτη μνεία, ο αριθμός του φύλλου της Εφ. Κυβ. λ.χ. π.δ. 1041/1979 (Α. 292).

7. Όπου στο κείμενο δεν γράφονται ολόκληρες οι λέξεις κατά την καθαρογραφή να γραφούν ολόκληρες.

8. Κατά την καθαρογραφή του νομοσχεδίου να προσεχθεί η ομοιομορφία του κειμένου στη χρήση των καταλήξεων -ως και -ως.

9. Όπου στο κείμενο του νομοσχεδίου προβλέπεται εισόδημα η Επιτροπή συνιστά να ορίζεται αν πρόκειται για το πραγματικό ή το τεκμαρτό εισόδημα.

Β' Ειδικές παρατηρήσεις

1. Στον τίτλο του νομοσχεδίου μετά τη λέξη: "άλλες" να προστεθεί η λέξη: "συναφείς".

2. Στο άρθρο 2, παρ. 3 η Επιτροπή φρονεί ότι η ρύθμιση πρέπει να συμπληρωθεί με πρόβλεψη για τον τρόπο προσδιορισμού του Μέσου Μηνιαίου Κατά Κεφαλή ΑΕΠ και συνιστά την επανεξέταση του θέματος.

3. Ο τίτλος του Δεύτερου Μέρους να διατυπωθεί: "Συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων που διορίζονται μετά την 1-1-1993".

4. Στο άρθρο 3:

α) Στην παρ. 3, στο τέλος, αντί της τελείας να τεθεί κόμμα και να προστεθεί το κείμενο: "ως προς την ηλικία συνταξιοδότησης, της συνταξιοδότησης λόγω παθήματος καθώς και τη συνταξιοδότηση των γυναικών με ανήλικα ή ανίκανα παιδιά ή με τρία (3) τουλάχιστον παιδιά".

β) Στην παρ. 6:

αα) Στο πρώτο εδάφιο στους στίχους 5-7 να απαλειφθεί το κείμενο: "καθώς .... αυτού," και να προστεθεί στο τέλος η φράση: "του παρόντος άρθρου".

ββ) Στο δεύτερο εδάφιο στον πρώτο στίχο να απαλειφθεί η λέξη: "και", στον τρίτο στίχο αντί της λέξης: "που" να τεθεί η λέξη: "εφόσον" και στον πέμπτο στίχο αντί της λέξης: "εφόσον" να τεθεί η λέξη: "και".